

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1841) 1985 GEGUŽĖ-MAY 28

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Vėliavos už vartų

Pradedant Helsinkio akto peržiūros konferenciją Otavoje, ant aukštų stiebų buvo iškeltos 35-kių dalyvaujančių valstybių vėliavos, skelbiančios, kad šioje vietoje rūpinamasi žmogaus teisių įgyvendinimu. Lietuva, Latvija ir Estija yra šalys, kur net elementariausios žmogaus teisės yra sutryptos, tačiau jų vėliavos nebuvo iškeltos, nors tuo reikalu buvo teirautasi pas atitinkamą pareigūną. Gavus atsakymą, jog Baltijos kraštų vėliavų iškėlimas priklauso nuo vienbalsio konferencijoje dalyvaujančių valstybių sutikimo, buvo aišku, jog tai bevertiškas dalykas. Tada Kanados baltiečiai rado kitą išeitį — jie iškėlė savo vėliavas už konferencijos rūmų, už jų užtvaros netoli plečsuojančių oficialių vėliavų. Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių vėliavas laikė ištisą dieną savo rankose lietuvaitė, latvė ir estė. Kadangi tai buvo baltiečių demonstracijos diena (gegužės 8), tos rankose laikomos vėliavos atkreipė daugelio praeivių ir konferencijos dalyvių dėmesį. Lietuvos vėliavą laikė ryžtinga jauna studentė. Tai buvo simbolinis mostas, liudijantis žmogaus ir tautos teisių pažeidimus jos tėvų žemėje. Lietuvos vėliava už konferencijos rūmų vartų rodė, kad jai nėra vietos laisvųjų tautų rūmuose.

TASAI simbolinis vėliavų protestas išreiškia dabartinę Baltijos valstybių būklę. Jos tebėra Sovietų Sąjungos okupuotos, aneksuotos, jų gyventojai pavergti. Niekas iš ten negali dalyvauti tarptautinėse konferencijose kaip savo vyriausybės atstovas. Belieka išeivija, kuri taip pat negali atstovavimo titulu patekti į tokias tarpvalstybines konferencijas — ji paliekama su savo vėliavomis už vartų. Tai nėra lengva pozicija, tačiau reikšminga. Jinai įgalina laisvąją išeiviją belstis į konferencijų vartus, posėdžių salių duris ir priminti pasauliui, kad ištremtieji už vartų yra nuskriausti ir laukia skriaudos atitaisymo. Taip įvyko ir su šia Helsinkio akto peržiūros konferencija Otavoje. Likę už vartų baltiečiai demonstravo gatvėse, įteikė atitinkamus raštus dalyvaujančioms delegacijoms, informavo jas žodžiu, įrengė specialią informacijos centrą netoliese esančiame viešbutyje drauge su kitų pavergtų tautų organizacijomis. Darbavosi bene visų mūsų veiksmų atstovai, ypač Kanados Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų komisija, Lietuvių informacijos centras Niujorke, VLIKo ir PLB valdybos atstovai. Jų visų pastangos pasiekė tiek, kad JAV delegacijos pirmininkas R. Schifteris viešojo savo kalboje konferencijos posėdyje iškėlė žmogaus teisių pažeidimus sovietų okupuotoje Lietuvoje. Tai buvo nemažas laimėjimas.

IKI ŠIOL mūsų visuomenė, besirūpindama įvairiais reikalais bei renginiais, galbūt per mažai kreipė dėmesio į politinio pobūdžio žygius, palikdama juos veiksmų viršūnėm. Pastarosios be aktyvaus visuomenės dalyvavimo irgi negali visko atlikti. Pvz. demonstracijų atveju gausus visuomenės dalyvavimas yra būtinas. Be to, pastebėkim, kad prasidėjo stiprus baltiečių puolimas bei radio programomis, spauda, atskirais leidiniais. Maskva, matyt, netekusi kantrybės dėl išeivijos veiklos, siekia ją sukompromituoti, pakirsti jos įtaką ir tuo būdu ją "nuraminti". Tokios būklės akivaizdoje ir mūsų veiksniai, ir organizacijos turėtų sustiprinti savo budrumą bei išplėsti politinę veiklą. To ypač reikia Kanadoje, kur politinėje srityje reiškiasi tikrai keletas mūsų tautiečių. Atėjo laikas praplėsti KLB visuomeninių reikalų komisiją, sudaryti jos padalinius apylinkėse, nes ir ten reiškiasi mums nepalankios nuotaikos ryšium su spaudoje išpūstu karo nusikaltėlių įjėškiojimu. Taip pat ir visa bendruomenė turėtų ateiti į talką lėšomis bei aktyviau reaguoti į pasitaikančius išpuolius prieš lietuvių spaudoje, televizijoje ir kitur.

TELEFONU IŠ OTAVOS

Helsinkio akto peržiūros konferencija

Paminėti sovietų persekiojami lietuviai ir Baltijos valstybės

J. V. DANYŠ

Šioje konferencijoje vengiama minėti asmenų pavardes. Britanijos ir Kanados atstovai savo kalbose suminėjo po tris sovietų persekiojamus asmenis, bet tokius, kurie minimi spaudoje jau kelinti metai, būtent Sacharovas, Ščiaranskis.

Vakariečių pareiškimai

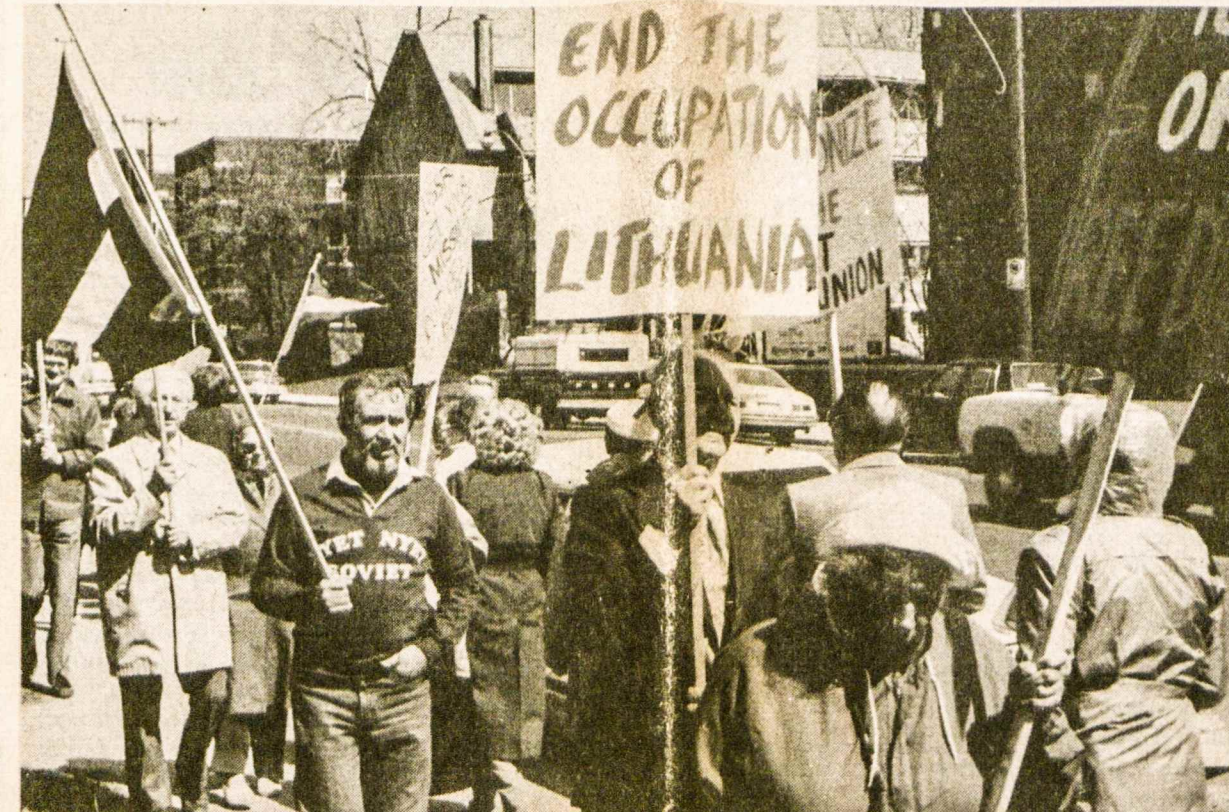
Gegužės 15 d. JAV delegacijos pirmininkas R. Schifteris kalbėjo apie žodžio bei rašto laisvę ir savo kalbos priede pateikė 160 sovietų persekiojamų asmenų sąrašą. Gegužės 17 d. JAV-bių atstovas kalbėjo apie religijos būklę Sov. Sąjungoje ir Čekoslovakijoje. Raštiškame priede pateikė 39 pavardes įkalintų dvasiškių įvairių tautybių ir religijų. Jų tarpe yra paminėti ir lietuviai: kun. J. K. Matulionis,

kun. S. Tamkevičius ir kun. A. Svarinskas.

Kitos valstybės taip pat pasisakė šiuo klausimu. Stipriausias buvo. Britanijos atstovo pareiškimas, bet pavadė jamė nebuvo suminėtos. Kanados ambasadorius Jay savo pareiškime, kuris buvo išdailintas spaudos atstovams, įrašė šie žodžiai: "Daug, iš tikrųjų per daug drąsių bei principus gerbiančių asmenų Sov. Sąjungoje ir kelse kitose čia dalyvaujančiose valstybėse yra sistemingai persekiojama, areštuojama, teisiamą, įkalinama arba siunčiama į tremtį ilgiems metams."

Sovietai teisinasi

Sovietai atsisako svarstyti pavienius atvejus. Pasak JAV atstovo R. Schifterio, sovietai sakosi tam neturį įgaliojimų. Kiti aukšti sovietų par-

Baltiečiai demonstruoja 1985 metų gegužės 8 dieną Kanados sostinėje Otavoje, kur vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencija, reikalaujanti nepriklausomybės savo tėvynėm ir žmogaus teisių gerbimo. Nuotr. St. Dabkaus

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Naujas pagrindžio vienetas "Brolybė"

Estijoje įsisteigė tautinio pasipriešinimo sąjūdis ir išleido pirmąjį pagrindžio leidinį, kuris jau pasiekė Švediją

Gana trumpas Andropovo valdžios laikotarpis pasižymėjo priepaudo sugriežtėjimu ne tik Lietuvoje, bet ir kitose Baltijos respublikose. Kaip paprastai, priepauda suklebė ir naują pasipriešinimą. Tai patvirtina Vakaruose gautos žinios iš Estijos.

1983 m. buvo suimti ir nuteisti teisių gynėjai Lagle Parek, Enas Tartas ir kiti. Tačiau į suimtųjų vietą stojo kiti tautinio pasipriešinimo kovotojai. Iškilo nauja estų jaunimo slapta organizacija, siekianti Estijos išsivadavimo.

Veikia nuo 1983 metų

Tų pačių 1983 m. pabaigoje susidarė estų tautinio solidarumo grupė, pasivadinus "Brolybė". Ji pasiuntė kreipimąsi į Stockholmo konferenciją ir pradėjo leisti savo periodinį leidinį "Brolybė" (Veljesto). Savo kreipimesi "Brolybės" grupė pažymėjo, kad ją su-

eigūnai tvirtina, kad tai Sov. Sąjungos vidaus reikalas, ir kuriuos kiti neturi kištis.

JAV-bių delegacijos dviem atvejais suminėtos pavardės konferencijoje smarkiai suerzino sovietų delegaciją. Pastaroji tvirtina, kad visa tai paremta melu bei šmeižtu. Tai esą gali pakenkti konferencijos sėkmei.

Sovietų delegacija savo pareiškimui spaudai neduoda. Išimtis — įžanginė jų atstovo kalba. Gegužės 20 d. betgi sovietinės delegacijos pirm. V. Sofinskis turėjo pasikalbėti su keletu spaudos atstovų. Jame kaltino jis JAV-bes melu bei klaidinga informacija. Uždaruose posėdžiuose sovietų delegacija, komentuo-dama JAV-bių atstovo pareiškimą, suminėjo dvi pavardes kaip pavyzdį klaidingos amerikiečių informacijos. Gegužės 20 d. ji pareiškė, kad Beginas buvo nubaustas ne už hebrajų kalbos ir religijos mokymą, bet už tai, kad tai darė be valdžios leidimo. Gegužės 21 d. ji aiškino, kad kun. A. Svarinskas nubaustas ne už religinę veiklą, bet už dalyvavimą grupėje, kuri nužudė 21 asmenį.

JAV-bių atstovas R. Schifteris pastebėjo: jei kun. A. Svarinskas surištas su žudynėmis, tai turėjo būti kaltinamas pagal skirtingą būdą. (Nukelta į 5-tą psl.)

daro estai, kurie save laiko Estijos respublikos piliečiais, nes jie vadovauji 1937 m. liepos 28 d. paskelbtą Estijos konstituciją.

Slaptasis susivienijimas norėtų sutelkti visus, kurie siekia atstatyti nepriklausomą estų valstybę. Kovoje už Estijos išsivadavimą pabrėžiamas tėvynės gyvenančiųjų solidarumas su užsienyje veikiančia Estijos diplomatine tarnyba ir organizacijomis, kurios siekia to paties tikslo.

Estų "Brolybė" skelbia sudariusi ypatingą komisiją tautinio paveldėjimo išsaugojimui ir kovai su nuožmiu rusinimu.

Slaptas laikraštis

Pirmame "Brolybės" numeryje pasisakoma už nebranduolines srities sudarymą šiaurėje, kaip savo metu pasiūlė tuometinis Suomijos prezidentas Kekkonenas. Siūloma, kad nebranduolinė šiaurės sritis apimtų visą trijų Baltijos respublikų teritoriją, kurioje taip pat būtų įvesta tarptautinė priežiūra.

Kitame pareiškime teigiama, kad sovietinės valdžios užsimojimas įrengti didelį uostą netoli Talino ne tik žalingas estų tautiniams interesams, bet tiesiog nusikaltėliškasis. Todėl užsienio šalių vyriausybės raginamos šio uosto statybos neremti. Planuojama didelio uosto įrengimas dar labiau sustiprintų rusų ateivių antplūdį ir rusinimo pavojų Estijai. Tuo klausimu užsienio estai mažai informuoti. Vidaus ginčus sukėlė plintantys gandai, kad visos žinios apie naujojo uosto pavojus esanti tik provokacija.

Siemiet vasario 24 d., Estijos nepriklausomybės šventės proga, "Brolybė" paskelbė tuo klausimu dokumentinę medžiagą, kuri neseniai pasiekė Stockholmą ir buvo išspausdinta čia išeinančiame estų savaitraštyje "Teataja".

Čia rašoma apie naujas kompartijos pastangas atremti "užsienio radiojo ir išeivijos reakcinių bei klerikalinių sluoksnių skleidžiamą ideologinę diversiją", pagerinti kultūrinių ryšių draugijos darbą, stiprinti visokeriopus ryšius su rusų tauta.

Prieš rusinimą

"Brolybė" gerai supranta, kad tautinio estų pasipriešinimo stiprėjimas savo ruožtu

skatina naujas rusinimo priemones. Tas rusinimas vyksta nuo 1944 m., tačiau dabar jis aiškiau pabrėžiamas. Pavergėjai mano, kad tuo būdu įvairių daugiausia baimės, tačiau tai sukelia priešingų padarinių. "Mums dar labiau aiškėja, kad mes turime bet kokia kaina stiprinti savo pasipriešinimą, kiek įstengiame kovoti už savo tautos išlikimą", rašoma estų pagrindžio leidinyje.

Ten pat teigiama, kad nieko gero negalima tikėtis iš rusų kolonijinio imperializmo. Tik akli nemato ir nesupranta, kas laukia estų ateinančiais metais. Tariamam marksistinio internacionalizmo priedanga vykdoma reakingiausia ir apgaulingiausia rusinimo politika.

Žodis užsieniui

Estų "Brolybė" sunkios padėties akivaizdoje prašo savo tautiečius užsienyje daugiau remti Estijoje vykstančią tautinio pasipriešinimo kovą. Siūlomos konkrečios priemonės. Estijos generalinis konsulas JAV-se prašomas pareikšti protestą Suomijos vyriausybei dėl jos bendradarbiavimo, statant Mūgos uostą prie Talino. Pasaulio jaunimas raginamas nedalyvauti šią vasarą Maskvos festivalyje. Ypač estų užsienio jaunimas neturėtų dalyvauti festivalyje, kurio tikslas parodyti pritarimą Sov. Sąjungos politikai ir po Antrojo pasaulinio karo įvykdytam Europos padalinimui. Estų delegacija Maskvos festivalyje neatstovaus nei savo tautai, nei jos jaunajai kartai, bet bus sudaryta iš komunistinės nomenklatūros atstovų bei verėiamų joje dalyvauti.

"Brolybė" sveikina Kopenhagoje rengiamą Sov. Sąjungos teismą. Prašo jame iškelti Estijos pilietybės klausimą. Estai turi būti laikomi Estijos respublikos, bet ne Sov. Sąjungos piliečiais. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija draudžia prievartinį pilietybės suteikimą ar atėmimą.

Estų pagrindžio leidinys dėkoja Amerikos prezidentui Reaganui ir tiems kongreso nariams, kurie pareiškė solidarumą kalinamam estų teisių gynėjui Martui Niklui. Taip pat dėkojama ir už estų programų perkėlimą iš "Laisvės" į "Laisvosios Europos" radiją. Lmb.

Pasaulio įvykiai

LIBANO SOSTINĖ BEIRUTĄ VĖL NUSIAUBĖ PILIETINIO KARO VEIKSMAI, šį kartą palietė dvi mahometonų grupes: šių milicijų ir palestiniečių trijose stovyklose. Sabros ir Šatilos stovyklos jau yra pagarsėjusios krikščionių milicininkų įvykdytomis masinėmis žudynėmis. Šių milicininkai dabar nori susidoroti su į stovyklas vėl grįžusiomis palestiniečių PLO grupėmis. Jos yra suskilusios, bet vienybė vėl atstatė šių milicijos puolimai. Per savaitę laiko susisaulymuose žuvo 338 asmenys, buvo sužeista beveik 1.500. Krikščionių apgyventoje Libano dalyje sprogto gatvėje pastatytas automobilis su dinamitu, išrausęs aštuonių metrų pločio duobę, nugriovęs artimesnių pastatų sienas, sunaikinęs mokyklos vaikus vežusį autobusą. Sprogime žuvo apie 60 asmenų, buvo sužeista apie 200. Visus labiausiai suerzino visiškai betikslis penkiolikos vaikų žuvinimas. Izraelis tris nelaisvėn patekusius savo karius iškeitė į 1.150 kalėjimuose laikytų palestiniečių ir libaniečių, nuteistų už terorizmą ir netgi izraelitų nužudymą. Pasikeitimą belaisviais suorganizavo tarptautinis Raudonasis Kryžius. Trys Izraelio kariai iš Damasko buvo atgabenti Ženevon, kur taip pat atskrido lėktuvas iš Izraelio su 394 kaliniais. Kiti 756 kaliniai buvo paleisti vakarinėje Jordano pakrantėje. Lig šiol Izraelio vyriausybė laikydavosi principo nepaleisti ir nekeisti nuteistų teroristų. Netikėtas pasikeitimas sukėlė nemažai triukšmo, nes šiuo metu yra teisiami 25 žydai teroristai, žudę arabus. Atrodo, byla bus užbaigta, o tada paskelbtas bausmės dovanojimas.

• rinė parama Graikijai, Turkijai ir Portugalijai. Šie planai bus įgyvendinti iki 2000 m.

Grazino laiškus

Žurnalas "Reader's Digest" pasauliniu mastu išjudino rašymą laišku, reikalaujančių laisvės Gorkyje izoliuotam A. Sacharovui ir jo žmonai. JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose J. Sorzanas pats asmeniškai nugabeno sovietų atstovybėn 20.000 amerikiečių laišku, sudėtų į septynis pašto maišus. Palikta diplomatine nota JAV atstovybėn Jungtinėse Tautose buvo grąžinta pašto pristatytu laišku, o amerikiečių laišškai — pašto siuntomis keturiose didelėse dėžėse. Vienon atskrido iš Sovietų Sąjungos su šeima išleista Irina Kristi, kadaise turėjusi artimus ryšius su A. Sacharovu. Jos pranešimu, jis dabar yra visiškai atskirtas Gorkyje — palaidotas gyvas. Negali nei gauti, nei siųsti laišku. Iš Gorkio išleidžiami tik kai kurie jo žmonos Jelenos Bonner laišškai.

Pikta reakcija

Floridoje pradėjo veikti antikomunistinė radijo stotis "Radio Marti", nukreipta į klausytojus Kuboje. Jiems ispanų kalba bus parūpinama žinių, kurių neduoda Kubos spauda ir radijas. Naujoji stotis tuojau pat susilaukė pikto F. Castro reakcijos, protesto Jungtinėse Tautoms. F. Castro valdžia nutraukė 1984 m. gruodžio 14 d. sutartį, kuri būtų leidusi kasmet emigruoti 20.000 kubiečių. Sustabdomas ir JAV gyvenančių kubiečių apsilankymas Kuboje, kuris iš tikrųjų bus nuostolingas diktatoriaus F. Castro režimui. Tiek kubiečiai Kubon atveždavo jai labai reikalingų JAV dolerių. Specialūs siuntuvai Kuboje jau pradėjo trukdyti "Radio Marti" laidas. Jų vadovai teisinasi, kad stoties darbas yra visiškai legalus, kad jiems terūpi objektyvi žinių atranka ir jų perdavimas. Prieš pat šį incidentą iš Kubos ir tarptautinių Miamio orauostį atskrido 11 politinių kalinių su šeimomis ir giminėmis. Tai buvo pirmas politinių kalinių išleidimas 1984 m. gruodžio 14 d. suarties dėka, galintis tapti paskutiniu.

Papildomi ginklai

Bruselyje posėdžiavo Atlanto sąjungos krašto apsaugos ministrai. Šįkart buvo atkreiptas dėmesys į nebranduolinius ginklus, kurių didelį pranašumą turi Varšuvos sąjunga. Esą karas gali kilti be branduolinių ginklų panaudojimo ir jam reikia tinkamai pasiruošti. Atlanto sąjungos tankų skaičius bus padidintas 7%, priestankinių ginklų — 40%, karo lėktuvų — 22%, pagrindinių karo laivų — 8%. Lėktuvams bus pastatyti 665 angariai, padidintos muni-cijos atsargos, sustiprinta ka-

Šiame numeryje:

Vėliavos už vartų

Baltijos valstybių vėliavos plečsuoja ir už vartų

Naujas pagrindžio vienetas "Brolybė"

Estijoje reiškiasi naujas sąjūdis pirmuoju leidiniu

Tikintieji Lietuvoje ir Lenkijoje

Lietuvos komunistai daug stipriau persekioja tikinčiuosius

Svetimųjų ginklanešiai ir propagandistai

Lietuvių kilmės redaktoriai, veike prieš lietuvius

Lietuvos pagrindžio "Kronika" gyva

Rašo kitas pagrindžio laikraštis okup. Lietuvoje

Kerštas šaukia kerštą

Karo nusikaltėlių įjėškiojimai ir visuomenės nuotaikos

Reforma ar revoliucija?

Prof. A. Maccina apie dabartinę išlaisvinimo teologiją

Paskutinės valandos ir laidotuvės

A. a. generolo Stasio Raštikio mirtis Los Angeles mieste

Vieno teatro nuopelnai ir kartėliai

Los Angeles lietuvių dramos sambūrio sukakties iškilmė

Triraidė ruso knyga "M. I. D."

Sovietinio pareigūno atsiminimai, kuriuose minimi ir lietuviai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoj — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage pending at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Tikintieji Lietuvoje ir Lenkijoje

Lietuviai komunistai daug žiauresni persekiotojai už lenkų komunistus. Ar jie dėl to geresni komunistai?

STEPAS VARANKA

Autoritetingas savaitraštis "The Economist" 1983 m. keletą kartų rašė apie R. Europos tikinčiuosius. Vienaame straipsnyje buvo rašoma, kad popiežiaus "daliniai" prasiškerbė pro ideologinę R. Europos sieną.

Nemažą audrą sukėlė Jono Pauliaus II apsilankymas Austrijoje. Jo vizito proga Sov. Sąjungos spaudos agentūra TASS įrodinėjo, kad Vatikanas stiprina ideologinę kovą su "socialistiniais" kraštais. Iki šiol K. Bendrija Čekoslovakijoje ir Vengrijoje, galima sakyti, buvo nutildyta, — ten nebuvo jaučiama didesnė opozicija.

Ortodoksų Bendrija Sov. Sąjungoje bendradarbiauja su valdžia, tikėdama, kad iš to bus daugiau naudos. Ji ypač remia komunistų užsienio politiką.

Pastaruoju metu popiežiaus kelionės pradėjo rodyti pasikeitimo ženklus, ypač jaunimo tarpe. Materialistinės dogmos pamatai pradėjo svyruoti.

Protestantiškoje R. Vokietijoje, baigiantis liuteronų suvažiavimui Dresdene, kur dalyvavo per 100.000 tikinčiųjų, kalbėtojai griežtai pasmerkė komunistų diskriminaciją prieš katalikus. Didėjantis tikinčiųjų Bendrijos autoritetas R. Europos valstybėse kelia didelį susirūpinimą komunistų viršūnėse. Komunistinė spauda vis dažniau ir dažniau kaltina popiežių, kad jis kišasi į politiką.

Lenkija

Dabartinės Lenkijos plotas yra 312.677 km². Sienos ilgis — 3538 km. Jūros pakraštys — 524 km. Siena su Sov. Sąjunga — 1244 km. Gyventojų skaičius pagal 1978 m. statistiką — 35.000.000. Lenkija priėmė krikštą 966 m. Katalikai sudaro 98%. Pagal pirmą gyventojų surašymą 1921 m., Lenkija turėjo 24.000.000 gyventojų, tame skaičiuje buvo 33% kitų tautybių. Lenkijos K. Bendrija — tai lenkų tautinė tvirtovė. Ji turi didelę įtaką politiniame krašto gyvenime.

Skaiciai

Pagal 1981 m. duomenis, Lenkijoje buvo 20.288 katalikų kunigų, kurių 4380 vienuoliai, 7.989 klierikai, 1333 broliukai-vienuoliai, 713 klierikai naujokai, 158 vienuoliai-broliukai naujokai ir 209 postulantai. Užsienio misijose dirba 855 vienuoliai. Moterų vienuolių 45-se vienuolynuose 1982 m. buvo 26.520. Nors komunistų spauda yra nemaža, K. Bendrijos įtaka stiprėja ir didėja.

Lenkijoje šventovių ir dvasiškų skaičius dabar yra didesnis, negu prieš II D. karą. 1938. XII. 31 Lenkijoje gyventojų buvo 34.849.000. Tada dvasiškų buvo tik 11.394, kurių 1.740 vienuolių. Moterų vienuolių — 15.725.

Dabartinėje Lenkijoje, vadinaamoje PRL (Polska Rzeczpospolita Ludowa), 1981 m. buvo 27 vyskupijos ir 7.277 parapijos, kurių skaičius 1982 m. padidėjo 68 naujom parapijom. Lenkijos K. Bendrija turi 750.000 hektarų žemės, daugiausia iš fundacijų ir palikimų.

Dvasiškų veikla

Misijų srityje veikliausi yra verbistai. Jėzuitai ir dominikonai reikiiasi švietimo srityje. Varšuvoje veikia Tomisti-

kos institutas, kuriam vadovauja dominikonai. Varšuvoje Katalikų teologijos akademijoje ir Liublino katalikų universitete 1981-82 m. buvo 4.081 studentas, kurių 1.728 dvasiškiai. Vienuoliai sudarė apie 50% mokojojo personalo. Lenkijoje veikė 36 aukštesnės kunigų seminarijos, 26 vyskupijų seminarijos, 20 vienuolynų ir 10 mažųjų seminarijų, vienuoliams duodančių vidurinį išsilavinimą. Vienuoliai vadovauja 8 bendro išsilavinimo mokykloms ir 2 — amatų.

Vienuoliai Lenkijoje spausdina 51 katalikišką leidinį, kurių tiražas siekia 1.005.674 egzempliorių.

Apie 1.000 dvasiškų dirba su lenkų išeivija. Lenkijoje 1971-1981 m. statistika rodė daug pašaukimų į kunigus. 1971 m. buvo 4.088 seminaristai ir 480 įšventintų kunigų. 1981 m. buvo 6.714 klierikų ir 688 įšventintų kunigų.

Dabartiniiu metu Lenkijoje yra 10.256 šventovės ir 4.404 koplyčios. Iki 1981 m. buvo išduoti 1.072 leidimai naujų ir atstatymų bei remontui senų šventovių.

K. Bendrija Lenkijoje negauna iš valdžios jokios paramos savo veiklai. Šventovės išlaiko parapijiečiai ir lenkų išeivijos organizacijos bei pavieniai asmenys.

Pavergtoje Lietuvoje

K. Bendrijos būklė komunistų valdomoje Lietuvoje yra skirtinga. Atrodo, kad lietuviai komunistai savo tautiečius labiau persekioja, negu lenkų komunistai. Lietuvos komunistai ateistai nesilaiko nei LTSR konstitucijos 50, nei kitų straipsnių. Joje aiškiai parašyta: "Bažnyčia atskirta nuo valstybės". Kasdieninis gyvenimas rodo, kad valstybė ne tik kišasi į tikinčiųjų reikalus, bet ir ją žiauriai persekioja su didžiausia neapykanta.

Persekiojamos Lietuvos statistikos čia neminėsiu. Apie jos sunkią dalį patikimas žinias teikia mums ir Vakarų pasauliu "LKB kronika".

Lietuvoje pašaukimų į kunigus netrūksta. Jų užtekta visom Lietuvos šventovėm aptarnauti. Komunistinė valdžia seminarijos auklėtinių skaičių sumažino iki tragiškai mažo skaičiaus, kurio nepakanka užpildyti mirstančiųjų vietoms.

Nenoromis kyla rimtas klausimas, kodėl komunistai taip labai bijosi K. Bendrijos įtakos? Juk ji neauklėja kriminalistų, neskatina girtuokliavimo bei plėšikavimo. Jos mokslas yra paremtas meile ne tik artimui, bet ir priešiui. Ar toji Kristaus pasekėjų beginklė "armija", yra toks baisus komunizmo priešas, kad mokyklinio amžiaus vaikus reikia taisyti po milicijos įstaigas ir juos bauginti įvairiom bausmėm? Ar tas katalikų ginklas kryžius yra komunistams toks bausis, kad jį reikia niekinti ir įvairiais būdais naikinti? Iki šiol dar neteko girdėti, kad kur nors buvo su kryžiumi užmuštas nors vienas komunistas ar ateistas. Kryžius tai pasiaukojimo ir kančios ženklas. Kryžius, taip pat yra ir meilės simbolis.

Komunistų valdomoje Lenkijoje K. Bendrija nėra glostoma, bet ji nėra taip labai persekiuojama, kaip komunistų pavergtoje Lietuvoje. Ar lietuviai komunistas, žiauriau niekindamas savo tautietį kataliką lietuvių, yra geresnis komunistas už lenkų komunistą?

Naujai įšventintas Kauno arkikatedroje-bazilikoje vyskupas JUOZAS PREIKŠAS sveikinamas tikinčiųjų. Už jo matyti vyskupai — J. STEPONAVIČIUS, L. POVILONIS, V. SLADKEVIČIUS, R. KRIKŠČIUNAS

Svetimųjų ginklanešiai ir propagandistai

Du iš Klaipėdos krašto kilę buvę redaktoriai — Henrikas-Albertas Kursaitis ir Albertas Anysas

ANSAS LYMANTAS

Klaipėdos vokiečiams leidžiamas mėnraštis V. Vokietijoje "Memeler Dampfboot" 1984 m. kalėdiniame numeryje pranešė apie jo redaktoriaus Heinrich Albert Kurschat (Kuršaičio) mirtį. Jis mirė 1984 m. lapkričio 22 d., sulaukęs 66 metus.

Dėl dešimtmečių jo redaguojamame "Memeler Dampfboot" lietuvių tautos juodini, įniršingo puolimo, piktų intervencijų organizavimo prieš kai kuriuos lietuvių Kuršaitis lietuviams, ypač išeivijos ir okupuotos Lietuvos laikraštininkų tarpe, buvo gerai žinomas. Todėl visai neuostabu, kad vienas kitas mūsų išeivijos laikraštis skyrė vietos jo mirčiai bei veiklai paminėti, nors tokie rašiniai, kaip teko pastebėti, ir rėmėsi tik šykščiomis paties "Dampfbooto" paskelbto nekrologo datomis. Plačiau apie šį germanizuotą klaipėdiškį lietuvių, jo gyvenimą, jaunystę, nutautimo eigą, veiklą prieš lietuvių, rašiau "Lietuvos pajūryje" ("Jis nepajėgė suvaldyti savo įniršo lietuviams").

"TŽ" redaktoriui paprašius parašyti apie mirusį Kuršaitį, pagalvojau, kad ta proga vertėtų paminėti ir kitą, prieš keletus metus mirusį klaipėdiškį lietuvių — buvusį lietuvių kalba Vokietijoje leidžiamos prosovietinio žurnalo "Nemuno kraštas" redaktorių ir leidėją Albert Annies (Anyšą).

Tiek Albertą Kuršaitį, tiek Albertą Anyšą pažinojau dar iš prieškarinių laikų tėviškėje. Nors po karo mano ryšiai su jais visai nutrūko, man visuomet buvo įdomu stebėti šių dviejų žmonių lietuvių tautos laisvės kovai kenkiančios veiklos paraleles, juoba, kad jos išėjo iš skirtingų politinių įsitikinimų polių: vienas dirbo nacių interesams, kitas — gynė sovietiniams, bet jų pagrindinis tikslas buvo tas pats. Ir dar kas įdomu — tame darbe Kuršaitis ir Anysas palaikė artimus ryšius ar net bendradarbiaudavo.

Iš Tilžės Klaipėdon

H. A. Kuršaitis gimė 1918 m. spalio 17 d. Tilžėje. Jo tėvas, patyręs vietinių vokiečių persekiojimo ir įvairių apkaltnių, 1920 m. nusikraustė į Klaipėdą. Ten dirbo įvairius darbus, kol lietuviškos "Ryto" spaustuvės direktorius Rutenbergas jam davė spaustuves pastato prižiūrėtojo tarnybą. Pastate Kuršaičiai turėjo butą. Taip sūnus Albertas jau iš jaunų dienų užaugo tarp aukštų rotacinės mašinos popieriaus ritinių ir spausdinimo mašinų triukšme. Tad spaustuvėje patirti jaunystės įspūdžiai tikriausiai turėjo įtakos jaunuoju Kuršaičio gyvenimui ir vėliau pasirinktai laikraštininko profesijai.

Vokiškoje mokykloje

Iki 1926 m. Klaipėdoj nebuvo lietuviškų mokyklų, todėl jaunasis Kuršaitis pateko į vokišką mokyklą, o vėliau ir į Klaipėdos miesto vokiečių berniukų progimnaziją. O šios mokslo įstaigos mokytojų štabas pasižymėjo pronačiška laikysena. Kai kurie jo mokytojai net buvo nuteisti ilgomis kalėjimo bausmėmis garsiojoje krašto nacių Neumanno ir Sasso by-

HENRICH ALBERT KURSCHAT-KURŠAITIS

loje, o kiti — už slaptą nacistinę veiklą po 1939 m. "anšliuso" (krašto prijungimo prie reich) iškilo kaip aukšto rango partijos pareigūnai.

Progimnazijoje jaunas Kuršaitis pirmą kartą susipažino su nacistine aplinka, jos dvasia, kitų tautų nuvertinimo ir pažeminimo teorijomis ir pan. Tada jis pradėjo gedytis savo lietuviškos kilmės. Negana to — stėjo prieš ją į kovą.

Priimtą į vokiečių bendruomenę Kuršaitį dabar pykino visa, kas lietuviška. Erzino jį net paprasčiausios krašto gyventojų lietuviškos pavardės. Pvz. per karą savo kareiviškoj kuprinėj išnešiojęs iš Šilutės kilusio žymaus vokiečių rašytojo ir dramaturgo Hermann Sudermanno novelių rinkinį "Lietuviški pasakojimai" ("Litauische Geschichten"), jis, lyg už autorių atsispausdamas, aiškino, kad novelių lietuviškais vardais personažai — lietuvininkai Ansas ir Indrė, nepataisomas brakonierius Miks Bumbulis, po sunkių gyvenime pergyvenimų laimės patyrusi tarnaitė Marinkė, beturčiai ir savo vaikams laimingesnio gyvenimo siekiantys Jons ir Erdmė bei kiti, gink Dieve, nebuvo lietuviai, bet kažkokios rūsios ar net bendradarbiaudavo.

Laikraščio leidykloje

18 metų sulaukęs, Kuršaitis pradėjo dirbti "Memeler Dampfboot" leidykloje, kaip vietinių žinių korespondentas. Taip pat jis siūsdavo tendencingų, grynai antilietuviškų pobūdžio žinių Rytprūsių nacių laikraščiams ir Karaliaučiaus radijo stočiai. Žodžiu, kai visas kultūringasis pasaulis smerkė žiaurius nacių veiksmus, H. A. Kuršaitis, 1938 m. panaikinus karo stovį Klaipėdos krašte, visa širdimi ir žurnalisto gabumais garbinė nacistinius reikinius krašte. Klaidindamas gyventojus, jiems piešė skaisčius iš lietuviško "jungo" išsivadavimo ateities vaizdus.

Tiesa, 1946 m. Vokietijoje išėjusiam pokariname laikraštyje Kuršaitis kaltino tėvus, auklėtojus ir kitus to laikotarpio vyresniusius, kad jie neperspėję nekalto vokiečių jaunimo dėl pragaištingo hitlerinio režimo. Jis be reikalo nusiskundė, juoba, kad artimu patarėju galėjo būti jo paties viršininkas "Memeler Dampfbooto" vietinio skryiaus redaktorius Henry Weiss.

Kuršaičio viršininkas

Weissas, Klaipėdos pirklio sūnus ir tik 10 metų vyresnis už Kuršaitį, buvo stipresnio intelekto žurnalistas, kuris nesižavėjo 1938-1939 m. politinėmis krašto aistromis. Jis buvo vienas iš tų redaktorių, kuris nemėgo turėti reikalų ar susidūrimų su lietuviška komendantūra, kasdien cenzūruojančia "Dampfbooto" straipsnius.

Kai 1938 m. rudenį rudieji Klaipėdos SA daliniai šeštadieniais ar sekmadieniais prisikraudavo naujas iš Tilžės gautas kariškas kuprines sunkių plytų ir atlikdavo savo jėgų "stiprinimui" tolimus žygius (Gewaltmaersche) į Priekulę ar Nemerzatę, o vietinis korespondentas Kuršaitis juos iki paskutinio tokių žygiuotojų atodūsiu ir praktito lašo nušluostymo jausmingai aprašydavo, — redaktorių Weiss tik šypsodavosi. Jam vis atrodė, kad savaitgalys žmogus gali turėti didesnių malonumų, negu ant nugaros nešioti plytas. Weissas buvo individualistas, kuris mėgo gyvenimą, ir toks stengėsi išlikti iki paskutiniųjų.

Kai daugelis vietinių klaipėdiečių buvo pagauti nacių uniformų, jų blizgučių ar kitos nacių regalijos kvaitulio, Weissas demonstratyviai dėdavo geriausių Klaipėdos siuvelyų pasiūtus eilutes. Kai vykdavo didžiuliai partijos mitingai, jis mieliausiai sėdėdavo geroje Klaipėdos miesto užeigoje. Ir kai jam atsakingas vietinio skryiaus reporteris Kuršaitis 1939 m. kovo 23-24 d.d. visus "Dampfbooto" puslapius užpildė Hitlerio ir jo svitos atvykimo smulkios detalėmis, Weissas nepamėtė galvos Klaipėdos krašto "išlaisvinimo" entuziazme. Jam, dideliu teatro ir muzikos mėgėjui, buvo daug maloniau rašyti miesto teatre naujai pastatytos operetės, dramos ar muzikos vakaro kritiką, negu skelbti kaip ir kuris paauksuotas nacių partietis išsitiesė, sumušė kulnėmis, saliotavo...

O ir vėlesniais karo metais, kai jo, dabar į vokiečių armijos propagandistinius dalinius patekęs, reporteris Kuršaitis leitenanto uniforma išdidžiai vaikščiojo Klaipėdos gatvėse, Weissas, į priverstinę civilių karinio apmokymo kuopą paimtas, su karuoklio humoru ir nudėvėta eilute žygiavo su kiais į Tauralaukiuose esančią SA šaudyklą pratimams. Savo karjerą kaip laikraštininkas jis ir baigė tik "volksšturmo" eilėse.

Tokių plačiau mastančių ir kultūringų Klaipėdos vokiečių buvo ir daugiau. Bet kuris iš jų būtų išdrįsęs tramdyti nacionalsocialistų fanatiką Kuršaitį ir dėl jo pragaištingo darbo atverti jam akis, jei to nepajėgė padaryti pats jo viršininkas? (Bus daugiau)

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvių Namus)

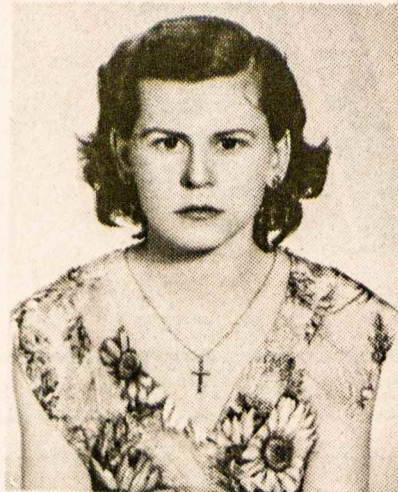
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, naujos karnos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Penkerių metų mirties sukaktis

1980 metų birželio mėnesio 8 dieną mirė

a.a. Irena Beresnevičiūtė-Jurkienė

Šv. Mišios už jos vėlę bus atnašaujamos šių metų birželio mėnesio 8 dieną, 9.30 valandą ryto, Prisikėlimo parapijos šventovėje Toronte. Maloniai prašome gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti a.a. Ireną savo maldoje —

Liūdintys tėvai *Vincas ir Ona, vyras Algirdas, dukros — Rūta, Rasa ir Daiva, brolis Albinas su šeima ir sesuo Birutė su vyru*

P A D Ė K A

Palydėjusiems į amžino poilsio vietą

a. a. mūsų TĖVELI

tariame nuoširdų ačiū visiems Staynerio ir apylinkės lietuviams už tokį gražų patarnavimą bei pagūdą mūsų liūdesio valandose.

Laucių šeima

Stayner, Ont.

A Ą A

PETRONELEI VALIUKIENEI

mirus,

jos vyrui STASIUI, sūnui STASIUI RULINSKUI Lietuvoje ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą —

*Krikšto sūnus Viktoras Lukošius
Elena ir Petras Lukošiai
Antanas Blūdžius*

A Ą A

ADOMUI KUNIUČIUI

mirus,

reiškiamo nuoširdžią užuojautą žmonai ONUTEI, dukrai IRENUTEI bei šeimai, netekus brangaus vyro, tėvo, senelio.

O Tave, Adomai, tegu globoja mielos lietuvių kapinės!

Antanas, Stella ir Rūta Batkai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas — St. Prakapas.
Tel. 233-4486

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

K R A U T U V Ė S :

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Klivaldo ateitininkai savo metinėje šventėje — 1985 metų gegužės 5 dieną

Nuotr. V. Bacevičiaus

Lietuvos pagrindžio "Kronika" gyva

Rašo pagrindžio "Aušra" 43-čiame numeryje

Sunku šiandien suvokti, kaip dabartinėmis sąlygomis "LKB kronika" gali egzistuoti. Anais Lietuvos atgimimo laikais negalėjo ilgai išsilaikyti tokie laikraščiai, kaip "Aušra", "Varpas" ir daugelis kitų, net turėdami "kronikos" veiklos sąlygas. O "Kronika" gyva! Jau dvylika metų ji šventai vykdo savo pareigą, nežiūrint, kad prieš skelbiamą tiesos žodį stoja visos tamsos pasaulis su savo ištikimaisiais pagalbininkais: melu, šmeižtu, klaida, išdavyste, prievarta. Tačiau ji gyva, nes joje kalba pati tikinčioji liaudis, pati paniekinioji tauta, nes "vox populi — vox Dei", nes "... Galybių Viešpats mus gina, mus Visagalis Dievas globoja..."

Šiandien visiems turi būti aišku, kad kova su Kristaus Bažnyčia yra pasmerkta žlugimui. Istorija pateikia šimtus pavyzdžių, kai patys aršiausi tikėjimo priešininkai prisi-pažino nugalėtais. Romos imperatoriaus žodžiai: "Galilė-jietai, Tu mane nugalėjai" tikti ir dabartiniam kovos su reli-gija skatiniojams.

Tačiau, kaip rodo faktai, ko-va su Bažnyčia ne tik nesilp-ėja, bet įgauna vis platesnį užmojų. Vadovaujantys parti-jos veikėjai apie tai užsime-ria beveik kiekvienoje savo kal-boje. Jie į kovą su religija sten-dasi įjungti ir plačiąją visuo-menę, o ypač inteligentiją.

1984. II. 3 Vilniuje įvykusia-me Lietuvos kūrybinės intelligen-tijos plenumo LKP CK sek-retoriaus L. Šepetys kalbėjo: "... kovoje prieš buržuazinę propagandą, prieš religinį eks-terminizmą... visur norėtume matyti ir labiau sutelktas bei aktyvias kūrybinės inteligenti-jos gretas". Matyt, juodi ir ne-švarūs darbai, doriausiu Lietu-vos vaikų (B. Gajausko, V. Pet-kaus, A. Terlecko, J. Sasnaus-

ko, V. Skuodžio, P. Pečeliūno, G. Iešmanto, J. Bieliauskie-nės, kun. A. Svarinsko, kun. S. Tamkevičiaus ir kt.) pasmerkimas ir kančios per daug slegia valdančiųjų sąžines. Jie, kaip ir Pilotas, bijo istorijos teismo. Todėl stengiasi įrodyti, kad ne jie vieni sutepti, kad jų nesvarioms užmačioms ir darbams pritarė ir daugelis inteligentijos atstovų. Kūry-biniai darbuotojai kviečiami dažniau pasisakyti per spau-dą, radiją, televiziją taip pat minint visus svarbius praeities kultūros įvykius. "Tik, — įspė-ja L. Šepetys, — vertinant pra-eities kultūros reiškinius, rei-kiųjų griežčiau atrinkti kai ku-riuos iš jų, moksliškiau vertinti istorinius faktus, kad reak-cingoji emigracinė spauda ne-piltų deguto". (Po tokios "griež-tesnės atrankos" ir "moksliš-kių įvertinimų" nebuvo oficia-liai paminėti nei Vytauto, nei Kęstučio jubiliejai, buvo užda-romi kraštotyros-etnografijos bei blaivybės klubai).

Niekas niekada nepils "de-guto", jei patys istoriofalsifi-katoriai ar "mokslinio" ateiz-mo propaguotojai neklastos faktų ir nemaitins savų pilie-čių melu, šmeižtais ir neapy-kanta.

Idomu, kaip suderins savo pozicijas tarybinės propagan-dos šulai — L. Šepetys ir prof. J. Jurginis, kurių vienas lietu-vių inteligentiją nuteikia ko-vai prieš religinę ideologiją, o kitas (žr. "Kauno tiesa", 1984. II. 23. J. Jurginio str. apie šv. Kazimierą) pagal tarybinį sąži-nės laisvės įstatymą užtikrina, kad "... priklausantis ar ne-priklausantis religinei bend-ruomenei žmogus gali būti mokslininkas, menininkas, poetas ar prozininkas, tarnau-tojas ar kultūros darbuotojas. Tai mato kiekvienas doras pi-lietis, kaip dievotas, taip ir

bedievis. Įtikinėjimas čia ne-reikalingas."

Iš tikrųjų, ką reiškia būti tikinčiu inteligentu, mato vi-si, išskyrus patį Jurginį. Sąži-nės laisvės tikroviškumą gali paliudyti Šilalės raj. švietimo skyriaus vedėjas Lileikis, Kau-no 25-os vid. mokyklos direk-torius Jančiauskas ir daugelis tikinčiųjų studentų bei tarnau-tojų.

Kokiais "mokslo" kriterijais J. Jurginis remiasi, rašydamas minėtoji "Kauno tiesoje", kad Katalikų Bažnyčia paskelbusi Kazimiero "šventumo jubilei-jaus" minėjimą? Ne tik Lietu-va, bet ir visas tikintis pasaui-s žino, kad šiemet švenčia-mas 500 m. šv. Kazimiero mir-ties jubiliejus, o ne 430 metų nuo jo paskelbimo šventuoju. Visiems aišku, kad žmogaus šventumą liudija ne paskelbi-mo šventuoju faktas ar laikas, o pats pragyventas gyvenimas. Tad ko vertas toks šv. Kazimie-ro gyvenimo įvertinimas, kurį pateikė J. Jurginis: "... tas nelaimingas jaunuolis džiovi-ninkas tiek Lietuvai nusipelnė, kad beveik dvejus metus kvepavo jos oru ir mito jos maistu; taigi nepadarė nei ge-ra, nei bloga." Aišku, tokie "su-permoksliški" išvedžiojimai J. Jurginiui garbės nedaro...

Tai tik kelios užuominos apie tas sąlygas, kuriose šian-dien mums tenka ginti savo tautines ir religines vertybes, kuriose tenka dirbti ir Jums, brangūs "Kronikos" redakto-riai ir leidėjai. Bet tenebaido Jūsų niekas, nes su Jumis Tie-sa, su Jumis mūsų maldos, su Jumis Dievas — mūsų prieglau-da ir stiprybė!

G. Žymėna

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tebus pašlovinti nenusilenkė prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS Vladimirio kalėjime

Kerštas šaukia kerštą

Atviras laiškas Gregoriui Jarrett, rašiusiam "Tėviškės žiburiuose" karo nusikaltėlių klausimu

GERBIAMASIS,

Daugelis lietuvių sako, kad skaitymas straipsnių žydu-lietuvių klausimu yra apkar-tęs. Ką jie besakytų, Jūsų straipsnis "Tėviškės žiburiuo-se" 1985. IV. 2 yra ganėtinai nuosaikus, tačiau reikalingas pastabų. Taigi ir vėl skaityto-jams turiu nusikalsti.

* * *

Jūs pasisakote prieš ukrai-niečių tvirtinimą, "kad žydu tauta, su Wiesenthaliu prieš-akyje kaltina ištisas R. Euro-pos tautybes... dalyvavimu kartu su naciiais karo nusikal-timuose". Bet šie kaltinimai esą turį bendrą bruožą su "TŽ" vedamuoju straipsniu 1985. III. 10. Jūs teigiate, kad žydu tauta niekada nekaltino ir ne-kaltina ištisų tautų, t. y. nekal-tina ir nesmerkia visų lietu-vių. Tai netiesia!

Kadangi Jūs gana gerai rašo-te lietuviškai, tai turbūt esate ne per seniausiai atvykęs iš Lietuvos. Argi tad Jūs nežino-te, kad "Lietuvos žydu konfe-rencijoje, įvykusioje Muenche-ne 1947. IV. 25 buvo priimta deklaracija apie lietuvių tau-tos kaltę Lietuvos žydu žudy-me" (Dov Levinas, "T. žibu-riai", 1976. VII. 8, "Faktai kal-tina"). Šio fakto neatšaukė nei Lietuvos žyдай, nei Izraelio vyriausybė. Vadinas, visa žy-du tauta su šiuo kaltinimu su-tiko. Man yra žinoma tik kele-tas atskirų žydu, kurie prasi-tarė, jog visa tauta negalinti būti kaltinama. Betgi nė vie-nas ir iš jų nepadarė žygių at-tinkamose žydu viršūnėse, kad savo viešą ir negarbingą de-klaraciją atšauktų.

Malonu, kad Jūs gerbiate tuos lietuvius, kurie gelbėjo žydu. Betgi iš tikrųjų žyдай yra pagerbė tik 16 lietuvių, pasodinę jiems po medelį Je-ruzalėje. Ogi tokių, kurie įvai-riais būdais gelbėjo, galėjo būti kelios dešimtys tūkstan-čių.

Si savo teigimą norėčiau šiek tiek patikslinti. Jo prie-laidai panaudojau žinomus žy-du gelbėjimo atvejus. Yra žino-dama, kad jų dauguma buvo ge-lbėjami šeimų. Taip pat yra ži-noma, kad vienoje šeimoje vi-šą laiką gyventi globojamam asmeniui buvo pavojinga. Na-ciams sužinojus, ir žyдай, ir jų gelbėtojai būtų atsidūrę prieš šautuvo vamzdį. Dėl to žyдай būdavo dažnai siuntinė-jami iš vienos šeimos į kitą, iš vieno kaimo į kitą ir iš vie-nos parapijos ar valsčiaus į kitą. Yra atvejų, kad vargšui žydui tekdavo keisti gyvenvie-tes nuo kelių iki keliasdešimt

kartų. Sunku patikėti, bet yra atsitikimų, kad vieno ar kelių asmenų grupę teko gelbėti 100-130 žmonių. Prileiskime, kad vienam žydu išgelbėti reikė-davo tik 5 šeimų ir kad šeima susideda tik iš 2 asmenų, arba iš viso 10 žmonių. Lietuviai yra išgelbėję apie 2000 žydu. Kiek tad lietuvių turėjo dalyvauti šių žydu gelbėjime? Padaryki-me aritmetinę klaidą ir saky-kim ne 20.000, bet tik 15.000. Taigi reikėjo 15.000 lietuvių išgelbėti 2.000 žydu gyvybei. Ogi žyдай buvo gelbėjami ir vi-sokiais kitokiais būdais, dau-giausia maistu, apranga, medi-cinos priemonėmis ir t.t. Aš ma-nau, kad šitokių gelbėtojų bu-vo daugiausia. Štai kodėl mes galime drąsiai sakyti, kad lie-tuvių-žydu gelbėtojų buvo ke-liuos dešimtis tūkstančių.

Jei taip, tai gal būtų buvę tiksliau lietuvių tautą paskelb-ti gelbėtojų tauta, o ne žudi-kų. Juk lietuvių, padėjusių nai-kinti žydu, dažniausiai keršto sumetimais ar naikinusių savo iniciatyva, galėjo būti tik nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų.

* * *

Toliau sakote: "Toks tyčinis faktų iškraipymas turi vieną tikslą: paversti Wiesenthalio duomenis nepatikimais ir to-kiu būdu sustabdyti nacių ka-ro nusikaltėlių įjėsojimą". Ne, ne. Dar kartą perskaiciu-jų jūsų minimą "TŽ" vedamąjį ir jame jokių patyčių neradau. Panašiai aiškino ir redakci-jos prierašas po Jūsų straips-niu. O jeigu Wiesenthalio duo-menys yra paremti KGB "fak-tais", tai jūs turėtumėte su-prasti, kodėl jie yra nepatiki-mi. Dėl to man atrodo, kad osi-ninkų, wiesenthalininkų ir ki-tų jų šalininkų duomenų nie-kas "nepatikimais nepavers", jeigu jie bus visu 100% teisin-gais dokumentais pagrįsti, bet ne KGB fabrikatais.

Be to, jie turėtų gerai per-prasti nacio, kolaboranto ir karo nusikaltėlio sąvokas. Juk argi eilinis kareivis gali būti laikomas karo nusikaltėliu, jeigu jis vykdė savo vadų įsa-kymus? Ar sargybinis, pastaty-tas prie geto vartų ar ginklų sandėlio, turi būti kaltinamas nacių kolaborantu? Juk jam buvo įsakyta sargyboje stovė-ti ir atlikti savo pareigas ir t.t.

Kas kita yra su tais, kurie niekieno neįsakyti naikino žy-du ar kitokią žmoniją žala darė. Lietuviai tokių nieka-dos neteisinių ir neteisina. Čia ir čia reiktų atkreipti dė-mesį į tuos, kurie vokiečių pri-versti tai darė. Juos derėtų su-

lyginti su žyda, kurie ėjo įvai-riais pareigas getų administra-cijoje ir buvo priversti pasių-si mirtin savo nedalios drau-gus. Juos žyдай pateisina: gir-di, jie buvę gestapo verčiami tai daryti. O tos pačios kate-gorijos lietuviai jau yra nu-sikaltėliai. Aš manau, kad žydu getuose "karo nusikaltėlių" ga-lėjo būti net daugiau, negu lie-tuvių.

* * *

Greičiausiai Jūs nepastebi-te, jog Sov. Sąjungos okupu-otų kraštų išeivija yra pasmerk-ta sunaikinimui arba bent su-kompromitavimui vietinių gy-ventojų aktyse. Išeivija komu-nistams yra didesnė rakštis, negu pačios pavergtos tautos. Juk ji, gyvendama laisvuose kraštuose, piestu stojasi prieš jos tėvų, brolių ir sesių paver-gėjus, be to, akmenine užtvarta užvenkia komunizmo ekspor-tui kelią į jų gyvenamus kraš-tus. Dėl to komunistams ne tiek svarbu sunaikinti nacius bei karo nusikaltėlius, kiek sutrempti kovojančią išeivi-ją. Pavergtus kraštus jie gali nušluoti nuo žemės paviršiaus patys, nes turi tam reikalui priemones, bet išeiviją sten-giasi sutriuškinti kitų ranko-mis.

Tomis rankomis jie yra pasi-telkę "Office of Special Inves-tigation" ir kitus karo nusikal-tėlių bei nacių medžiotojus,

kurie naudojasi KGB falsifika-tais. Galimas daiktas, kad šie "medžiotojai" nesuvokia, jog jie padeda Sov. Sąjungai nai-kinti išeiviją, kovojančią už savo pavergtų tėvų laisvę ir sa-vo pačios gyvybę. Jie taip pat kovoja ir už Kanadą — savo antrąją tėvynę, tapusią jų lais-vės kraštu. Gaila, kad atsiranda žmonių, kurie šį gražųjį lais-vės kraštą geidžia pakeisti į kerštingo egoizmo spąstus.

* * *

Kokios pasekmės išsivystė ryšium su pastaraisiais žydu išsišokimais Kanadoje? Man, šiais klausimais besidomian-čiam, dažnai tenka patirti, jog lietuvių tarpe yra išsiliejęsi nerimo banga. Ar jie turi šiam nerimui pagrindo? Taip, turi. Kaip anksčiau čia buvo šiek tiek užsiminta, visa Sov. Są-jungos okupuotų kraštų ateivi-ja yra pasmerkta žūčiai. Tai-gi niekas nežino, kieno vardais ir kokie dokumentai iš Mask-vos pateks į OSI ir CIWC ran-kas.

Šį nerimą dar labiau padi-dino Wiesenthalio patikėtinio Sol Littmano paskelbtas padi-dintas "nacių" skaičius Kana-doje iš ankstesnio tūkstančio į dabartinį trijų tūkstančių. Nors šis skaičius yra iš pir-čio išlaiztas, ar kieno nors pa-diktuotas, betgi niekas iš čia

(Nukelta į 5-tą psl.)

Newman Club TOURS 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Europą
3 savaitės — \$2,995.00. 1985 m. rugpjūčio 3-24
Viena, Miunchenas, Oberammergau, Garmašas, Innsbrukas, Venecija, Florencija, Roma, Amanos, Jeruzalė, Nazaretas ir Galilėja, Haifa ir Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Betanija, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė.

Išpuodingiausia gyvenimo kelionė - Tol. Rytai
2 savaitės — \$2,895.00. 1985 m. spalio 5-19
Tokio, Singapūras, Hong Kongas, Honolulu

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje
2 savaitės — \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnis informacijų telrautis:
Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:
GIDEON TRAVEL AGENCY
60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

ANTANAS MACEINA

Reforma ar revoliucija?

Išlaisvinimo teologijos klausimu

1. IŠLAISVINIMO TEOLOGIJOS SAVIMONĖ

1. Išlaisvinimo teologijos šaltinis

Savo šaknimis išlaisvinimo teologija anaipol nėra naujas dalykas. Jau maždaug prieš 20 metų J. B. Metzas, fundamentalinės teologijos profesorius Miunsterio (Vokietijoje) universitete, yra savo raštuose¹ dėstęs lygiai tokių pat minčių, kurių dabar pilna išlaisvinimo teologijoje.

Išlaisvinimo teologija yra išriedėjusi iš J. B. Metzso politinės teologijos. Gi ši teologija, paties Metzso žodžiais tariant, yra "bandymas eschatologinį Evangelijos skelbimą (Botschaft) nusakyti pagal dabartinės mūsų visuomenės sąlygas" ir tuo būdu tapti "kritine pataisa dabartinės teologijos, linkusios į vienašališką privatiškumą" (PTH, 403).

Istorinė mūsų meto padėtis esanti, pasak Metzso, posūkis (Umschlag) nuo sudėvinto pasaulio į sužmogintą pasaulį (ZG,46). Tai mąstymo persvara žmogaus linkui; tai žmogaus susivokimas, kaip jis buvęs šian-dien ir kaip jis buvęs rytoj (ZG,48). Todėl ir krikščio-nis negalys atsiskirti nuo pasaulio ir užsisklęsti nuo jo tarsi kokiu uždanga, ugdydamas savo tikėjimą tik už savo paties durų (ZG,51). Jis turįs žengti į pasaulį ir sa-vo brolyje pasitikti Dievą (ZG,61). Kadaise (1917 m.) R. Otto aprašytas "numinosum" pergyvenimas, susidūrus su Dievybe, kylaš dabar, susidūrus su kitu žmogumi (t.p.). Tiesia, ši sužmoginto pasaulio būseną esanti, pagal Metzą, dar daugiau lūkestis nei laimėjimas. Vis dėlto tiešios būsenos žmogus yra liovėsis — čia Metzas cituoja Marksą — pasaulį tik interpretuoti ir imąsis jį keisti (ZG,62). Praktika įgyjanti pirmenybės ryšium su teori-ja. Todėl ir "kritiškai teologiniuose svarstymuose, sa-ko Metzas, turįs ateityje dalyvauti praktiškai politinis protas plačiausia prasme" (PTH,405).

Dar stipriau išlaisvinimo teologijoje ataidi J. B. Metzso mintys, kai jis kalba apie išganymo nuipratinimą. Senesnioji — ir net dabartinė — teologija, pasak Metzso, interpretuojanti "Evangeliją visų pirma pagal intymios,

privatinės, apolitinės plotmės kategoriją... Taip pat ir šiandieninės teologijos formoms — transcendentali-nei, egzistencialinei, personalinei teologijai — yra bendras polinkis į privatinę sritį" (PTH, 404). Dievo Žo-džio skelbimas esąs suprantamas "kaip asmeninis Die-vo atsiskleidimas, o ne kaip visuomeniškai apspręsto (gesellschaftsbezogen) pažado žodis" (t.p.). Iš tikro gi Jezaus Evangelija priklausanči ne privačiai biografi-nių ištary plotmei, o viešų pareiškimų (Proklamatio-nen) rūšiai (ThW,101; PTH,404). Užtat Evangelijos nuip-ratinimas esąs pirmaeilis teologiškai-kritinės politi-nės teologijos uždavinys. Reikia iš naujo aptarti san-tykį tarp religijos ir bendruomenės, tarp Bažnyčios ir visuomeninės viešumos, tarp eschatologinio tikėjimo ir visuomeninės praktikos (ThW,103).

Išganymas, kurio laukia krikščioniškoji religija, anaipol nesąs privatinis išganymas ("kein privates Heil"); Kristaus kryžius stovįs anapus privačiai saugo-mos srities: jis stovįs 'lauke' (draussen); šventyklos už-danga, slėpusi šventų šventąją vietą, esanti galutinai plysusi (ThW,104). Jezaus Evangelijos susilietimas su pasauliu vykstaš ne gamtos, o visuomenės prasme: tai kritiškai laisvinantis prakas tiek visuomeninio pa-saulio, tiek jo istorinio vykdymo (ThW,105). Eschatologiniai pažadai — laisvė, taika, teisingumas, vienybė — nesiduoda suprivatinami: "nuosekliai tad ir kiekviena eschatologinė teologija privalo tapti visuomeniškai kritine teologija", pabrėžia Metzas (ThW,106).

Išvada: Bažnyčia privalanti tapti visuomeniškai kritine institucija; ji turinti tikinčiųjų kritinę sąmonę žadinti, ugdyti ir organizuoti (PTH,407). Bažnyčia esanti įpareigota tarti savo kritinį žodį "konkrečiais visuome-niniais klausimais" (PTH,409), net ir rizikuodama, kad šis žodis bus ne "paprastas mokymas, o tik atsitiktinė hipotezė" (t.p.).

Kokios tačiau reikšmės turėtų tokios "atsitiktinės hipotezės", tartos tikintiesiems vyskupų ar jų konferen-cijų, jeigu jos prieštarautų vienos kitoms? Kokio mor-alinio bei teologinio svorio turi, sakysime, kritinis Amerikos vyskupų žodis atominų ginklų gamybos atžvilgiu, jeigu jis yra visiškai priešingas Prancūzijos vyskupų žodžiui už pačių ginklų atžvilgiu? Ar bažnyti-nių vadovų žodžio nuipratinimas nėra kartais ir jo vaidmens nuvertinimas, padarant jį žurnalistiniu pa-reiškimu — vienu vienokiu, kitur kitokiu? Tai pirmas kritinis klausimas pačiai politinei teologijai.

J. B. Metzso mintys krikščioniškosios meilės atžvil-giu yra taip pat radusios stipraus atgarsio išlaisvinimo teologijoje, kadangi kiekviena krikščionies veikla te-gali remtis meile. Krikščionis tegali veikti vien taip, jog artimo meilė ne tik nebūtų pažeista, bet kad ji bū-tų šia veikla ir vykdoma.

Ir štai, politinė teologija kaip tik plečia meilę jos veiklos atžvilgiu ligi visuomeninės kategorijos. Krikš-čioniškoji meilė, pasak Metzso, negalinti būti suprasta tik kaip santykis tarp Aš ir Tu. Senesnioji teologija, be abejonės, yra skelbusi meilę labai aiškiai, tačiau visad tik privatinio, nuipratinimo jos pavidalu. Meilė buvu-si tik tarpasmeninis arba kaimyninis santykis, apsprę-ta sąlyčio (Begegnung) kategorijos (PTH,404). Nūn Metz-as reikalauja, kad meilė būtų visuomeninio matmens (Dimension). Tai reiškia: meilė privalanti būti supran-tama kaip "nelygstamas ryžtas (Wille) siekti teisingu-mo, laisvės ir taikos kitiems"; šiuo atžvilgiu "meilė slepianti savyje visuomeninės jėgos" (ThW,111) ir galinti tarp kitko tapti net ir "revoliucine prievarta (Gewalt)" (ThW,112; PTH,409). Juk jei visuomenėje įsigalinti tokia neteisybė, jog ji virsianti šios visuomenės są-ranga ir jei tokia sąranga tegalinti būti pašalinta prie-vartinio būdu, tai "revoliucija teisybės bei laisvės dė-lei privalo būti leistina ir meilės vardan" (PTH,409).

Ši Metzso mintis turi didžios svarbos visai išlaisvi-nimo teologijai, kadangi ji išvaduoja jos šalininkus nuo gilaus sankirčio su krikščioniškąja sąžine, kuri įsako mylėti ne tik mažiausiąjį broli, bet ir priešą. Priešas gali naudoti prievartą man, tačiau mano sąžinė nelei-džia atsakyti prievarta jam (plg. Mt 5,39-47). Politinė teologijoje šis sankirtis nyksta todėl, kad čia prievarta ir meilė esti paverčiamos dialektiniais poliais vieno ir to paties dalyko, būtent, visuomeninio meilės matmens: jame prievarta slėpi kaip sudedamasis meilės pradas; meilės, išplėstos į visuomenę. Tai įgalina Bažnyčios atstovus (bent Lotynų Amerikoje) dalyvauti revoliuci-joje ir šį dalyvavimą pagrįsti bei pateisinti revoliuci-jos teologija (plg. R. Alves, H. Asmann, P. Blanquart, J. Comblin, W. Daim, E. Feil, R. Shaull ir k.).

Vėliau J. B. Metzas įjungė į savo politinę teologiją ir tokių minčių, kurios jį patį nukreipė kiek kitokia linkme, būtent: kančios atminimą (memoria passionis)² ir žydu holokaustą kaip lūžį su teologine praeitimi.³ Mū-soji istorija, pasak Metzso, būdama visų pirma sekmin-

gas gamtos apvaldymas, savaime nepaisanti kančios — pagal darvinistinį principą "vae victis", todėl esanti kančiai akla (GL,402). Užtat reikią stiprinti visuomenė-s kančios atminimą ir pagal šį principą visuomenę or-ganizuoti; reikią pasakoti istoriją taip, kad joje rastų vietos ir nugalėtieji bei nuskriaustieji: istorija tu-rinti būti "nugalėtojų istorija" (GL,403), o tuo pačiu priešingybė (Anti-Geschichte) dabartinei istorijai (GL,402).

Kaip pradinį tašką šiai anti-istorijai Metz-as renka-si žydu dramą Vokietijoje antrojo pasaulinio karo metu; dramą, kurios realiai-simbolinė išraiška jam yra buvusi Auschwitzo koncentracinė stovykla da-bartinėje Lenkijoje. Šios stovyklos kančios ir demo-niškas jų vykdymo būdas tiek įtaigauja Metzą, jog jis net teigia, esą po Auschwitzo krikščionys galį suvokti savo tapatybę tik ryšium su žyda, tik jų kančios aki-vaizdoje (AJ,382). Po Auschwitzo krikščionių teologija tegalinti būti tik kitokia (AJ,383): Dievą galima dabar patirti bei pergyventi tik Auschwitzo šviesoje ar tam-soje (AJ,386-87), tik santykių su ten vykusiais nekal-tų žmonių kentėjimais ir su šių kentėjimų demoniška organizuota jų vykdymo planu.

Galima pagrįstai manyti, kad ir šis politinės teolo-gijos papildas bus įmintas į išlaisvinimo teologiją, ka-dangi Lotynų Amerikos istorija iš tikro yra kančios at-minimas indėnų ir negrų likimo prasme; ji turi irgi sa-vo "Auschwitzą" — realiai simbolinį ispanų siautėjimą, naikinant tenyškščius gyventojus. Vis labiau atbundanti istorinė Lotynų Amerikos sąmonė ir rūpestis anų kraš-tų Bažnyčios istorija savaime susiduria su Metzso pa-brėžtu kančios pamiršimu, taip kad šios istorijos pasa-kojimas galų gale virsta kančios atminimu, o praeitis — "nugalėtojų istorija".⁴

Trumpai tariant, išlaisvinimo teologijos šaknų rei-kia įieškoti politinėje teologijoje, gimusioje jau prieš geroką dvidešimtmetį. Politinė vadinasi ši teologija todėl, kad pagrindiniai krikščioniškosios religijos daly-kai, kaip nuodėmė, išganymas, meilė, Dievo Karalystė, čia yra svarstomi visuomeninės sąrangos ir visuome-ninės istorijos šviesoje: politika kaip žmogiškosios veiklos ertmė virsta teologine ertme, ir tik jos akiraty-be krikščioniškosios problemos esti keliamos, sklaido-mos bei sprendžiamos.⁵ Tai politinės teologijos bū-dingumas, kuriuo apibrėžia save ir išlaisvinimo teolo-gija. (Bus daugiau)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

BALANDŽIO SNIEGAS

Spaudos rašoma, kad balandžio 26 d. rytą Vilniaus, Varėnos bei kiti miestai ir rajonai susilaukė netikėto sniego. Lietuvos hidrometeorologijos centro sinoptikė Elena Tylienė aiškina, kad naktį praužė ciklonas iš Arkties, atnešęs šaltį, sniegą ir žvėrbų vėją. Temperatūra daug kur nukrito iki -4 laipsnių Celsijaus, tik pajūryje buvo šilčiau. Varėnoje žemė užlėjo 3 centimetru, Vilniuje — centimetro storio sniego kilimas. Šis sniegas priminė praėjusių metų balandžio pabaigą, kai tulpių žiedus per kelias minutes užklojo snaigiu skraistė. Ir pernai, ir šiemet sniegas greitai ištirpo. Per pastaruosius tris dešimtmečius pavasarį sniego Lietuvoje buvo susilaukta jau septynis kartus — 1954, 1959, 1970, 1971, 1976, 1984 ir 1985 metais. Vakarą tada būdavo žalia, o rytą — balta.

SPAUDOS ŠVENTĖ

Gegužės 3 d. spaudos šventę Vilniuje surengė Lietuvos žurnalistų sąjunga ir vykdomasis miesto komitetas. Šventės renginiai buvo sutelkti Gedimino ir Kutuzovo aikštėse. Jaunimo sode, alumnato ir Vilniaus universiteto kiemeliuose. Spaudos alėjoje išsiriavo kioskai ir knygynai, po atviru dangumi įsikūrė redakcijos. Šventės pradžią 2 v.p.p. paskelbė fanfarų garsai Meno darbuotojų rūmų balkone. Tada prezidiume Kutuzovo aikštėje vietas užėmė Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos sekretoriato nariai, laikraščių, žurnalų redakcijų, televizijos ir radijo komiteto vadovai, spaudos veteranai, žurnalistai, kuriems teko dalyvauti II D. kare. Mat pati spaudos šventė buvo skirta sovietinės karo pergalės keturiasdešimtmečiui ir okupuotos Lietuvos sovietinio 45 metų sukakčiai. Visus pasveikino Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirm. A. Laurinčiukas, kalbėjęs apie spaudos vaidmenį „telkiant darbo žmones partijos iškeltiems uždaviniams įgyvendinti“. II D. kare dalyvavusius žurnalistus pasveikino ir jiems gėlių įteikė Vilniaus universiteto žurnalistikos katedros studentai. Tų karo veteranų vardų padėkos žodį tarė Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos sekr. A. Stankevičius, kuris taipgi yra ir susovietintos ELTOS direktorius. Tada buvo įteiktos V. Mickevičiaus-Kapsuko 1985 m. premijos laureatų diplomai ir medaliai „Jonavos balso“ redakcijos kultūros ir švietimo skyriaus vedėjui K. F. Federavičiui, Vilniaus universiteto žurnalistikos katedros vedėjui L. Tapinui, „Švyturio“ žurnalo ekonomikos skyriaus red. V. Žemaičiui, menkesni apdovanojimai kitiems žurnalistams. Aikštėn buvo atvežti tik ką išspausdinti „Vakarinių naujienų“ egzemplioriai. Prasidėjo suvenyrų ir įvairių skanumynų mugė. Koncertinę programą atliko „Trimito“ ir Vilniaus septynios vidurinės mokyklos pučiamųjų orkestrai, įvairūs ansambliai.

ANTENŲ MIŠKAI

Kaišiadoriėtis Jonas Jankauskas balandžio 25 d. „Tiesoje“ paskelbė rašinį „Iki nelaimės — vienas žingsnis“. Skaitytoms jį pasakoja: „Kaišiadorių se ant daugiaaukščių namų stogų ištisi antenų miškai. Nors gyventojams draudžiama jas savavališkai statyti, tokių antenų nemažėja. Kokių tik konstrukcijų, dydžių antenų neužskaičia kaišiadoriečiai! Nespecalistų pastatytos antenos neilgaamžės. Papūtus stipresniam vėjui, griūva. Tokių išvirtusių antenų pilna ant K. Poželos gatvės 22, 24, 89 namų. O Girelės gatvės 43 namo stogas — tikras antenų kapinynas. Čia lyg džunglėse medžiai antenos virsta, rūdija, šalia statomos naujos. Ir ant naujojo namo K. Poželos gatvėje Nr. 60 jau gana tankus antenų miškas. Tai ne tik negražu. Statydami antenas kaip kam patinka, gyventojai sugadina stogo dangą. Neseniai vėjaučiai dieną nuo Girelės gatvės 43 namo stogo nukrito antena, įtvirtinta į sunkvežimio rato metalinį diską. Šiurpas krebė pagavojus, kas būtų buvę, jei tuo metu prie namo būtų žaidę vaikai, stovėję suaugusieji!“

TURTO GROBĖJOS

Z. Kazlauskio pranešimu „Valsietiečių laikraščio“ 16 nr., Šiaulių rajono liaudies teismas 1984 m. gruodžio 18 d. nagrinėjo baudžiamąją bylą, kuri nusteboino ne tik gyventojus, bet ir visko mačiusius teisingumo darbuotojus. Už asmeninio turto pagrobimą trejiems metams laisvės atėmimu buvo nuteistos R. Gustienė ir M. Z. Mažeikaitė, 3 metams lygtinai, atliekant bausmę liaudies ūkio statybose — T. Sidabrienė ir S. Kazakevičienė, 3 metams su nuosprendžio vykdymo atidėjimu — J. Kučinskienė. Jos visos dirbo Šiaulių rajono Ringuvos sovchozo karvių ūkyje. Pas to ūkio vedėją R. Gustienę buvo susirinkusios padėti bulvių kasti. Talkos metu paaiškėjo, kad Auksučių kaime, savo name, buvo rasta mirusi Barbora Čepulienė, gyvenusi viena. M. Z. Mažeikaitė pasiūlė nuvažiuoti į velionės namus parsižvėžti jos turto. Sodyboje jos rado velionės turtą saugojantį A. Jarošių. Pastarasis aiškino, kad giminės velionę išvežė skrodimui, bet tuoj turi grįžti. Z. Kazlauskas pasakoja: „A. Jarošius neleido imti B. Čepulienės turto, tačiau Mažeikaitės pavadintos moters suėjo į gyvenamąjį namą ir ėmė nešti į vežimą daiktus. A. Jarošiui pavyko apginti tik vieną kambarį, o kitame gyvenamojo namo gale moterys per išdaužtus langus išnešė B. Čepulienės akordeoną, siuvamąją mašiną, „nepaniekino“ kruopų, miltų, cukraus, lėkščių, stiklinių, netgi vaikiškos vonelės. Susikrovė šiuos daiktus, prie vežimo prisirišo karvė, telyčią ir tik tada išvažiavo. Iš viso buvo pagrobta daiktų ir gyvulių už 1225 rub.“ Teisme paaiškėjo, kad jos taip pat išsivežė B. Čepulienės vyro mirties liudijimą, taupomąsias knyges, matyt, norėdamos užvaldyti ir velionės santaupas. V. Kst.

15 metų veiklos

CHORAS "AIDAS" KONCERTA-

ŠOKIUS
1985 m. birželio 8, šeštadienį, 7 v.v.,
Jaunimo centre,
Hamiltone.

Programoje: Klivlando jaunų vyrų dainos vienetas

"UŽDAINUOKIM", "AIDAS" ir sol. V. VERIKAITIS

Po koncerto — smagūs šokiai, baras, turtingas bufetas, loterija, laimės staliukai.

Įėjimas — \$5.00, studentams — \$4.00.

"Aidas" laukia visų!

Rengėjai

St. Catharines, Ont.

MOTINOS DIENA atšvęsta gegužės 12 iškilmingom pamaldom, kurias užprašė už visas lietuviškas motinas apylinkės valdyba. Mišias atnaušo ir gražų pamokslą pasakė klebonas kun. Kęstutis Butkus. Nėtruko dalyvių ir salėje. Neilga, bet gerai paruošta pasakaita skaitė žinoma veikėja, visuomenininkė Gabija Juozapavičiūtė-Petruskiene iš Toronto. Meninėje programoje kaikiurė vaikai parodė retus muzikinius gabumus, o ir patys mažiausi buvo gerai pasiruošę. Gražiom lėm pagerbtos gausenų šeimų motinos.

Šventės proga buvo vainikuota ir mūsų iškilioji lietuvaite Tania Zelaznik — "Miss Lithuanian Community". Tania, kurios mama yra mūsų veikėja Nijolė Latauskaitė, šių metų Tautybių festivalyje atstovavo lietuviams tarp 34 kitų tautybių. Parado metu vaizuos per miestą su Lietuvos vėliava.

Motinos dienos programą gražiai pranešinėjo Jūratė Zubrickaitė-McCann. Jūratė yra pati buvusi iškilioja mūsų lietuvaite. Apylinkės valdybos pirm. Petras Balsas padėjo visiems už gausų dalyvavimą minėjime bei programoje.

HAMILTONO "GYVATARO" 35-rių metų sukakties šventėje dalyvavo ir keli katarinčiai. "Gyvatara" dar turi daug žydnio jaunimo, o ir veteranai šokėjai susilaukė smarkių plojimų. Viskas buvo puikiai suorganizuota. Salė vos talpino dalyvius. Dėmesį patraukė labai skoningai ir elegantiškai papuošta salė ir vaišių stalai. Kor.

Calgary, Alta.

TAISYTNOS KLAIDOS. "TŽ" 1985 m. 19 nr. Kalgario aukotojų Tautos fondui saraše yra šios klaidos: po \$20 auklojo ne J. ir L. Bružas, o J. Bruza ir L. Bruza. Praleista pavardė Petro Devenio, kuris paaaukėjo \$10. Pranas Gluoksny

Burlington, Ont.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, už mums suruoštą netikėtą didelę staigmeną mūsų 35-rių metų vedybinio gyvenimo sukaktuvių proga. Ypatinga padėka klebonui kun. J. Liaubai, už tokią gražią dovaną ir linkėjimus; mūsų dukrom — Daliai, Ginei bei jų vyram už organizavimą ir visiem atsilankiusiems: J. D. Ashton, J. B. Banevičiam, P. L. Cipariam ir dukrom — Ramonai, Danai, Sandrai, Andrijai, D. V. Dents, A. Geležiniui, Rita Miller, A. J. Petkevičiam, L. Z. Robinsons, A. J. Sarpaliam, B. E. Šopiam, I. Vasiliauskieni, R. L. Vasiliauskam, G. Vindašienei, A. P. Vindašiam, J. S. Websteris, R. Zubrickaitė.

Esame visiems nuoširdžiai dėkingi — Vincas ir Kazė Geležiniai

Windsor, Ontario

MOTINOS DIENA paminėta gegužės 12 d. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Kun. K. Simaitis atlikė pamaldas ir pasakė gražų šventei pritaikytą pamokslą. KLB Windsor apylinkės pirm. M. Kizis pradėjo minėjimą ir pakvietė prie garbės stalo seniausią motiną M. Dumčienę. Trumpai apibūdines šventės reikšmę, pasveikines svečius iš Detroito, pakvietė inž. Ed. Milkų ir teisininką M. Šnapštį tarti žodį. Ed. Milkus apibūdino motinos reikšmę žmonijos, tautos ir šeimos gyvenime. M. Šnapštys kalbėjo trumpai, kondensuotai ir su teisininko pastabumu vertino motinos reikšmę tautų gyvenime. Programa buvo pajavairinta eilėraščių ir kitais priedais. Vėliau prasidėjo vaišės, kurias paruošė mūsų darbščios moterys. Vyrai taip pat labai dosniai šį renginį parėmė. Minėjime dalyvavo ir jaunesnės kartos šeimos. Visi nuoširdžiai pabendravo ir pagerbė motinas. Vanduolis

Sault Ste. Marie, Ont.

"THE SAULT STAR" 1985.V.13 išspausdino platų aprašymą prosovietinės taikos šalininkų demonstracijos, kurioje, rengėjų tvirtinimu, dalyvavo 125 asmenys. Kaip ir kituose Kanados miestuose, šios vietovės demonstracijos organizatoriai panaudojo Motinos dieną savo tikslams, bet susilaukė labai mažo dėmesio. Iš tikrųjų toje demonstracijoje dalyvavo tik apie 60 asmenų. Tai matyti ir pridėtoje nuotraukoje. Demonstrantų reikalavimai daugiausia nula. Kor.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5 1/2%
santaupas 6 1/2%
kasdienines palūkanas
už santaupas 6%
term. indėlius 1 m. 9 1/2%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 8%
90 dienų indėlius 8 1/2%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 9 1/2%

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask. 10 1/2%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV atstovų rūmai ir senatas gegužės 3 d. priėmė bendrą rezoliuciją, kuria birželio 14-jį skelbiama Baltijos valstybių laisvės diena. Rezoliucijoje primenama, kad šios laisvės brangių nepriklausomos valstybės buvo okupuotos Sovietų Sąjungos ir prievarta įjungtos jos imperijon, susilaukė masinių trėmimų Sibiran. Dabar ten lauzomos pagrindinės žmogaus teisės, persekiojami tikintieji. Sovietų Sąjunga pažeidžia Helsinkyje pasirašytus isipareigojimus.

Ketvirtasis baltiečių jaunimo kongresas rengiamas — birželio 13-16 d. Dainavos stovyklavietėje. Numatomos diskusijos su etninės spaudos atstovais, demonstracijos Detroito už sąžinės kalinių laisvę. Bus pakviesti amerikiečių spaudos, televizijos ir radijo atstovai. Kalbėtojų eilėse minimi — latvie I. Jansone, estas rašytojas J. Kork, latvis dr. J. Dreifelds. Bus aptartas vėliau šią vasarą įvyksiantis baltiečių jaunimo taikos ir laisvės žygis Baltijos jūroje. Pagrindiniu paskaitininku pakviestas estas O. Tammarm, neseniai grįžęs iš sovietinių darbo stovyklų. Dr. A. Klimas skaitys paskaitą apie rusinimo problemą Baltijos kraštuose. Meninę programą atliks satyrinis teatras "Antras kaimas" iš Čikagos. Kongresas bus užbaigtas spalio 16, sekmadienį, Mišiomis ir oficialiu jo uždarymu. Keturiuos dienos Dainavoje kainuos asmeniui \$90, mažiau — iš anksto užsiregistravusiems. Lietuviai kreipiasi į Ramunę Tričytę, 6807 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. USA. Tel (312) 737-4324. Dalyvių amžius neapribojamas.

DLK Birutės draugijos Detroito skyrius savo veiklos trisdešimtmetį paminėjo gegužės 5 d. Minėjimas pradėtas kun. Alfonso Babono atnaušautomis Mišiomis ir sukakties skirtu pamokslu Šv. Antano parapijos šventovėje. Akademinei daliai įvyko parapijos salėje. Ją įvadiniu žodžiu pradėjo skyriaus pirm. Kristina Daugvydienė. Paskaitą apie birutiečių suorganizavimą ir jų atliktus darbus skaitė Jadvyga Budrienė. Detroito birutiečių skyriaus veiklą apžvelgė Cecilija Balsienė. Jis buvo įsteigtas 1955 m. gegužės 22 d. Šv. Antano parapijos salėje. Pirmą valdybą sudarė: pirm. V. Černienė, vicepirm. E. Gerulaitienė, išd. T. Mitkuvienė, sekr. O. Griškelienė, korespondentė Š. Ruseckienė, narės V. Patalauskienė ir P. Balandienė. Antrąja pirmininke buvo M. Šepetienė, o 1968 m. buvo išrinkta ir dabar skyrui vadovauja K. Daugvydienė. Sukakties proga Detroito birutietės sveikino kitų organizacijų atstovai. I. Jonaitienė, sveikinusi Klivlando birutiečių vardu, atvežė ir įteikė dovaną — A. Mikulskio "Mišias kenciančiai Lietuvai". Sukakties proga tylos minutę pagerbtos mirusios skyriaus narės ir minėjimo išvakarėse miręs a.a. gen. Stasys Raštakis. Dainų programą atliko muz. Stasio Šližo vadovaujamas moterų kvartetas — B. Janušienė, Č. Plūrienė, N. Šližienė ir A. Tamulionienė.

DLK Birutės draugijos Detroito skyrius savo veiklos trisdešimtmetį paminėjo gegužės 5 d. Minėjimas pradėtas kun. Alfonso Babono atnaušautomis Mišiomis ir sukakties skirtu pamokslu Šv. Antano parapijos šventovėje. Akademinei daliai įvyko parapijos salėje. Ją įvadiniu žodžiu pradėjo skyriaus pirm. Kristina Daugvydienė. Paskaitą apie birutiečių suorganizavimą ir jų atliktus darbus skaitė Jadvyga Budrienė. Detroito birutiečių skyriaus veiklą apžvelgė Cecilija Balsienė. Jis buvo įsteigtas 1955 m. gegužės 22 d. Šv. Antano parapijos salėje. Pirmą valdybą sudarė: pirm. V. Černienė, vicepirm. E. Gerulaitienė, išd. T. Mitkuvienė, sekr. O. Griškelienė, korespondentė Š. Ruseckienė, narės V. Patalauskienė ir P. Balandienė. Antrąja pirmininke buvo M. Šepetienė, o 1968 m. buvo išrinkta ir dabar skyrui vadovauja K. Daugvydienė. Sukakties proga Detroito birutietės sveikino kitų organizacijų atstovai. I. Jonaitienė, sveikinusi Klivlando birutiečių vardu, atvežė ir įteikė dovaną — A. Mikulskio "Mišias kenciančiai Lietuvai". Sukakties proga tylos minutę pagerbtos mirusios skyriaus narės ir minėjimo išvakarėse miręs a.a. gen. Stasys Raštakis. Dainų programą atliko muz. Stasio Šližo vadovaujamas moterų kvartetas — B. Janušienė, Č. Plūrienė, N. Šližienė ir A. Tamulionienė.

DLK Birutės draugijos Detroito skyrius savo veiklos trisdešimtmetį paminėjo gegužės 5 d. Minėjimas pradėtas kun. Alfonso Babono atnaušautomis Mišiomis ir sukakties skirtu pamokslu Šv. Antano parapijos šventovėje. Akademinei daliai įvyko parapijos salėje. Ją įvadiniu žodžiu pradėjo skyriaus pirm. Kristina Daugvydienė. Paskaitą apie birutiečių suorganizavimą ir jų atliktus darbus skaitė Jadvyga Budrienė. Detroito birutiečių skyriaus veiklą apžvelgė Cecilija Balsienė. Jis buvo įsteigtas 1955 m. gegužės 22 d. Šv. Antano parapijos salėje. Pirmą valdybą sudarė: pirm. V. Černienė, vicepirm. E. Gerulaitienė, išd. T. Mitkuvienė, sekr. O. Griškelienė, korespondentė Š. Ruseckienė, narės V. Patalauskienė ir P. Balandienė. Antrąja pirmininke buvo M. Šepetienė, o 1968 m. buvo išrinkta ir dabar skyrui vadovauja K. Daugvydienė. Sukakties proga Detroito birutietės sveikino kitų organizacijų atstovai. I. Jonaitienė, sveikinusi Klivlando birutiečių vardu, atvežė ir įteikė dovaną — A. Mikulskio "Mišias kenciančiai Lietuvai". Sukakties proga tylos minutę pagerbtos mirusios skyriaus narės ir minėjimo išvakarėse miręs a.a. gen. Stasys Raštakis. Dainų programą atliko muz. Stasio Šližo vadovaujamas moterų kvartetas — B. Janušienė, Č. Plūrienė, N. Šližienė ir A. Tamulionienė.

Australija

Pertlio Lietuvių namų reikalai buvo aptarti paskolos lapų savininkų posėdyje balandžio 14 d. Trumpą pranešimą apie LN tvarkymą ir patobulinimą pastarųjų šešerių metų laikotarpį padarė Lietuvių sąjungos pirm. E. Stankevičius. Paskolos laktų išpirkimą nutartė atidėti penkeriems metams iki 1990 m. birželio 30 d. Tuo būdu buvo užtikrintas vysk. P. Baltio pagėdavimas su Pertho tautiečiais vėl susitikti.

Britanija

Naujoji DBLS centrinio skyriaus valdyba Londone pasiskirstė pareigomis savo posėdyje Lietuvių namuose. Ją dabar sudaro: pirm. Pranas Batakys, sekr. Stasys Bosikis ir išd. Juozas Lukėnas. Valdyba ragina visus centriniam skyriui priklausančius lietuvius sumokėti nario mokesį. Nusiskundžiama, kad šiuo metu neįmanoma paskelbti nei tikro narių skaičiaus, nei izdo apyvartos, nes tvarkingų duomenų nėra knygoje nuo 1982 m. Naujoji centrinio skyriaus valdyba stengsis turėti glaudesnius ryšius su Londono lietuvių organizacijomis.

Italija

Romon balandžio 24 d. atvyko apaštalinis Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų administratorius arkiv. Liudvikas Povilonis, jo

pavaduotojas vysk. Juozas Preikšas, lydimi kun. V. Michelevičiaus. Juos specialioje audencijoje savo bute gegužės 3 d. priėmė popiežius Jonas-Paulius II. Pokalbis su pietumis truko pusantros valandos. Jame aptarti svarbiausi Lietuvos Katalikų Bendrijos reikalai ir problemos. Šv. Tėvas, baigdamas susitikimą, prašė arkiv. L. Povilonį toliau vadovauti Kauno ir Vilkaviškio vyskupijoms. Jis jau yra sulaukęs 75 metų amžiaus. Laikydami bažnytinės teisės kodeksu, buvo atsistatę raštą, prašanti atleidimo iš apaštalinio administratoriaus pareigų.

Vokietija

I V. Vokietijos vyriausybę ir parlamentą II D. karo pabaigos Europoje proga gegužės 8 d. specialiu raštu kreipėsi dvi vokiečių grupės — "Tarptautinis Viktoro Petkaus komitetas" ir "Patioms-Akcija 77". Rašte primenama, kad Vokietijos kapitalizacija neatnešė laisvės Lietuvai, Latvijai ir Estijai, kurių nepriklausomybę nutraukė nelemta A. Hitlerio ir J. Stalino sutartis. Esą gegužės 8 d. proga moralinę vokiečių kalte reikia ataisyti moraline jų parama lietuviams, latviams ir estams. Rašto autoriai siūlo 1939 m. Ribbentropo-Molotovo susitarimus paskelbti negaliojančiais. Baltijos šalių klausimą iškelti Jungtinėse Tautose, reikalaujanti joms laisvo apsisprendimo teisės, laisvų demokratinių rinkimų. Reikia prabilti ne tik Jungtinėse Tautose, bet ir Europos parlamente, kur tos trys sovietų pavergtos šalys neturi savo atstovų.

Austrija

A. a. Birutė Vokietaitė-Ivov, ištikta kraujo išsiliejimo smegenyse, balandžio 8 d. mirė Miuncheno ligoninėje. Velionė gimė 1906 m. rugsėjo 28 d. pedagogo Juozo Vokietaičio šeimoje. 1924 m. baigė "Aušros" gimnaziją Kaune, studijavo kalbas ir literatūrą Kauno universitete, 1937-38 m. gilino universiteto kalbos fonetikos studijas Paryžiuje, Sorbonos universitete, dirbo Lietuvos pasiuntinybėje Paryžiuje. Lietuon grįžo 1939 m. rudenį, iki pirmosios sovietinės okupacijos dirbo užsienio reikalų ministerijoje. Okupacijos metu mokytojavo pradžios mokykloje, nuo 1941 m. — gimnazijoje Kaune. Pasitraukusi iš Lietuvos 1944 m. vasarą, apsigyveno Austrijoje. Pokaryje dirbo katalikų pabėgėlių "Caritas" organizacijoje, nuo 1962 m. iki mirties — Tarptautinio tyrimų centro institute Zalcburge. Dalyvavo lietuviškoje veikloje, ilgus metus atstovavo BALFui Austrijoje. Palaidota Zalcburgo kapinėse. Liko liudinti sesuo Gražina Amonienė, broliai — Algirdas ir Kęstutis Vokietaičiai.

Lenkija

LVKD centro valdyba savo posėdyje 1984 m. rugsėjo 30 d. priėmė ilgametį "Aušros" red. Eugenijaus Petruškevičiaus pasitraukimą iš šių pareigų nuo tų metų rugpjūčio 31 d. "Aušros" redaktore buvo paskviesta Šilnamykyje 1951 m. gimusi Valda Malinauskaitė. Ji yra baigusi Punsko lietuvių gimnaziją ir Vilniaus universiteto žurnalistikos fakultetą 1978 m. Grįžusi Suvalkų trikampin, trejus metus dirbo Šiplieskių valsčiaus kultūros namų vadove, nuo 1982 m. balandžio 15 d. — partiniame Suvalkų vaivadijos komitete, instruktore informacijos reikalams to komiteto politiniam-organizaciniam skyriui. Naujoji "Aušros" redaktore yra LVKD narė nuo 1977 m. V. Malinauskaitė jau paruošė ir redagavo "Aušros" 1984 m. 4/67 nr. tik dabar pasiekusį Kanadą. Jame yra paskelbtas buvusio red. E. Petruškevičiaus padėkos žodis visiems talkininkams. Esą "Aušra" pradžioje turėjo 1.600 egz. tiražą, kuris 1980 m. pasiekė 4.000. Nuo to laiko jos leidimas darėsi vis sudėtingesnis, o nuo 1982 m. kiekvienas "Aušros" numeris išedavo pavėluotai. Reikalai visiškai sutriko 1984 m. E. Petruškevičius skundžiasi: "Nežinau priežasčių, kodėl taip pablogėjo leidinio spausdinimas. Gal šandien nieks iš klausimą nesugebės atsakyti. Galu tik tiek pasakyti, kad aš asmeniškai jau netekau energijos kas antrą dieną bartis su spaustuvės vadovybe. Šiam reikalui toliau tvarkyti reikalingas žmogus jaunas, kupinas energijos ir ryžto. Manau, kad nauja "Aušros" redaktore šitai sugebės daryti, iš širdies linkiu jai kuo mažiau kliūčių, kuo maloniausio darbo". E. Petruškevičius "Aušrą" redagavo ir šiam darbiui atidavė du dešimtmečius.

AUDRA Travel

Kviečia keliauti kartu!!!

1985 metų
KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta

Grįžta

Gegužės 24	Birželio 9
Birželio 24	Liepos 10
Liepos 12 (nėra vietų)	Liepos 29 (Dainų šventė)
Rugpjūčio 12	Rugpjūčio 28
Rugsėjo 3	Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJA, ARGENTINA - datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje
• Sutvarkomi dokumentai iškviatimams.
• Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia

AUDRONĖ arba JURATĖ adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4

(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

GINTĖ DAMUŠYTĖ, Lietuvių informacijos centro darbuotoja Niujorke, buvo atvykusi Otavon su atitinkama informacija Helsinkio akto peržiūros konferencijos nariams ir konferencija besidomintiems Ntr. St. Dabkaus

"Balsas iš laisvės kapo"

Ateina į Vakarus iš imperia-
listo ruso terorizuoja kras-
to kur nors slaptime kampely-
je su didžiausiu atsargumu per
kalke rašyti pogrindžio leidi-
nial, kuriuos pasak ištaigin-
gos civilizacijos pirmuosio pa-
saipūno, mes laikome evange-
lijomis. Kad toks pašaipūnas
parašytų bent vieną pogrind-
žio leidinį Lietuvos sąlygo-
mis, pereitų per enkavedistų
šerengą, atpiltų desėtką metų
Sibire, tai tada sučiulbėtų vi-
siškai kitu tonu.

O štai mane neseniai pasie-
kė Klajūno knyga — raudonu
viršeliu, spygliuotomis vie-
lomis papuošta, būtent — "Bal-
sas iš laisvės kapo". Spaudai
paruošė Jonas Dainauskas. Ir
kai ji pratarė randame? Na-
gi laisvajam pasauliui pa-
togumuose ir pertekliuose iš-
sivarsėjo esą pareiškę, kad
tai esanti menka arba jokia
poezija ir todėl neverta dėme-
sio. Net žadėtos pratarės ne-
pasistengė parašyti. Gaila,
kad tokie "herojai" knygoje
nepaskelbtų.

Knygoje sudėta poezija su-
pras kiekvienas lietuvis, ku-
rio dar nepamiršę taukai ir iš-
taigingas vakarinės civiliza-
cijos gyvenimas.

Vertiu lapą po lapo. Skaitau
vargę rašytus, už spygliuotų
vielių gimusių, enkavedistų
sargybų bokštuose šešėlyje
liūliuotus posmus. Skurdo,
kančios, priespaudos, ir kas-
dieninės grėsmės nepamato-
mose ūkanose jie prabilo
skausmingu žodžiu, kruvina
aimana. Spaudžia širdį beska-
itiant. Gerklėje grumtelis ve-
liasi. Akyse nenorint drėgmės
atsiranda. Prieš juos sutirps-
ta profesorių nutekintos teori-
jos, rimai ar ritmai susigėsta,
nes čia gieda ne koks "įkvėpi-
mas" tuščią kiauro maišo melo-
diją, bet šaukia bolševikinio
teroro tvaiką pramušusi, ver-
gų stovyklose vos alsuojanti
lietuviška širdis. Kas begali
būti natūralesnio ir tikresnio
už neišlaikomo skausmo išsi-
veržimą? Prieš jo išlietus pos-
mus prityla suomiškoji "Kale-
vala", susigūžia graikiškasis

Helsinkio akto peržiūros konferencija

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dziamojamo statuto straipsnį.
Tuo tarpu jis buvo nubastas
pagal straipsnį, draudžiantį
antisovietinę agitaciją bei
propagandą.

Turkijos atstovas Ekrem Gu-
vendiren savo kalboje kaltino
Bulgariją persekiojant vieną
milijoną turkų. Jo pareiški-
mas su priedu buvo išdalintas
spaudai.

Olando kalba

Tautinių mažumų klausimu
kalbėjo visa eilė valstybių
atstovų. Olandijos atstovas A.
H. Croin paminėjo ir Baltijos
valstybes. Jis pareiškė:

"Tautinių mažumų klausimas
šioje konferencijoje jau buvo
iškeltas keletą kartų. Tauti-
nių mažumų problema yra
glaudžiai susijusi su naujų
valstybių įsisteigimu, kuris
prasidėjo XIX š. ir vyko toliau.

epas, susigėsta Niebelungu
giesmės. Tik mūsų Parnaso
žvirbliams "esanti menka arba
visai jokia poezija", neverta
net jų dieviškojo įvadinio žo-
džio...

Su kiekvienu puslapiu tau
pro akis slenka barbariška
ruso okupacija, trėmimai gy-
vulinuose vagonuose, hero-
jiški partizanų žygiai, išda-
vikai, vergų stovyklos su lav-
nų stirtomis speigo sukausty-
toje bedvasėje taigoje. Čia pra-
byla paskutinių keturių de-
šimtmečių lietuvių tautos dra-
ma. Ne dirbtinai išspaus-
ta profesoriskai sudėliota, bet
tikra, gyvenimiška, apčiuopia-
ma.

Didelė garbė tenka asme-
niui, kuris net padidinamų
stiklu naudojosi vargingai per-
rašytą rankraštį, rengdamas
spaudai. Didelė padėka Aka-
deminei skautijos leidyklai,
išleidusiai nepakeičiamos ver-
tės knygą. Ji pergyvens dau-
gelį meilių-seilių romanų,
daug šnekorių "vertingos" po-
ezijos paliks pakelėje. Šios ei-
lės keliaus kartu su lietuvių
tauta, nes tai yra jos kraujas
ir kančia.

Lietuvių tauta dar šitokios
knygos neturėjo. Ją tegali pa-
sitiikti tik tai Laisvės kovų dai-
nos. Jos viena kitą papildė.
Verta būtų, kad šią knygą skai-
tytų kiekvienas vyresnės kar-
tos lietuvis ir kasdien po skirs-
nelį paskaitės paaiškintų savo
šeimoje jaunesniajai kartai.
Eilės turėtų suskambėti lie-
tuviškų chorų koncertuose, so-
listų pasirodymuose, skautų
sueigos, ateitininkų pokal-
biuose. Užtektų, rodos, mūsų
solistams traukti svetimais tra-
lialia, oiojoj... Leiskite pra-
bilti tautos kančią, Sibiro ver-
gū, ištremtojų skundui, kanki-
nio paskutiniam sudiev sustin-
gusioje taigoje.

Klajūnas, BALSAS IŠ LAIS-
VĖS KAPO. Siurpus eilėraš-
čiai iš anapus geležinės už-
dangos. Išleido Akademine
skautijos leidykla, Chicago.
Spaudė M. Morkūno spaustu-
vė. 238 psl. su Sovietijos konc. sto-
vyklų žemėlapiu. 7 dol. z.b.

Kerštas šaukia kerštą

(Atkelta iš 3-čio psl.)

gyvenančių apie 30.000 lietu-
vių nežino, kas pateks į Litt-
mano glėbį.

Nerimo kėlimas ir aplamai
moralinė drumstis yra vienas
iš komunistinių metodų savo
priešams silpninti. Tad ir šiuo
atveju kai kurie žydai atėjo
mūsų engėjams į pagalbą.

Klausykite, gerb. Jarrette,
mes tikrai šių klausimų neke-
lume, jei "raganu medžiotojų"
(jau visuotinai prigijęs var-
das) šūviai nekludytų nekal-
tųjų. Aš manau, kad tų 3000
tarpe gal yra tik vienas ar ke-
li nusikaltėliai, bet aš nežinau
nė vieno.

* * *

Jūs dar nusiskundžiate, kad
lietuvių šaltakraujiškai, bru-
talčiai ir su pasityčiojimu žu-
dė žydus. Jūsų kaltinimas daug
teisingiau skambėtų, jeigu sa-
kytumėte "kai kurie lietuviai".
Aplamai dauguma žydų, rašan-
čių šiais klausimais, mėgsta
savo naudai įvykius pernelyg
išpūsti ir skaičius taip padi-
dinti, nenurodant net iš kur
visa tai ištraukta, kad jų net
ir istorijos daktarai nustoja
savo orumo.

Be to, jie visdos nutyli, ko-
dėl juos kartais ištikdavo ne-
malonus reiškinių. Taigi ir
Jūs nutylėte faktus, kad žy-
dai elgėsi su lietuviais pirmo-
sios rusų okupacijos metu. Juk
daugiausia žydų dėka apie
35.000 pačių tauriausių lietu-
vių buvo išgrūsta į mirties la-
gerius Sibiran. O taip pat de-
simtys, galgi net šimtai Jūsų
tautiečių, gerindamiesi jų pa-
čių tėvynės okupantams, talki-
no enkavedistams sukimšti
tūkstančių lietuvių į kalėjim-
us ir baudžiamąsias stovyk-
las, kur ne vieno žydo buvo
kankinami net iki apalpimo ir
mirties.

O ką besakytų apie Rainių
miškelį, kuriame per 70 lie-
tuvių pasaulyje turbūt dar ne-
girdėtu žiaurumu buvo nukan-
kinti. Tame miškelyje dalyva-
vo apie 50 žydų kankintojų.
Apie tai Jums reiktų pasiskai-
tyti "Lietuvių archyvo" pirmą
tomą 80 psl. Aplamai, keturiuo-
se šios knygos tomuose Jūs ras-
tumėte daug medžiagos apie
žydų žalingą veiklą šimtme-
čiais išgyventos savo tėvynės
žmonėms. Be to, dar galėtumė-
te susitikti su ne vienu ano
meto liudininku lietuviu.

Aš nenorėjau šių dalykų
Jums priminti, bet tai pada-
ryti mane vertė vienas be ga-
lo svarbus motyvas — kerštas,
kuris vyrauja šioje byloje.

Kerštas yra baisi rykštė, kuri
plaka žmoniją be jokio pasi-
gailejimo. Keršto liga yra už-
sikrėtęs visas pasaulis. Apie
keršto nuodų baisumą turėtų
garsiai prabilti visos pasa-
lio tikinčiųjų Bendrijos ir si-
nagogos.

Aš nežinau, už ką žydai ker-
šio lietuviams sovietinės oku-
pacijos metais. Juk ištisus
šimtmečius jie mito lietuvių
žemės sultimis, naudojosi lais-
vės vertybėmis, galėjo gyventi
savo tautinės kultūros paunks-
mėje ir t.t., bet Jūsų dr. Dov
Levinas, "pagerbdamas" seną-
ją savo tėvynę, pareiškė, kad

žydai Vokietijoje dešimt kar-
tų geriau gyveno...

Dėl to, turbūt keršto moty-
vų įtakoje, kai kurie lietuviai
su žydais "atsiskaitė", tik gal
jau ne taip žiauriai, kaip žy-
dai yra linkę savo priešus pri-
statyti pasauliui. Pabrėžtina,
kad tie lietuviai keršio visų
pirma komunistams, kurių ei-
lėse vyravo žydai.

Dėsnis "akis už akį, dantis
už dantį" ir kiti panašūs va-
riantai lietuvių nesaisto arba
bent neturėtų saistyti. Betgi
ir žydai, dažnai degdami ker-
što neapykanta, net ir šiuo me-
tu Kanadoje, savo jausmus tu-
rėtų tvardyti, ypač nekalėtų
atžvilgiu. Nes reikia nepamir-
ti, kad kerštas šaukia kerštą.
Kas šiandieną keršija, ryto-
jaus diena jam atkeršija. Tai
be galo liūdna tiesa, nuo ku-
rios mes visi turim bėgti. Kai
mūsų visos etninės grupės, jų
tarpe ir žydų, pasipriešins šiai
pagundai, tai į Kanados gyve-
nimo socialinį vainiką bus
įjintas vienas iš gražiausių
žiedų.

* * *

Toliau Jūs dar vis prisime-
nate tariamus nacių nusikaltė-
lius ir sakote: "sąmoningai
stengiantis paneigti šią fak-
tą arba norėti sustabdyti na-
cių karo nusikaltėlių įieško-
jimą tikrai uždės juodą dėmę
lietuvių išeivijai". Aš jau šia-
me rašinyje esu apie tai užsi-
minęs, bet reikia dar kartą
pasisakyti: lietuviai nesisten-
gia sustabdyti karo nusikaltė-
lių pajieškų. Jie tik nepripa-
žįsta Jūsų tautiečių metodų,
kurie yra susieti su KGB ir jų
tikslais, jau anksčiau išvar-
dintais.

Aš su Jumis sutinku, kad na-
cių nusikaltimas žydų tautai
yra baisus, taip pat ir visai
žmonijai, kurios tarpe yra ir
buvusios jų okupuotos tautos.
Bet Jūs čia vienu klausimu esa-
te truputį nenuoseklus — ne
naciai buvo "didesnių ir žiau-
resnių nusikaltimų prieš žmo-
niją" vykdytojai, bet komunistai.
Sakoma, kad naciai yra iš-
žudė 6 mil. žydų, bet taip pat
yra sakoma, kad komunistai
nelabai tolimoje praeityje yra
išžudė 7 mil. ukrainiečių. Tai-
gi vienu milijonu daugiau, ne-
gu žydų. Ši 7 mil. skaičių man
teko patikrinti su savo bendra-
darbiu ukrainiečiu, kurio tė-
vas advokatas, anas žudynes
pergyvenęs, šį skaičių patiks-
lino, paaiškindamas, kad ne
10 mil. buvo nužudyta, kaip
anksčiau buvo manoma, bet 7
mil. Aplamai komunistinių
žudynių statistikoje pirmau-
ja Sovietų Sąjunga, iš viso nuo
1917 metų nužudžiusi 69.700-
000 aukų, toliau sekanti Kini-
ja — 63.784.000.

* * *

Jūsų linkėjimas: "Jeigu lie-
tuvių išeivija tikrai yra susi-
rūpinusi savo gero vardo išsau-
gojimu, ji turi oficialiai parem-
ti ir pagelbėti teisejo Deche-
nes komisijai surasti nacių ka-
ro nusikaltėlius".
Manau, kad turite galvoje
lietuvių nacių karo nusikal-
tėlius. Tai būtų gal ir nesun-
ku padaryti, jeigu mes bent vie-
ną iš jų žinotumėm. Jeigu kas

žino, tai, manau, jam niekas
nedraudžia tai padaryti. Bet-
gi Jūs, žydai, jau keliasde-
šimt metų plušate, bejieško-
dami labai gerai žinomo dr. Jo-
sefo Mengelės ir jo pajieškam
skiriate milijonus dolerių.
Iki šiol jo dar nesugavote, o
norite, kad mes, nežinodami
nusikaltėlio nei vardo, nei pa-
vardės, nei kaip jis atrodo, —
klajotume po miglas, įieško-
dami nematomo dalyko. Juk
devintas ar koks kitas fortas
Kaune buvo ne teatras ar cir-
kas, į kurį būtų buvę leidžia-
ma nueiti pasižiūrėti nacių
"akrobatikos".

Gerbiamasis Jarrette, Jūs
turėtumėte suprasti, kad Lie-
tuvos žydų tragedija buvo ir
visos lietuvių tautos tragi-
da. Nemanysite, kad lietuviai
į ją tik pro pirštus žiūrėjo ir
savo krašto piliečių kančios
nepergyveno. Taigi ir Jūsų tē-
vų skaudi nedalia bei Jūsų
liūdni pergyvenimai mums nē-
ra nesuprantami.

* * *

Kanada visoms etninėms
grupėms yra tapusi tėvyne.
Mes visi mintame jos žemės
vaisiais, kvėpuojame jos oru
ir gaivinamės jos vandeniu.
Čia mums nieko netrūksta. Už
visa tai mums reikia dėkoti
Dievui, kad mus čia atvedė,
vienus iš "Egipto žemės", ki-
tus iš kitų nelaisvės šalių. Čia,
ypač Sov. Sąjungos okupuotų
kraštų ateiviai, apie 35 metus
gyveno ramybėje, nejausdami
pavojaus iš Europos rytų. Apie
šio pavojaus baisumą buvo už-
siminta ankstesnė šio rašini-
o eilutėse. Dėl šios grėsmės
šiandieninė Kanada jau yra ne
tokia pat, kaip prieš 35 metus.
Kodėl taip atsitiko, nesinori
čia vardais švaistytis, bet rei-
kia pasakyti, kad sukeltas šia-
me krašte nerimas tarp kai ku-
rių etninių grupių turėtų būti
pašalintas ir atstatyta seniau
įsiviešpatavusioji laisvė bei
ramybė.

Čia visom etninėm grupėm
turi rūpėti ekonominė Kana-
dos gerovė, kultūrinė pažan-
ga ir ypač socialinė santaika.
Mūsų visų tikslas turi būti
šviesi šio krašto ateitis, bet
ne sava vakarykščia diena.

* * *

Čia dažnai aš ištariu žodį
"mes", "lietuviai", "etninės
grupės" ir pan. Tai yra tik ma-
no stiliaus reikalas. Mintys
yra tik mano vieno, nes manęs
neigaliojo kalbėti kitų vardu.
Taip pat kalbėdamas ir apie
žydus daugiskaitoje, neturiu
galvoje visų žydų.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir
aptraukiami seni PIGIA KAINA. P.
Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įraš knygas bei
žurnalus. Savininkas — lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros
1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖ nr. 007 "OCTOBERFEST" rugsėjo 21 iki spalio 3 d.:

Liuksemburgas, Heidelbergas, Rotenburgas, Miunchenas, Inzellis, Fiusesas, Lucerna, Strasbourgas,
Salzburgas, Insbruckas, Oberammergau. Priedai: laivu ekskursija Reino upę, Eagles Nest, Chiemsee;
kasdieniniai pusryčiai, 9 pietūs, priešpiečiai (lunch) "Hofbrauhaus" ir daug kitų priedų.
Pilna kaina iš Čikagos \$1,289.00

KELIONĖ nr. 2 liepos 15 iki liepos 31 d.

11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko \$1,788.00
Iš Montrealio \$2,225.00 kanadiškais

KELIONĖ nr. 3 rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 18 d.

11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko \$1,669.00

KELIONĖ nr. 4 gruodžio 20 iki sausio 4 d.

11 dienų Vilniuje, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko \$1,467.00
Iš Montrealio \$1,835.00 kanadiškais

Nakvojant dviese kambaryje, įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius ("Presidenti Hotel"
Helsinkyje), maistą, operos, teatro arba baleto bilietus, (vairias ekskursijas ir daug kitų priedų. Kelionė
nr. 4 suderinta su grandioziniu Naujų metų sutikimo baliumi.

Tarpininkaujame perkantiems automobilius, kooperatinius butus, padedame sutvarkyti dokumentus
iškvietimams. Informacijų ir visais kelionių reikalais kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163, CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702
KANADOJE (416) 534-3120 arba 767-4991
Skrandame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

Simple elegance... by Finnish design

Baltiečių demonstracijoje gegužės 8 d. Otavoje dalyvavo ir lietuvių grupė. Priekyje — ST. JOKUBAITIS iš Toronto ir D. SKUKAUSKAITE iš Otavos demonstracijos metu Nuotr. St. Dabkaus

Vokiečiai apie Lietuvą

K. BARONAS

Didžiausias Vokietijos katali-
kų mėnraštis "Der Fels" (Uo-
la) gegužės mėn. nr. net ketu-
ris puslapius paskyrė kun. Vir-
gilijui Jaugeliui, pavadindamas
straipsnį "Ein leuchten-
des Vorbild — Šviečiantis pa-
vyzdys".

Redakcija, pasinaudodama
"KLB kronikos" 42 nr. sako,
kad rašomosios mašinėlės
rankraštis yra multiplikuo-
jamas ir slapta platinamas.
Tuo būdu, Lietuvos katalikai
pralaužė ateistų tvarkomą in-
formacinį monopolį, neduo-
dant jiems jokių teisių ir ke-
lio į teisingą informaciją.

Mėnraštis, rašydamas apie
sunkią mirusio kunigo jaunystę,
pažymi, kad kelią į Dievą
jam nurodė motina: kiekvieną
rytą Virgilijus apnešiotais
kailinukais skubėdavo į šven-
tovę, išklaUSDavo šv. Mišias,
sukalbėdavo Rožinį. Baigęs
gimnaziją, jis pasirinko ku-
nigų seminariją. Deja, jo pra-
šymas seminarijos rektorius
buvo keletą kartų atmestas.
Virgilijus buvęs priverstas
pasirinkti pogrindžio teolo-
gijos studijas. Už parašų rin-
kimą ir "LKB kronikos" plati-
nimą jis buvo suimtas bei už-
darytas Pravienskiškė. Tačiau
koncentracijos stovykla nenor-
ėjo matyti kankinio, tad vė-
žiu sergantį jaunuolį grąžino
į tėviškę. Po sunkios operaci-
jos jis nemetė mokslo ir buvo
įšventintas kunigu. Kybartų
tikintieji nustebo, pamatę prie
altoriaus buvusį savo zakristi-
joną.

1980 m. vasario 17 d. kun.
Virgilijus priėmė paskutinius
sakramentus ir netrukus mirė.

Mėnraščio redakcija, aprašy-
dama šio kunigo kankinio gyve-
nimą, davė taip pat plačius
paaiškinimus, kad jau pirmo-
je sovietų okupacijoje Lietu-
va pergyveno trėmimus ir ti-
kinčiųjų persekiojimą. Dar
sunkesni laikai atėjo 1944 m.
antrą kartą okupavus Lietu-
vą. Apie 50.000 lietuvių žuvo
laisvės kovose. Dabar veikia
viena kunigų seminarija, ta-
čiau kandidatus sijoja KGB.
Visi vienuolynai uždaryti, nors

...

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos

Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių
Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights
Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, Illinois 60636, USA

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US \$

Pavardė, vardas

Adresas

Paskutinės valandos ir laidotuvės

A. a. generolas Stasys Raštikis iškeliavo anapus

1985 m. gegužės 3 d., valandą po vidurnakčio, širdies smūgio pakirstas, keleivio lazdėlėje šioje žemėje padėjo brigados generolas Stasys Raštikis ir amžinam poilsiui atsigulė Šv. Kryžiaus (Culver City, California) kapinėse. Raštikio gyvenimo kelias ilgas, nužymėtas Lietuvos ir amerikiečių gyvenimo kovų, džiaugsmo, skausmo ir nelaimių ženklais.

Šis rašinėlis skirtas ne Raštikio gyvenimui pavaizduoti, o tik užregistruoti paskutinę valandą, kurias velionis skyrė Los Angeles lietuviai.

Gen. Stasys Raštikis daug metų buvo varginamas negalių ir ligų, palaužtos sveikatos, o taip pat jo gyvenimo draugė žmona Elena Smetonaitė. Būdamas uždaras būdo, gen. Raštikis su platesne visuomene nebendravo. Beveik visą savo laiką skyrė prisiminimų rašymui. Bet ligoje atsirado gerasirdžių lietuvių, kurie Raštikių šeimai daug padėjo. Keliolika metų didžiojo padėjėjo buvo teisininkas Aleksandras Dabšys. Jam p. Raštikienė pavėdė organizuoti laidotuves ir vadovauti laidotuvių eigai. Paguodžiančios tautos Raštikiui susilaukė taip pat iš Banionių, Matulaičių, birutiečių, vėliau prisidėjo Kaributas ir kt.

Didesnius širdies negalavimus generolas pajuto gegužės 2 d. vakare. Šeimos gydytojas dr. Zigmantas Brinkis patarė tuoj pat vykti į ligoninę, bet širdis toliau tarnauti atsisakė. Mirė sulaukęs 88 metų amžiaus.

Gegužės 6 d. Šv. Kazimiero šventovėje, dalyvaujant pilnai šventovei žmonių, Rožinė sukalbėjo parapijos klebonas kun. dr. A. Olšauskas ir pasakė atsisveikinimo kalbą. Teisininkui A. Dabšiui vadovaujant, atsisveikinimo kalbas Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu pasakė gen.

garbės konsulas V. Čekanauskas, atsargos karių ir šaulių vardu ramovėnų pirm. Z. Korišius, PLB, JAV LB ir LB Vakarų apygardos vardu — apygardos pirm. R. Dabšys ir ALTos vardu — skyriaus pirm. A. Mažeika. Po to buvo atidarytas karstas, ir losangeliečiai turėjo progą paskutinį kartą pažvelgti į seno kovotojo dėl Lietuvos laisvės veidą. Į svetimą žemę jį palaidėjo sauja lietuviškos žemės.

Apeigų metu šventovėje prie karsto garbės sargybą ėjo buvę Lietuvos kariai, šauliai, skautai ir birutietės. Solo giedoto p. Čekanauskienė, A. Polikaitis ir R. Dabšys.

Gegužės 7 d. Šv. Kazimiero šventovėje koncelebracines Mišias laikė klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas, prel. Vincas Bartuška ir jėzuitų provincijolas kun. Antanas Saulaitis, SJ, iš Čikagos. Prel. V. Bartuška palaidėjo į Šv. Kryžiaus kapines. Taip pat palaidėjo ilga eilė automobilių. Po religinių apeigų, gausūs laidotuvių dalyviai sugiedojo "Marija, Marija" ir Lietuvos himną.

Polaidotuvinis priėmimas lietuviškų organizacijų vardu buvo suruoštas lietuvių parapijos salėje. Čia laikinosios Lietuvos vyriausybės ir VLIKo įgaliotas kiek ilgesnį žodį tarė Tautos fondo atstovas Mykolas Naujokaitis. Taip pat kalbėjo A. Pažiūriene (birutiečių vardu), M. Butkienė (skautų), J. Matulaitis (Baltiečių laisvės lygos), J. Kaributas (pensininkų), S. Šakienė (Lietuvos dukterų), A. Audronienė (ateitininkų), A. Audronis (karių) ir V. Pažiūra (BALFo). Prel. V. Bartuška sukalbėjo maldą. Visiems žodeliu padėkojo našlė Elena-Marija Raštikienė. Abi dienas visai tvarkai pavyzdinčiai vadovavo A. Dabšys. jk

Torontiškos tautinių šokių grupės "Atžalynas" vadovybė. Iš kairės: vyriausioji vadovė L. PACEVIČIENĖ, pavaduotoja ir studentų grupės mokytoja S. SAPLIENĖ, vidurinės grupės mokytojai — V. DOVIDAITYTĖ, R. TURTŪTA, jaunių grupės mokytojos — V. VITKŪNAITĖ, M. GUTAIŠKAITĖ-HURST. Nuotr. B. Tarvydo

Vieno teatro nuopelnai ir kartėliai

Los Angeles dramos sambūrio 30 metų sukakties proga

Geroką pusmetį pasigarsinęs, Los Angeles dramos sambūris irgi suskato neatsilikti nuo laiko mados bei tapti 30 metų sceninės veiklos sukaktuviniu, nuoširdžiai apgailestamas, kad nebuvo sugalvota švesti 25 metų sambūrio veiklos sukaktį.

Pagal pateiktą šią progą išleistame leidinyje sambūrio istoriją, matyti, kad teatrinė veikla Los Angeles mieste prasidėjo jau daug anksčiau negu prieš 30 metų. Prieš 31 metus ši vaidintojų grupė iš "Dramos mėgėjų ratelio" tapo "Dramos sambūriu". Šis vardas išliko iki šių dienų, nors keletą kartų buvo sambūrio narių ir pašaliečių siūlyta pakeisti šį grupės pavadinimą trumpesniu. Nesugalvojus tinkamo vardo, iki šio laiko liko Los Angeles dramos sambūris, dabar trumpai besivadinantis LADS. Visi žinome, kad organizacijų veikla, kaip ir žmogaus amžius, neprasideda nuo krikštynų, bet nuo užgimimo dienos ar veiklos pradžios. Tad šiandien šiam teatriniam vienietui jau sukaika 36 metai. Kiekviename Teatrų festivalio leidinyje buvo pateikta sambūrio veiklos istorija, kuri prasideda nuo 1949 m., kai Stepas Makarevičius suorganizavo vaidintojų grupę. Jam pačiam vadovaujant, buvo pastatyti keli veikalai. Tie patys vaidintojai, su mažomis išimtimis, tęsė teatrinį darbą ir su kitais režisieriais, grupei jau pasivadinus Dramos sambūriu.

1985 m. balandžio 27 d. į Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos įmantriai išpuošta salę susirinko apie 200 gražios publikos. Daug darbo ir pinigų reikėjo įdėti besirūpinant salės papuošimu. Susidariusiems išlaidoms padengti teko gerokai iškelti į balių įėjimo kainą. Dėl brangaus įėjimo mokesčio daug pensininkų ir mažiau uždirbančių negalėjo sukakties šventėje dalyvauti. Tai buvo daugiasia tie, kurie sudaro du trečdalius spektaklių žiūrovų...

Programoje — paskaitininkė Alė Rūta palikta stovėti ant salės grindų, prie vieno mikrofono, neturint nei kur pasidėti teksto, nes scena buvo užgošta papuošimais, simbolizuojančiais vykstančio baltiaus reikšmę.

Kaip oficialiai baltiaus rengėjų pirmininko buvo pranešta, kalbėtojai buvo uždrausta minėti pavardes ar nuveiktus darbus tų asmenų, kurie ilgą eilę metų išlaikė sambūrio veiklą gyvą. Nelengva buvo jai nagrinėti sambūrio siekimus ir laimėjimus, spektakliuose spręstas problemas, poveikį į žiūrovus, jų pageidavimus, įgyvendintus užmojus, patirtus vargus, džiaugsmus ir nusivylimus, būnant taip apribotoje temos erdvėje ir pakelti į akademinį lygį visą šios sukakties prasmę. Jai teko griebtis pasaulinio ir Lietuvos teatro istorijos bei gerokai nutolti nuo tai dienai skirtos reikšmės. Dėl to šio vakaro specifika liko neišryškinti.

Ši akademinio lygio paskaitininkės žodį usnimis užgožė nevykusiai surimuotas tekstas — sambūrio veiklos apžvalga. Sakytojas Vincas Dovydasaitis (dabartinis sambūrio pirmininkas) su sufferio pagalba šiaip taip iki galo išvežė jam pateiktą tekstą, kuriame vieni suminėti ir išgarbinti, kiti užmiršti — nepaminėti nei žodžiu, nei simboliu žymeniu neapdovanoti.

Visų dideliame nusteblimui sambūrio žymuo buvo skirtas tiems, kurie šliejosi prie jo ilgą laiką, šen bei ten pagelbėdami. Jiems buvo užskaityti metai, išbūti sambūryje, o tik šalia jo. Niekas neabejoja jų prisidėjimo nuoširdumu, bet sambūrio veikla nebūtų sustojusi jiems neprišildant. Buvo gaila, kad liko nepažymėti sambūrio darbuotojai, be kurių šis teatrinis vienetas būtų buvęs seniai palaidotas. Vienas tokių yra dail. Alg. Žaliūnas, sambūryje išdirbęs beveik 27 metus. Savo darbu ir talentu jis puoselėjo spektaklių išpildymą scenovaidžiais ir už juos laimėjo tris Festivalio žymes. Be jo sambūris tikrai nebūtų išvystęs ilgametės savo veiklos.

Aktorė Viltis Jatulienė, išdirbusi sambūryje nuo 1967 m. ir ant savo pečių nešusi visus pirmaeilius moterų vaidmenis, nebuvo nė vienu žodeliu prisiminta, išskyrus leidinyje tarp visų kitų įdėta ir jos nuotrauka. Be Vilties Jatulienės meilės teatrui ir jos pasižymėjimo važinėjant ilgas nuotolius, sambūris būtų buvęs daug skurdnesnis, nes vaidyboje stiprių moterų turime labai nedaug.

Visi laimėti Teatrų festivaliuose žymenys už geriausią paruoštą spektaklių leidinyje priskirti sambūrio veiklai, net nepamintant režisierės Dalilos Mackialienės, kuri tuos žymenis gavo. Ji tuos spektaklius režisavo, kurė mizansceną, ruošė aktorius, puoselėjo lietuvių kalbą jaunuose aktoriuose, pritaikė garsų efektus ir atliko visus darbus, reikalingus "iškilus spektaklio žymeniui" gauti. "Vaidilos" teatro laimėtas už pastatymą žymuo priskirtas jo režisieriui P. Maželiui. Kodėl dvejoji pripažinimo standartai?

Buvo ir visa eilė kitų, kuriuos reikėjo bent surimuotoje apžvalgoje prisiminti.

Taip pat apgailestinas "neapsižiūrėjimas" — niekur nepamintas (net ir leidinyje) sambūrio moterų vienetas "Išlaisvintos moterys", kurios ištisus šešerius metus, vadovaujamos D. Mackialienės ir pianistės O. Barauskienės, dainavo, šoko, vaidino ir kitaip interpretavo lietuvių rašytojų bei kompozitorių kūrybą, atlikdamos programą Lietuvių fondo, BALFo, Lietuvos dukterų, radijo valandėlių ir kitokiųose baltiuose. Jos dalyvavo literatūros vakarų "paspalvinimuose", naujai išleistų knygų sutiktuose, rašytojų ir kitų kultūrininkų pagerbtuose. Šioje grupėje dalyvavo iškiliausios Los Angeles vokalistės, kaip Birutė Dabšienė.

Prieš duodant spausdinti sukaktuvinį leidinį, būtų buvę pravartu leisti peržiūrėti kalbą lituanistui. Leidinyje lietuvių kalba užgožta daugybės usnių.

R. Augius

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Kas suorganizavo "Dainavos" ansamblį?

Atolipis į "Moters" žurnale paskelbtą klaidinančią informaciją

E. DANILIŪNAS

Žurnale "Moters" 1985 m. 1 nr. atspausdinta Onės Adomaitienės "keletas prisimintinių metų Dainavoj". Prisiminimai idomūs, parašyti gražiu stiliumi ir vaizdinga forma. Viskas būtų tvarkoj, jei nebūtų tendencingų tuo tiesos nukrypimų ir mėginimo perrašyti "Dainavos" ansamblio istoriją. Pvz. kaip daug vargo patyrusieji ir didžiausią auką ansambliui paskyrusieji nurodomi rašančiosios artimieji — J. Adomaitis ir Vl. Adomavičius. Argi jie dirbo daug daugiau ir už dirigentą ir kitus svarbiuosius pareigūnus? Dirbusių buvo tiek daug, kad išskelti tik vieną kitą kaip daugiausiai nusipelnusių tikrai nėra tikslo. O kai ribojamasi padidintu nuopelnų suteikimu tik savo artimiesiems, nukeičia ne tik kuklumas, bet ir objektyvumas. Kas muziką mėgsta, tam ir ilgesnis valandos prie pianino patogiai atsisėdus šiltame kambarielyje nėra jau toks didelis vargas bei nepakeliamas našta.

Manau, kad kur kas didesnis vargas ir daugiau pasišventimo pareikalaujanti auka buvo tų, kurie, sausio mėn. šaltiams ir audroms siaučiant, važinėjo po Vokietiją, įsiekdami dirigento naujai organizuojamam reprezentaciniam dainos vienietui — "Dainavos" ansamblui.

Jie keliavo ne apšildomuose autobusuose ar šiltuose traukinių vagonuose, bet... susirangę ant anglių atvirų vagonų ar kitų nešvarių krovininių. Jie turėjo pakęsti didelį šaltį, nes jų drabužiai nebuvo tokios kokybės, kaip dabar. Kukliom antklodėm jie gynėsi nuo spiginančio šalčio.

Kodėl taip keliauta? Geresnių susisiekimo priemonių tuo metu nebuvo, o organizatoriai buvo pasiryžę žūt būti įsteigti tokį vienietą, kuriuo galėtų ne tik stovykla, bet ir visi lietuviai didžiausioje. Todėl ir dirigento po visą Vokietiją įsiekta tokio, kuris patenkintų tokio vienieto reikalavimus, atitiktų jo mastą.

Sakiniai apie daug dirbusius Adomavičių ir Adomaitį dar nėra per daug didelis nuo tiesos nukrypimas. Panašų sąmoningų nukrypimų galima rasti kiekviename "Dainavos" istorijos aprašyme. Visada susilaukdamas nuo kritikos ir rašymo į spaūdą, nes nenorėdavau drumsti šio šaunaus ansamblio vandenį, be to, labai vengiau leisti į polemiką. Tačiau paskaičius O. Adomaitienės teigimą, kad "suorganizavo ansamblį muz. Vl. Adomavičius", trūko paskutinė mano kantrybės styga. Kai tiek metų visuomenė buvo klaidinama nuolatinio istorijos klatojimu, tapusius daina be galio, — manau yra atėjus laikas, kad visuomenė sužinotų ir antrąją medalio pusę.

O. Adomaitienė mini, esą kai kurie rašantieji istoriją priskiria "Dainavos" suorganizavimą vien Sodeikai. Man niekada neteko skaityti tokios istorijos. Tiesa, vienas suminėjo tai, rašydamas pašaliniu klausimu, bet... jis rašė apie žemiškus dalykus, žvelgdamas į mėnulį ir kurdamas fantazijas, tik jam vienam malonias. Atrodo, kad rašančioji suminėjo Sodeiką tik tuo tikslu, kad nereikėtų minėti Jonušo kaip pirmojo dirigento. Susidaro įspūdis, kad kai kurie asmenys visą reikalą suka ta kryptimi, kad būtų galima muz. Jonušą visai eliminuoti iš ansamblio istorijos. Ir kodėl norima nuo vieno atimti tai, kas jiems priklauso, ir priskirti nuopelnus kitiems, kuriems jie nepriklauso? Juk yra daug "Dainavai" nusipelnusių asmenų: dirigentų (Jonušas, Sodeika, Jurgutis ir kt.), ansamblio pirmininkų ir kitų svarbių pareigūnų. Tad kodėl neatiduoti kiekvienam, kas kam priklauso?

Tad kas galiausiai suorganizavo

"Dainavą"? "Dainavą" Hanau stovykloje 1946 m. (ne 1945 m. kaip teigia O. Adomaitienė) suorganizavo tuometinis stovyklos kultūros vadovas prof. dr. S. Sužiedėlis ir vadinamieji trys muskietininkai — A. Dzirvonas, J. Juodzevičius-Juodis (jis išlįsi šv. Jono kapinėse Mississaugoje) ir ilgas eilutes rašantis (E. Daniliūnas). Kaip ansamblis galėjo būti suorganizuotas 1945 m., jei pati reprezentacinio vieneto steigimo idėja gimė tik 1945 m. prieš Kalėdas? Muskietininkams į pagalbą atėjo trys talkininkai: M. ir E. Krasauskai ir L. Bielskis.

Kai aš žinau daugiau, negu bet kas kitas, kaip sunku buvo tą ansamblį suorganizuoti, tai pasakau, kad jį suorganizavęs Vl. Adomavičius, — galėjau tik nusispyti.

Anuomet reikėjo stiprios ir neatlaidios iniciatyvos, patirties ir organizacinių sugebėjimų, o svarbiausia — nepaprastai daug klaidų darbo, kartais net po 24 val. paroje! Net ir tiems muskietininkams, kurie maždaug atliko tuos reikalavimus, kurie nepajobijo milžiniško darbo, siekdami to, kad lietuviai turėtų dar vieną reprezentacinį vienietą, — būtų nepavykę, jeigu jiems į pagalbą nebūtų atėjus dr. Simas Sužiedėlis, išsprendęs pagrindinę problemą. Didžiausia klūtius vienietui įsteigti buvo patalpų trūkumas. Muz. Br. Jonušas nesutiko darbo ne pradėti, kol nebus gautos tinkamos patalpos repeticioms. Turėjo būti iškraustyta vienintelė lietuvių turima salė, kurioje gyveno per 100 asmenų. Tokį skaičių perkelti į perkurtus kareivinių kambarius, kuriuose lovos buvo dviem ar trim aukštais sudėtos ir tik takas paliktas praejimiui — atrodo neįmanoma misija.

Stovyklos komitetas, atsižvelgdamas į triukšmingą žmonių nepasitenkinimą, pasakė dr. Sužiedėliui: "Neįmanoma nė geriausius norus turint". Doktoras pasijuto išėjęs į kovą prieš nenugalimąjį Galijotą, juo labiau, kad ir komitete jis turėjo rodo, tik vieno asmens paramą. Bet po al-aklios dr. Sužiedėlio kovos, štai ir... staigmena — patalpos gautos, ansamblis gali pradėti darbą! Tai buvo kažkas panašaus į stebuklą.

Esu tikras, kad niekas kitas nebūtų pajėgęs to pasiekti. Dr. Sužiedėlis buvo ypatingų kvalifikacijų žmogus ir populiariausias veikėjas stovykloje. Tik jo dėka galėjo gimti tas naujas vienetas. Todėl aš jį vadinu "Dainavos" ansamblio tėvu. Teko labai nusteblėti, kad dainaviečiai jam "nesurado" vietos jokiai garbės sąrašė. Kodėl? Tai mįslė, besikartojanti per visą ansamblio istorijos rašymą.

Pradžioje naujo vieneto organizatoriai buvusių chorų šalininkų buvo apkalinti kaip sugrivo mėn. Kai ansamblis iškilo ir kai net pats UNRRA direktorius sakė: "Dainava — tai mano pasididžiavimas", tas kaltinimas tapo nebeopuliuariu. Griebtasi ko kito — įrodinėti, kad "Dainava" buvo tęsinys ankščiau veikusių chorų. Bet kurių? Žemačio ir Radzevičiūtės chorai veikė lygiagrečiai, o Adomavičiaus choro nė nebuvo. To siekdami, jie pradėjo įvairius perstatinėjimus ir gimdindami atkeldinėjimus: vietoj pirmojo "Dainavos" pirmininko įrašomas buv. Žemačio vyrų choro pirmininkas, kuris niekada nebuvo. "Dainavos" pirmininku; sukaktys pradėtos švesti net sausio mėnesį, o ne kaip buvo sutarta ir užprotokuluota — birželio mėn. Te atskiri chorai pradėti vadinti "Dainavos" bevardžiu choru. Toks buvo nuo 1946 m. sausio mėn. iki birželio mėn. ir jis buvo diriguojamas Br. Jonušo, bet tik ne jų minimi chorai. "Dainava" nebuvo (Nukelta į 9-tą psl.)

TAI, KO JIEŠKAI STOVYKLOSE, RASI NERINGOJE 1985 METAIS

1984 metų stovykla Neringoje buvo labai sėkminga.

Ji kartojama ir šią vasarą

Jaunuolių stovykla (nuo 17 metų ir studentų) — birželio 16 — 29

Berniukų stovykla (7-16 metų) — birželio 30 — liepos 13

Mergaičių stovykla (7-16 metų) — liepos 14 — 28

Šeimų stovykla — liepos 28 — rugpjūčio 3

Lietuvių kilmės vaikams stovykla anglų kalba (7 — 16 metų, mišri) — rugpjūčio 4 — 17

Stovyklas rengia, tvarko ir joms vadovauja Nekaltai pradėtosios Marijos vienuolių seserys Kreipkitės iki birželio 5 d.: Camp Neringa, I.C.C., Putnam, CT 06260 USA; nuo birželio 5 d.: Camp Neringa R.F.D. No. 4, Box 134C, W. Brattleboro, VT 05301, USA.

Tel. (802) 254-9819

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Velykų senelė (L. Nakrošienė) ir vaikai džiaugiasi seselių vadovaujamo vaikų darželio pasirodymu Atvelykių koncerte, kurį surengė Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija. Nuotr. R. Pranašio

Tautinės lietuvių muzikos Čiurlionio ansamblis paminėjo savo veiklos 45 metų sukaktį Klivlande. Iš kairės: muzikė D. VISKONTIENE iš Toronto, pasakiusi pagrindinę iškilmės kalbą, O. MIKULSKIENE — kanklių grupės vadovė, Z. VYŠNIAUSKAITE — radijo korespondentė; stovi: radijo programos "Tėvynės garsai" vedėjas J. STEMPUŽIS, V. ŽILIONYTĖ-LEGAR — pranešėja, R. BABICKAS — choro vadovas, V. PLEČKAITIS ansamblio pirmininkas po sukaktuvinės iškilmės

Triraidė ruso knyga "M. I. D."

Sovietinio pareigūno atsiminimai apie slapto agentų veiklą Vakaruose. Juose minimi ir lietuviai

Perbėgėlių iš Sovietų Sąjungos į Vakarus eilės kasdien pasipildė naujais asmenimis. Vargu ar visus juos galima būtų laikyti disidentais. Dažnai tai iki šiol vėsiai gyvenę biurokratai — aparachikai, kuriuos paveikė Vakarų pasaulio laisvė ir kurie yra nusivylę komunistinės sistemos negalia susidoroti su ekonominėmis bei socialinėmis problemomis ar iš viso visuotinė gyvenimo stagnacija.

Tokie atsiminimai yra dirbusio dvylika metų Sov. Sąjungos diplomatinėje tarnyboje vertėju Nicolas Polianskio knyga "M. I. D. (Ministerstvo Innostranyh Del). Douze ans dans les services diplomatiques du Kremlin. Paris, Belfond, 1983". Polianskui teko darbuotis visų pirma Sov. Sąjungos užsienio ministerijoje Maskvoje nuo 1969 iki 1972 m. Paskui Berne (Šveicarijoje) 1972 m. Jis išbuvo toje tarnyboje ketvertą metų (1972-1976). Po to dvejus metus vertėjuo Zagrebe, Jugoslavijoje, kol jį perkėlė žavingajin Paryžiun. Ten išbuvo nuo 1978 iki 1982 m., kol "pasišalino".

Apie ką rašo?

Toji tarnybinė patirtis įgalina Polianskį papasakoti apie sovietinės diplomatijos struktūrą, metodus, sukybes bei kitokią veiklą, atskleisti skaitytojui koki nuosimtį diplomatu tarpe sudaro KGB agentai, kokios algos, privilegijos, kaip stengiamasi įsiskverbti į krašto kariuomenę bei išgauti paslaptis. Kadangi autorius kurį laiką dirbo Paryžiuje, stebėjo ir tarptautinės organizacijos UNESCO pavertimą kultūrbolševizmo tribūna, jos praigaištą veiklą, kurią pagaliau perprato Reagano administracija, sumažindama jai finansinę paramą bei nusprendama pasitraukti iš jos.

Polianskis kalba ne vien apie visiems vakariečiams žinomus dalykus kaip pvz. Aerofloto "paklydimus" perskendant virš krašto gynybai svarbių zonų, bet papasakoja ir apie slaptas misijas, lėktuvų nusileidimus Vakarų Europos teritorijoj. Jis taip pat paaiškina, kodėl Sacharovo ištrėmimas Gorkio miestan sutapo su sovietine invazija Afganistanu.

Reikšminga ir svaru yra tai, kad knygai pratarė parašė Michael Voslensky, kurio knyga "La Nomenklatura" yra išsamiausias veikalas apie socialinę nelygybę Sovietijoje. Leidėjai bando įtikinti skaitytoją, kad "M.I.D." savo informacijos turtingumu, jei ne sensacingumu, prilygstanti Voslensky veikalui (rodos, iki šiol ne išverstam į anglų kalbą). Atrodytų, kad užmirštas Arkadijaus Ševčenkos reveliacijos. Iš viso, norint pasitikrinti kuo reikšmingi Polianskio pasakojimai, tektų lyginti juos su daugeliu knygų, nes "dezinformacija" nėra vis dėlto iš piršto išlaužtas dalykas.

Užuominos apie lietuvius

Šiaip užuominų, liečiančių Lietuvos bylą, knygoje ne per daugiausia. Tiesa, vienoj vietoj užsimenama apie Brazinską pagrobimą lėktuvą ir pabėgimą Turkijon. Autoriui tačiau tai tik priemonė kontrastų pagalba pavaizduoti sovietinių diplomatu bei pareigūnų tipus. Knygoje rašoma:

"Kai 1970 m. spalio mėn. lietuviai Brazinskai — tėvas ir sūnus — nuskraidino sovietinį lėktuvą į Turkiją, sovietiniai pareigūnai nepraleido progų užpildinti Turkijos pasiuntinį diplomatinuose priėmimuose. Aš matau kaip gyvą Sov. Sąjungos Aukščiausios tarybos tautybių komisijos pirmininkę užbėkę Nasreddinova, pilnakrūtę moterį, užsipuolant menkutį Turkijos pasiuntinį, atsilankiusį su savo dailia žmona. Įtūžusi Nasreddinova rykavo visa gerkle, nors linksmu, teatrinu tonu, kad visi ją išgirstų: 'Aš esu deputatė, ir šimtai sovietinių piliečių rašo man, išreikšdami savo pasipiktinimą. Jie reikalauja, kad šie nusikaltėliai būtų grąžinti tėvynėn ir nubausti'. Sumišęs ir pritrenktas tokio iniršo Turkijos pasiuntinys aiškino, kad tai jo vyriausybės reikalai. 'Na, gerai, — šaukė puldama iš naujo Nasreddinova, — pasakykit savo valdžiai ką apie tai galvoja sovietų žmonės.' Jinai aiškiai vaizdavo esanti vakariečių tipo parlamento atstovę: 'Mane išrinko liaudies, aš jai atsakinga, aš privalau atsakyti į rinkinių laiškus'.

Man teko susitikt su ja 'Intercontinental' viešbutyje Ženevoje, kai ji buvo atvykusi dalyvauti vienoje Tarptautinės parlamentarų sąjungos posėdyje. Tai buvo ypatingai energinga, prikabi, diktatoriška moteris, kuri leisdavos nešama savo pietietiško temperamento ir visados padarydavo didelį įspūdį aditorijai.

Visiškai priešinga įspūdį palikdavo Čitikovas, naujai išrinktas Sovietinių parlamentarų komisijos pirmininku. Man tekdavo būti vertėju jo pasikalbėjimuose su užsienio ambasadoriais. Čitikovas buvo perkeltas Maskvon iš savo tarnybos Chabarovsko rajone, kur jis buvo kompartijos sekretorium. Jis padarė man įspūdį smulkiaus provincijos politikieriaus, nieko neišmanančio tarptautinės politikos reikaluose. Be to, jis kalbėjo stipriu provincijos užkampio muziko akcentu".

Mini Paleckį

Išvardindamas sutiktus diplomatinėse misijose žmones, Nicolas Polianskis pamini keliose vietose Justą Paleckį — "žymaus Lietuvos valstybininko (kitur pridėta: "rašytojo ir poeto Justo Paleckio sūnų"). Mat Polianskio karjera buvo vienu metu susikryžavusi su Justo Paleckio sūnaus keliais į garbę ir gerovę. 1972 m.

Naujųjų metų išvakarėse Polianskį buvo iškviatė pas viršininką Morozovą, kuris jam paaiškino, kad atsiradusi vieta Sov. Sąjungos pasiuntinybėje Berne. Jau šešetą mėnesių trečiasis jos sekretorius — Justas Paleckis nesiteikęs grįžti atgal, nes sugalvojęs kažkokius planus su savo tėvu. Anasai buvęs tuo metu tautybių tarybos (aukščiausioje Sov. Sąjungos taryboje) pirmininku. Personalo skyriaus viršininkas siūlęs Polianskui pasitarti su žmona ir gerai pergalvoti siūlomą jam tarnybą.

Savaime aišku, Polianskis išsiuostė, apsisiklausinėjo. Taip jis sužinojo, kad Justas Paleckis paveldėjo iš tėvo dovana rašyti rusiškai, kad vadovauja grupei diplomatų, kurie paruošia ambasadoriui Abusimovui tekstus, kuriuos paskui jis išleidžia savo vardu; kad tiesioginis Paleckio užduotis — rūpintis kultūrinio Sov. Sąjungos — Šveicarijos bendradarbiavimu.

Prieš išvykdamas Bernan, Polianskis vis tik rado progą pasimatyti su Paleckiu. Tasai jam nusiskundė milžinišku darbo krūviu, kurį jis turėjęs pakelti savo tarnyboje. Sakė, kad vieną dieną turėjęs net 32 tarnybines užduotis. Jo klausantis susidarė vaizdas, kad jisai kaip tik todėl atsisakęs grįžti Bernan, kad nebereiktų atlikinėti pastumdėlio ("garcon de course") parei-

"Visa tai man atrodė neįtikinanti iki tos dienos, kai patsai atsidūriau Berne" — rašo Polianskis. "Kai aš 'aklimatizavausi' Berne, įsitikinau, kad pasiuntinybės sudėtis (maždaug 30 diplomatų ir tarnautojų) yra nenormaliai didelė tokiame mažam kraštui kaip Šveicarija, su kuriuo Sov. Sąjunga palaikė labai ribotus politinius santykius".

Baigminė pastaba

Knyga užsklendžiama epilogu, kuriame autorius rašo: "Atsidūrusį Vakaruose mane nustebeino ten turima informacijų apie Sovietų Sąjungą masė. Tiesa, daug žmonių nenori jos rimtai studijuoti ir pasidaryti tinkamas išvadas. Bet jei sovietiniai žmonės galėtų prieiti prie tu autentiškų informacijų apie bolševikų istoriją, apie savo krašto istoriją nuo 1917 m. ir anksčiau, jei patirtų tas žinias, prie kurių jų neprileidžia ir kurias jiems pakeičia išradin-gai pramanytais melais, — tai jie padarytų antrą revoliuciją. Vien monopolizuodami informaciją, Sov. Sąjungos vadai pajėgia išlikti valdžioje."

N. Polianskis pranašauja sovietinės santvarkos žlugimą ir išreiškia viltį, kad grįšias atgal į laisvą Rusiją. To lūkesčio skatinamas jisai sakosi parašęs šią knygą. S.R.

● Mokslo srityje skaityt naujausius veikalus, literatūroje — seniausius. Klasikinė literatūra yra visuo-met nauja (Bulwer-Ytton).

Teisininko apysaka "Giedrė"

V. MATULAITIS

Apysakos autorius Algirdas Silvestras Leonas gimė 1904 m. Turketane, kur jo tėvas prof. Petras Leonas tuo laiku ten buvo teisėju ir apygardos teis-mo nariu. 1923 m. Kaune baigė "Aušros" gimnaziją, o 1928 m. — Lietuvos universiteto teisių fakultetą ir tapo advokatu. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o 1947 m. apsigyveno Baltimorėje. Ten pasireiškė lietuviškos visuomenės bei lietuvių švietimo veikloje. Penkiolika metų dirbo Vašingtone prie specialaus federacinio projekto. Mirė 1983 m. balandžio 28 d.

Matydamas lietuviškų knygų jaunimui trūkumą, A. Leonas parašė istorinę apysaką. Paprastai visi pirmieji lietuvių karai su vokiečiais istorijoje minimi be tikslesnių žinių apie kovas bei jų vadus. Autorius stengiasi vieną tokį istorijoj minimą lietuvių mūšį su vokiečiais plačiai pavaizduoti šioje apysakoje.

Apysaka vaizduoja Saaremaa salą, kur belaisvės lietuvių pamato vokiečius, atvedančius daugiau lietuvių belaisvių. Sala, atskirta 30 km vandeniui ir pusiau uždaranči Rygos įlanką, tada buvo užimta Lyvžemio vokiečių vyskupo. Į tą salą iš seniau buvo atvežtos belaisvės žemaičių bajoro Mingailos žmona ir dukros — Mirta su Giedrė. Moterys galėjo gyventi laisviau, nors buvo saugojamos vokiečių. Jos susipažįsta su naujais belaisviais, ypač jaunu Tautvilu, ir stengiasi jiems padėti. Giedrė ir Tautvilas pamilsta vienas kitą. Tuo laiku bajoro Mingailos sūnus Žemaitijoje palma vokiečių vienuolių Sebastijoną nelaisvėn. Mingaila siūlo vokiečiams vienuolį už išlaisvinimą jo žmonos ir dukterų. Vokiečiai nesutinka, nes vienuolis norėjęs taikingai skleistį tikėjimą ir trukdęs vokiečiams užkariauti Lietuvą. Giedrės padedamas iš Saaremaa salos pabėga Tautvilas ir

dar du žemaičiai. Mingaila ruošiasi žygiui išvaduoti žmoną ir dukteris iš Saaremaa salos. Vienuolis Sebastijonas aiškina tikėjamą žemaičiams, nors jam tai yra draudžiama. Už Mingailos sužeisto sūnaus išgydymą Sebastijonas gauna laisvę, bet laukia pavasario grįžti pas vokiečius.

Žiemos metu, kai jūra užšalo, Mingaila, su kitais žemaičių vadovais sukvietęs daug karių, išvyksta į Saaremaa salą vaduoti žmonos su dukterimis ir atkeršyti vokiečiams. Salos pilį užpuola, išvaduoja belaisves, nusiaubia dar kitas vietas ir grįžta atgal. Grįžtančius namo ant jūros ledo užpuola stiprios vokiečių jėgos. Žemaičiai juos sumuša, nors patiria daug nuostolių. Žemaitijoje Tautvilas ir Giedrė susituokia. Jų vestuvės trunka visą savaitę. Mingailai išvykus į vestuves, pilies žynys įvilioja Sebastijoną į šventą ažuolyną ir ten jį nužudo. Vėliau žynys už tai buvo nubaustas.

Šioje apysakoje autorius vaizdžiai aprašo įsivaizduojamas aplinkybes istorijoje minimo mūšio su vokiečiais ant Baltijos ledo ir supažindina skaitytoją su to laikotarpio lietuvių gyvenimu, kai nuolat reikėjo saugotis bei gintis nuo vokiečių užpuolinių. Įvykiai eiga aprašoma lygiagrečiai pakaitomis belaisvių saloje ir Žemaitijoje.

Apysaka parašyta sklandžia ir taisyklinga kalba, lengvai skaitoma. Kilnios meilės ir kovų įvykiai baigiami šviesia ateitimi. Kai kurie žodžiai perkėlimai padaryti ne pagal skienmenis, bet pagal eilučių plotį, pvz. nedideli-anka (109 p.), bat-siuvs-ys (115 p.) ir kitur.

Knyga tinkama mokyklinio amžiaus jaunimui ir visiems mėgstantiems senovės lietuvių gyvenimą.

Algirdas Leonas, GIEDRĖ. Apysaka. Leidėja — Galina Leonienė (Sunset Hill Rd. Bradford, N. H. 03221, USA), 1984 m. 166 psl. Kietais viršeliais.

Kazimierinis konkursas Brazilijoje

Sao Paulo kultūrinis centras "Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho" išleido metinės veiklos kalendorių — "Calendario de atividades para o ano de 1985". Jame sužymėta plati kultūrinio centro veikla: P. Amerikos romanų rašytojų konkursas, Mario de Andrade retrospektyvinė paroda Sao Paulo Literatūros akademijos globoje, įvairios parodos pačiam Sao Paulo, Guarujá, Santos, Jaboticabal miestuose, įvairios kultūrinės "savaitės", literatūriniai seminarai, konkursas "Premio literario Sao Paulo 1985" nespausdintų veikalų ir panašiai.

Šis kultūrinės veiklos kalendorius eina į spaudą, įvairias akademijas, viešas bibliotekas, į platų kultūrinį brazilų pasaulį. Mums ypač įdomu, tai kad šiais brazilų "tautininis kultūros metais" ir "tarptautiniais jaunimo metais" ir "Centro Cultural" kalendorių įeina ir mūsų KAZIMIERINIS KONKURSAS. Kalendoriuj pažymėta: "Kovo mėn.: Premija Sao Casimiro — pirmas moderniųjų amžių jaunąs šventasis pasaulietis (1458-1484). Tautinės apimties konkursas tapybos, skulptūros, graviūros kuriniui, išreiškiančiam šv. Kazimiero asmenį".

Toliau: "Liepos mėn.: 'Sao Casimiro premijos darbų priėmimas ir įvertinimas'. Rugpjūčio mėn. tarp septynių veiklos taškų pažymėta: "1 — Sao Casimiro premijos įteikimas".

Atskirai išleistoje konkurso sąrankoje duota ir trumpa šv. Kazimiero biografija. Pasakyta, kad tai "Lietuvos ir ypatingas lietuvių jaunimo globėjas".

Yra daug susidomėjusių šiuo konkursu, ir tai ne vien Sao Paulo. Vien tik iš tų, kurie kreipėsi į kazimierinį lietuvių komitetą prašydami daugiau informacijų ir medžiagos, yra menininkų iš Itapetininga, Iepė, Ubaituba, Campo do Jordao miestų. Tarp jų yra tapytojų, skulptorių ir kitokių menininkų. Kaip informacinę medžiagą nurodoma biografija "Sao Casimiro", parduodama Sao Paulo miesto centre, prie katedros, ir kitų miestų saleziečių knygynuose.

Konkurso idėja susidomėjo ir Brazilų jaunimo literatūros akademijos garbės pirmininkė Lenyra C. Fracaroli bei įvairių akademijų narė Lia Campos Ferreira, kuri yra nutapiusi Sao Paulo įsteigėjo José Anchieta

paveikslą, išstatytą Pateo do Colegio muziejuje.

Vienas torontietis, iš spaudos sužinojęs apie Brazilijoj skelbiamą konkursą, prašo padaryti visų konkursinių darbų spalvotas nuotraukas ir jam nusiųsti. Tai bus padaryta, kai visi konkursiniai darbai bus pristatyti kultūriniam centrui. Terminas — birželio 30 diena.

Kun. Pr. Gavėnas

B. VYTIENĖ

Kregždės ir mes

Mes — žmonės paprasti, ir mūsų kregždės paprastos. Kas metai grįžta jos Ir parneša pavasarį ant savo mėlynų sparnų.

Tada gyvename kartu tame pačiame kieme, dalinamės oru ir saule, kiekvienas sau paunksnę randame kaitroje. Kartais pasibaram — jos ant vielų sutūpę, o mes darže agurkus rinkdami, lyg joms dangus būtų permažas, o mums pastogė, kur sulipdyti jų lizdai maži.

Beit rudenį, kai ruošias jos išskristi ir sako mums "sudiev", mes liūdnai dėl to išsikrymo. Ir visa žiema būna tuščias kiemas . . . mes visi laukiam kregždžių sugrįžimo, kada jos vėl ant savo mėlynų sparnų parneš pavasarį ir bus visiems smagu!

Atsiųsta paminėti

A. V. RINKŪNAS, LIETUVA IR VLIKAS. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto — VLIKO šakny, praeitis ir dabartis. Tautos fondo leidinys 1984-tais, VLIKO sukakties metais. 272 psl. Nei kaina, nei išleidimo vieta nepažymėta.

ATEITIS, katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas, 1985 m. nr. 2 ir 3. Abu numeriai skirti Kanados ateitininkams. Vyriausias redaktorius — Stasė Petersonienė, administratorius — Juozas Polikaitis (7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA). Metinė prenumerata — \$12, garbės prenumerata — \$20.

LIETUVA, Filatelistų draugijos biuletenis, 1985 m. 1 nr. Šį numerį redagavo J. Adomėnas ir A. Beleska. Biuletenis išėina 3 kartus į metus. Įždininkas — A. Zakas, 5723 S. Mermac Ave., Chicago, IL 60638, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Vargonininkas Albinas Prižgintas, gerai pažįstamas Niujorko lietuviams, J. S. Bacho 300 metų gimimo sukaktį nori paminėti visų jo vargonams skirtų kūrinių atlikimu. Šią informaciją kovo 13 d. laidos kultūriniam skyriuje paskelbė Arizonoje leidžiamas laikraštis "The Tucson Weekly", pridėdamas A. Prižginto nuotrauką. J. S. Bacho kūrinių ciklo koncertus jis pradėjo pernai rudenį ir tikisi užbaigti šį pavasarį. Niujorke A. Prižgintas dirbo vargonininku Angelų Karalienės parapijoje, o nuo 1984 m. yra vargonininkas ir muzikos direktorius St. Michael šventovėje Tuczone, Arizonoje.

Bavarijos operos sol. Lilija Šukytė, neseniai su koncertais aplankiusi Čikagos ir Bostono lietuvių, nuo 1984 m. rudens dėsto dainavimą Graco universitete, Austrijoje. Pedagoginiam darbui dabar Europos universitetui kviečia pasižymėjusius aktyvius dainininkus. Sol. L. Šukytė priėmė Graco universiteto kvietimą, norėdama išbandyti savo pedagoginius sugebėjimus. Pedagogika ji domisi nuo 1977 m., yra turėjusi kelis privačius mokinius. Dainavimą universitete jai tenka dėstyti 12 valandų ir savaitę, tačiau šį darbą leidžiama derinti su dainavimu operoje. Tas savaitinės valandos universitetui galima atiduoti vėliau, kai atsiranda laisvo laiko teatre. Dainavimo klasėje ji turi dvi merginas, galinčias išaugti ir tarptautinio masto dainininkes. Visiškai atsiduoti pedagogikai neleidžia aktyvus darbas operoje, kuriam ji dar žada skirti kokius penkerius metus.

Susipažinimas su Algimanto Mackaus poezijos rinkine "Augintinių žemė" įvyko balandžio 12 d. Čikagoje, Jaunimo centre. Rinktinę redagavo ir įvadą parašė prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, jį įjungdamas tris anksčiau išleistas poezijos knygas — "Jo yra žemė", "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai", "Chapel B". Naują leidinį dviem spalvomis iliustravo ir aplanką sukūrė dail. Pranas Lapė. Išleido A. Mackaus fondas Čikagoje. "Augintinių žemė" prisimenamas jos autoriaus mirties dvidešimtmetis. A. Mackus žuvo automobilio nelaimėje 1964 m. gruodžio 28 d., būdamas tik 32 metų amžiaus. Vakaronės dalyvių leidėjų vardu pasveikino ir jai vadovavo Mykolas Drunga. Apie A. Mackų ir jo poeziją kalbėjo literatūros kritikas ir "Augintinių žemės" red. prof. dr. R. Šilbajoris. A. Mackus savo poezijoje kalba įvairiais ir alegorijomis. Pagrindiniai elementai jo kūryboje — religija, tautosaka, mitologija, tautinė samprata. Ištraukas iš "Augintinių žemės" skaitė Nijolė Martinaitienė.

Jeruzalėje yra menininkams skirtas kvartalas, turintis "Dvasingųjų prieglobosčių" pavadinimą. Jeruzalės burmistras Teddy Kollekas š. m. kovo vidury ir juos sukvietė įvairių tautų rašytojų konferencijai "Tremtis ir literatūra". Buvo pasirinkti rašytojai ir poetai, kurie dėl vienos ar kitos priežasties negali gyventi ir kurti savo šalyje. Tarp jų buvo Lietuvoje gimęs lenkų poetas Czesław Miłosz, laimėjęs 1980 m. Nobelio premiją, ir poetas Tomas Venclova, vėliau išvykęs iš tėvynės. Jis yra žinomas kaip disidentas, kovotojas už žmogaus teises, nors jo tėvas Antanas Venclova prisitaikė prie sovietinio okupantų režimo ir jam tarnavo savo raštais. T. Venclova ne tik dalyvavo konferencijos "Tremtis ir literatūra" diskusijose, bet ir surengė lietuvišką poezijos vakarą kovo 19 d., kurin susirinko apie 50 lietuvių poezijos gerbėjų. Lietuvoj gyvenusių, iš ten atvykusių Izraelin. Vyrravo ne per seniausiais išvažiavusieji, bet buvo ir tokių, kurie studijavo nepriklausomoje Lietuvoje, iš jos išvyko prieš II D. karą. Vakare beveik išitsiu buvo vartojama lietuvių k a l b a. Jį pradėjo rašytojas Iechokas Meras, primindamas, kad tai yra pirmasis lietuvių poezijos vakaras senojose Jeruzalėje. I. Meras, priklausantis ir lietuvių, ir žydų literatūrai, dalyvius supažindino su senu savo pažįstamu ir bičiuliu T. Venclova. Pastarasis kalbėjo apie lietuvių literatūrą, kūrybinis savo užmojus. T. Venclova skaitė ne tik savo kūrinius, bet ir gerai atliktus kitų tautų poetų eilėraščių vertimus. Poetinę dalį užbaigė I. Meras T. Venclovos eilėraščiu "Getas", kurį pats išvertė į hebrajų kalbą. Po to T. Venclova atsakinėjo į gausius dalyvių klausimus.

150-tasis skaitytojų susitikimas su poetu Robertu Keturaku įvyko Kaune. Jo eilėraščius iš rinkinių "Vėluojančių gatvė", "Veidą matau", "Kas mirksni visur" skaitė aktoriai R. Staliūnaitė ir A. Masiulis, naujausius eilėraščius iš knygos "Perspėk kitus" — aktorė L. Zorūbaitė.

Vilniaus universiteto akademinis mišrus choras specialiu koncertu balandžio 26 d. paminėjo savo veiklos 45 metų sukaktį. Studentų chorą 1940 m. suorganizavo kompoz. Konradas Kavėkas. Jam vadovavo — V. Arnastauskas, J. Motiekaitis, P. Šližys, E. Mazeliauskas, P. Gylis ir dabartinis vadovas B. Jankauskas. Choro repertuare yra lietuvių ir kitų tautų liaudies dainos, kantatos, ištraukos iš operų. Be pačios Lietuvos, teko koncertuoti Rygoje, Taline, Leningrade, Maskvoje, Lenkijoje ir Čekoslovakijoje. Tradicija tapo kas keleri metai rengiami choro veteranų susitikimai.

II D. karo užbaigos keturiasdešimtmečio proga buvo paskelbtas patriotinių dainų konkursas. Premijas laimėjo kompozitoriai: I — R. Racevičius už "Pergalės vėliavą", dvi II — V. Mikalauskas už dainą "Mūsų žemė — Lietuva" ir L. Vilkončius už "Pagarbiniamą", dvi III — J. Gaizauskas už "Kareivi, broli mano" ir V. Juozapaitis už "Lauksim, kol Nemunas teka". Už dainų tekstus premijos paskirtos: I — J. Mačiukevičiui ("Pergalės vėliava"), dvi II — E. Drėgvai ("Pagarbiniams") ir J. Martišenei ("Lietuva"), dvi III — E. Mateučiui ("Kareivio belaukiant") ir V. Skripkai ("Lauksim, kol Nemunas teka").

Panevėžio dramos teatre A. Čechovo pjesės "Trys seserys" premjerą paruošė rež. J. Dautartas. Scenovaizdžius ir drabužius šiam spektakliui sukūrė maskviečiai dailininkai V. ir A. Charitonovai, muziką — kompoz. M. Urbaitis. Vaidino aktoriai — G. Karakas, D. Melėnaitė, G. Urbanavičiūtė, A. Preidytė, A. Paulavičius, G. Adomaitis, A. Babkauskas, A. Dukšta, L. Kondrotaitė. Rež. J. Miltinis jau anksčiau panevėžiečiams yra paruošęs kitas A. Čechovo pjeses: "Meška" ir "Piršlybas" — 1945 m., "Zuvėdrą" — 1954 m., "Ivanovą" — 1960 m.

Lietuvos rašytojų sąjungos Klaipėdos skyrius įsteigtas balandžio 15 d. Sąjungos valdybos pirm. poetas A. Maldonis steigiamajame susirinkime kalbėjo apie būtinybę suvienyti Klaipėdoje gyvenančius devynis rašytojus, įjungti juos į gražias literatūrinės tradicijas, kad lietuvių literatūroje ryškiau skambėtų jūros tema. Lig šiol Klaipėdoje gražiai reikšėsi jaunųjų rašytojų sekcija. Rašytojų sąjunga buvo priimtas būrelis naujų narių. Skyrius dabar sujungęs visus Klaipėdos zonoje gyvenančius rašytojus, teiks paramą kūrybingam jaunimui. Atsakingojo sekretoriaus pareigas patikėtos prozininkui Romui Sadauskui.

Vilniaus baleto teatras, baigdamas profesinio Lietuvos baleto šešiasdešimtąjį sezoną, žiūrovus pakvietė į danų kompozitoriaus H. Liovensioldo ir baletmeisterio A. Bornvilio "Silfidės" premjerą. Spektaklį paruošė Leningrado S. Kirovo operos ir baleto teatro vyr. baletmeisteris O. Vinogradovas su J. Vinogradova, dailininkai S. Pastuchas ir T. Solovlova, dirigentas A. Šulčys. Pagrindinius Silfidės ir Džeimso vaidmenis sukūrė baleto solistai: S. Masianova, N. Beredina, L. Bartusevičiūtė, J. Valeikaitė, J. Katakinas, P. Skirmantas, A. Molodovas, R. Moskelūnas. Vyr. baletmeisterio O. Vinogradovo pranešimu, pagrindinių vaidmenų atlikėjais bus keičiamasi su S. Kirovo operos ir baleto teatru.

Simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras grįžo iš koncertinės kelionės Vidurinėje Azijoje. Kartu su orkestru išvykoje dalyvavo ir pianistas P. Stravinskis. Tai buvo pirmoji vilniečių išvyka Vidurinėn Azijon. Taškente, Frunzėje, Alma Atoje, Pavlodare surengtuose koncertuose buvo atliekami M. K. Čiurlionio, B. Dvariono, F. Liszto, Ch. W. Glucko, P. Čaikovskio, G. Sviridlovo, A. Arutunjanio kūriniai. Dirigavo M. Dvarionaitė, sąjunginio ir tarptautinio konkurso laureatas G. Rinkevičius. Išvyka buvo baigta Maskvoje su dirigentu J. Domarku. Čia į koncertus solistas išjungė orkestro muzikantai A. Ančerevičius (fagotas) ir E. Kuskinas (tribūba). Su Kauno chorų orkestras atliko G. F. Haendelio oratoriją "Samsonas". V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	9 1/2%
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
		term. indėlius 1 metų	8 3/4%
Pirmadieniai	10-3	term. indėlius 2 metų	9 %
Antradieniai	10-3	term. indėlius 3 metų	9 1/4%
Trečiadieniai uždaryta		pensijų s-tą	9 %
Ketvirtadieniai	10-8	spec. taup. s-tą	7 1/2%
Penktadieniai	10-8	taupomąją s-tą	7 %
Šeštadieniai	9-1	depozitų-čekių s-tą	6 %
Sekmdienais	9-12.30		
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 1/2%
		mortgicijus nuo	10% - 11 1/2%

ANAPILYJE skyrus veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

Hamiltono lietuvių ledo ritulio komanda "Kovas", laimėjusi pirmą vietą sporto žaidynėse Detroit. MARIUS RAUCKIS, Detroito lietuvių ledo ritulio komandos vadovas, perduoda perinamąją taurę "Kovo" vadovui ALGIUI CHOROMANSKIUI. Žaidėjai iš kairės: Aidis Gureckas, Saulis Gureckas, Michael Jelinek, Kęstutis Svažas, Ričardas Radauskas, Algis Choromanskis, Henrikas Svažas, Justinas Svažas, Richard Johnson

A+ ELENAI STATKEVIČIENĖ

iškeliavus amžinybėn,
jos vyrą JONĄ, dukrą VILIJĄ ir jos šeimą nuoširdžiai
užjaučiame —

T. P. Enskaičiai
Jadvyga Laugalienė

KANADOS ĮVYKIAI

Naujasis biudžetas

Finansų ministerio M. Wilsono paskelbtas Kanados biudžetas palies visus kanadiečius. Pagrindinis dėmesys jame teko kovai su nuolatiniu deficitu, nes jo atnešama valdžios skola sparčiai auga ir artėja prie \$200 milijonų. Prieš 16 metų ta skola buvo vos \$18 milijonų nuo pat Kanados įsteigimo 1867 m. Jos rekordinis padidėjimas pasiektas liberalų valdymo metais, kai ministras pirmininku buvo P. E. Trudeau. Vien tik tos skolos palūkanoms padengti valdžia dabar išleidžia vieną dolerį iš gautų trijų. M. Wilsonas kasmet didėjančią deficitą nutarė sumažinti \$2,2 milijono iki bendros metinės \$33,8 milijono sumos. Tai jis žada pasiekti valdžios išlaidų apkarpymu ir investicijų padidiniu. Tokio masto deficito mažinimas yra numatytas ir sekančių metų biudžetams.

Biudžeto reforma pradedama nuo pajamų mokesčio atleisto registruoto taupymo namams pirkti panaikinimu. Federacinio mokesčio padidinimas toliau pat pabrangins cigaretes, alų, alkoholinius gėrimus. Kiekviena cigaretė pabranginama vienu centu, gėrimai — 2%. Liepos 1 d. bus įvestas federacinis prekybos mokestis tokiems lig šiol nepaliestiems dalykams, kaip saldainiai, šokoladai, bealkoholiniai gėrimai, maistas katėms ir šunims, higienos bei sveikatos reikmenys. Taip pat nuo liepos 1 d. įvedamas laikinis pajamų mokesčio padidinimas 5-10% tiems, kurių metinis uždarbis prašoka \$40,000. Tas specialus mokestis difficultui sumažinti galios 18 mėnesių. Didžiosios bendrovės taip pat susilauks tokio pajamų mokesčio padidinimo 5% vienerių metų laikotarpiui. Litras benzino bus pabrangintas dviem centais rugėjo 3 d. Iš tikrųjų tas pabrangimas bus didesnis, nes su kiekvienu kainos pakėlimu savo mokestį padidina ir Ontario provincija. Pajamų mokestis visiems dirbantiesiems paliekamas tas pats, išskyrus tuos, kurie susilaukė specialaus laikino mokesčio deficitui sumažinti.

Pajamų mokesčio padidėjimą betgi visiems atneš suvaržymai neapmokestinamai sumai. Seniau ji buvo kasmet didinama pagal infliacijos nuosimimą, o dabar negalios pirmieji trys infliacijos nuosimėniai. Jeigu pvz. metinė infliacija bus tik 3%, neapmokestinama suma nesulauks padidinimo, o jeigu ji pasiekia 4%, tas padidinimas tebus 1%. Kadangi dirbantiesiems kasmet gauna algų pakėlimus, be normalaus neapmokestinamos sumos padidinimo jiems bus neįmanoma išvengti pajamų mokesčio padidėjimo. Drastiškos reformos susilauks vaikų priedai ir nuo pajamų mokesčio atleidžiama suma jų išlaikymui. Seimoms, kurių metinis uždarbis peržengia \$28,000, finansinę paramą bus sumažinta, bet ji padidės toms, kurių uždarbis yra žemiau \$28,000.

Naujų darbų parūpinime M. Wilsono dėmesys nukrypo į privatų sektorių. Investavimui skatinti jis įveda kapitalo atnešto pelno atleidimą nuo pajamų mokesčio. Jis pradeda šiais metais su \$20,000 ir per šešerius metus pasiekia \$500,000. Tokia suma nuo investuoto kapitalo pelno pajamų mokesčio galės atskaityti kiekvienas vieną kartą savo gyvenime, jos betgi nebus galima peržengti. Kai atskaitymai pasiekia \$500,000, už kapitalo pelną reikės pajamų mokesčio. Šiuo potvarkiu ypač džiaugiasi mažieji verslininkai, numatantys savo įmonių plėtimą. Tikimasi, kad ši nuolaida skatins kanadiečius investuoti savo santaupas ir parūpins naujų darbų. Kažkodėl biudžetė nepabrėžiama, kad investicijos turi būti atliktos Kanadoje. Juk jos gali nukrypti į bendramamius Floridoje, kur jais ypač domisi pensininkai. Sumažėjimo gali susilaukti visiems Kanadoje mokama senatvės pensija. Lig šiol ji reguliariai būdavo padidinama pagal infliacijos nuosimimą, o dabar padidinimo susilauks tik tada, kai infliacija peržengs 3%. Tie 3% neįskaitomi į senatvės pensijos padidinimą. Ne turtingiems pensininkams mokamas priedas ir toliau bus didinamas pagal visą infliacijos nuosimimą. Minimalus pajamų mokestis jo sugebantiems išvengti turto liams bus įvestas 1986 m.

Ontario provincija gali susilaukti naujos liberalų vyriausybės. Socialistų vadbas B. Rae paskelbė, kad jo partija parlamente rems liberalus ir sieks konservatorių nuvertimo pirmą pasitaikiusia proga. Pasak jo, užtenka beveik 42 metus trukusios konservatorių dinastijos. Ontario provinciją konservatoriai valdo nuo 1943 m. rugpjūčio 17 d. Premjeras F. Milleris valdžion atėjo tik su 52 konservatorių atstovais. D. Petersono liberalai turi 48, B. Rae socialistai — 25. Dėl savo paramos socialistai vedė derybas su abiem partijomis, bet pasirinko jiems artimesnius liberalus. Premjeras F. Milleris sakosi negalėjęs patenkinti socialistų reikalavimų, pažadėti, kad provinciją be parlamento rinkimų valdys dvejuis metais. Normaliai Ontario gubernatorius J. Airdas turėtų paskelbti naujus parlamento rinkimus, bet jam bus pasiūlyta liberalų mažumos vyriausybė, galinti provinciją valdyti su socialistų parama parlamente. Premjeras F. Milleris, pertvarkęs savo ministrų kabinetą, naująjį parlamentą sušauks birželio 4 d. Darbas bus pradėtas gubernatoriaus J. Airdo perskaityta sosto kalba, atskleidžiančia premjero F. Millerio vyriausybės planus. Nepasitikejimas vyriausybe gali būti pareikštas to sosto kalbos svarstyme. Spėjama, kad tai gali įvykti birželio viduryje. Liberalų vadbas D. Petersonas, kandidatuojantis į premjero kėdę, pakartotinai pareiškė, kad bus oficialiai įvesta konservatorių suplanuota parama atskirosioms mokykloms.

Ateitininkų žinios

Hamiltono ateitininkų metinė šventė bus birželio 1-2 d.d. Šeštadienį, 11 v.r., iškyla Bronte Creek parke, 6.30 v.v. vakaronė parapijos salėje, Petro Kisieliaus, jn., paskaita, vakarienė, meninė programa. Sekmdienį, 10.30 v.r., Mišios, įžodis, kavutė. Kviečiami visi.

Toronto moksleiviai sunkiai darbuojasi savajam laikraščiui. Jei kas norėtų prisidėti, tesikreipia į redaktore Indrę Čuplinskaitę.

Kandidatai moksleiviai ruošiasi egzaminams birželio mėnesį.

Jaunes ir jaunutes iškylos birželio 8, šeštadienį.

Toronto ateitininkų metų veiklos užbaigia birželio 9, sekmdienį. Organizuotai dalyvaus 10.15 v.r. Mišiose Prisikėlimo šventovėje. Po Mišių — agapė. Moksleiviai po agapės ruošia iškylą į Toronto salas ir kviečia visus norinčius dalyvauti. L.U.

Skautų veikla

• Gegužės 18-19 d.d. v.v. St. Kuzmo suorganizuotą iškylą į Romuvą dalyvavo: sl. R. Paulauskaitė, v.v. R. Yasiene, sl. V. Stirbytė, pl. L. Padolskytė, D. Petkevičiūtė, s. A. Dailydė, v.s. P. Petruskas, v.s. A. Gvildys, v.s. R. Grybas, v.s. A. Kišonis, sl. J. Zinkevičius, p. A. Kalendra, E. Lukošius ir K. Rauth. Išvalė virtuvę, valgyklą, perplėvė indus, išvalė pastatėlius, patikrino matracus, kurių 20 reikės pakeisti. Bandyta sulopyti palapines. Įjungtas šaltas ir šiltas vanduo ir sutvarkyti vandens vamzdžiai.

• Ps. A. Senkus B.V.S. pavaduotojas gegužės 18-19 d.d. buvo išvykęs pasitarimams pas B.V.S. fil. K. Matonį Ocean, N.J.

• Birželio 3 d., 7.30 v.v., skautų būkle — visų važiuojančių į Romuvos stovyklą vadovų posėdis.

• Ps. A. Kalinauskas R.T. tun. pav. ir jo žmona susilaukė pirmo sūnaus. Tuntas sveikina ir džiaugiasi nauju vilkiuku.

• Į Romuvos stovyklą VII.27. — VIII.10 d.d. atvyks nuolatinis ir nepavargstantis mūsų dvasios vadovas v.s. kun. St. Kulbis.

• Jūros skaučių "Baltijos" laivo vadė Vida Šernaitė išvyko į Europą. Ji praleis atstogą keliaudama dviračiu per Prancūziją ir Italiją. Grįš birželio 30 d.

• V.s. dr. R. Saplys su žmona atostogauja Graikijoje.

SPORTAS

Iškilūs sportininkai

Terry Puhl išrinktas geriausiu Kanados beisbolo žaidėju 1984 m. ir įtrauktas į Kanados beisbolo "Hall of Fame". Vienas iš kandidatų šioje atrankoje buvo ir torontieškas Henri Andrusis. Pastarasis beisbolo žaidime pasižymi greičiu ir jėga. Jis atstovavo Kanadai parodomosiose beisbolo žaidynėse Los Angeles olimpiadoje. Kiekvienais metais išrenkamas geriausias lygos žaidėjas.

Aleksandras Zaliauskas pasižymi kaip išskirtinas šuolininkas į aukštį. St. Michael mokyklos lengv. atletikos varžybose laimėjo III v., persėkęs 1.75 m. Keturiolikos metų lengvaatletis su ta pačia pasekme laimėjo pirmą vietą Kanados ir JAV mokyklų varžybose, kurios įvyko Brockvilleje. Haltono apylinkės varžybose vėl laimėjo pirmą vietą, persėkęs net 1.77 m.

Toronto Vyčio stalo tenisininkai praityje buvo vieni iš geriausių Amerikos žemyne. Š. m. pradžioje kai kurie tenisininkai vėl pasirodė spaudoje. Emilis Vaicekuskas Toronte įvykusiose varžybose vyrų B klasėje laimėjo pirmą vietą. Kanados pirmenybėse Montrealio M. Domomkos moterų varžybose 9-tą kartą laimėjo čempionatą. Šioje vietoje buvo prisiminta V. Neškaityte, kuri šį čempionatą yra laimėjusi 10 kartų.

Andrius Svaldenis, Sydnejaus "Kovo" krepšininkas, praėjusio sezono pabaigoje buvo pakviestas į Australijos jaunių krepšinio rinktinę. Buves Kauno krepšinio mokyklos 6-6 metų aukščio auklėtinis į Australiją atvyko prieš ketverius metus. A.S.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8 1/4% už 90 dienų termin. indėl.
8 1/2% už 6 mėn. termin. indėlius
8 3/4% už 1 m. termin. indėlius
9 % už 2 m. termin. indėlius
9 1/2% už 3 m. termin. indėlius
9 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2% už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:
už asmenines paskolas nuo 11 1/2%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/2%
2 metų 11 %
3 metų 11 1/2%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 43 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniai — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryti).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543

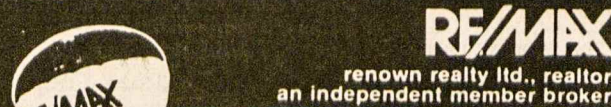
(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6

Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kitose nekilnojamo turto reikaluose.

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 Dundas St. West
Islington, Ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

HIGH-PARK — BLOOR, puikus 3 aukštų, 14 kambarių namas; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Labai gražiai prižiūrėtas, \$275,000.

ISLINGTON-DUNDAS — visas naujai atremontuotas namas, \$179,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,

tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.

Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Perkant ar pardudant nekilnojamoj nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakyką. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu

(416) 545-6556 Hamiltone,

Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

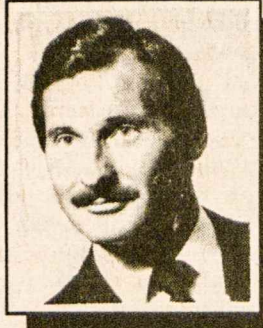
"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.

* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.

Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuilenei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- * Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- * Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
- * taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
- * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Kodėl "neišgerti?"

Mes, kurie esame AA nariai, labai aiškiai matome atsakymą į šį klausimą. Pažvelgę sąžiningai atgal į savo pačių praeitį, aiškiai matome, kad bet koks alkoholiui arba turinčiam alkoholio problema, "išgėrimas" nuveda į labai rimtas nelaimes.

Amerikos gydytojų draugija sako: "Alkoholis, šalia narkomaniškos savybės, turi psichologiską poveikį, kuris pakeičia galvojimą bei samprotavimą. Viena taurelė gali pakeisti alkoholio galvojimą taip, kad jis pasijunta galįs išgerti dar vieną, ir dar vieną, ir dar vieną... Alkoholis gali išmokyti kontroliuoti savo ligą, bet jos negalima išgydyti taip, kad jis negalėtų grįžti prie alkoholio.

Ir mes norime pakartoti: būti blaiviam nėra kažkokia liūdnamizija kaip manėme! Kai gerdavome, negalėdavome įsivaizduoti gyvenimo be alkoholio. Juk visi draugai geria! Atrodė, kad be alkoholio nėra gyvenimo. Bet dauguma AA narių patvirtina, kad blaivus gyvenimas yra tikras, džiugus gyvenimas, o geriančiojo — liūdnas, slepiantis, pilnas visokių painingų.

Dar viena pastaba: kiekvienas gali nustoti gerti. Mes visi tai galime padaryti. Yra menas išlikti blaiviu ir gyventi blaivų gyvenimą.

Kiekvienas turi pajusti ir suprasti, kad jam tokio blaivaus gyvenimo reikia. Kiekvienas turi panaudoti įvairius būdus ir susidaryti naujus įpročius, būtinus emociniam brendimui.

Prieš pertvarkydami savo emocinį gyvenimą pozityvia linkme, žmogus turi pasiekti savo būties šerdį ir ten įvertinti savo vienišumą. Emocinio brendimo procesas reikalingas griežtos disciplinos. Tam tikrą laiką visas dėmesys turi būti atkreiptas į tą centrą, kad patirtume radikalių ir nuolatinį vidaus keitimąsi.

Žalingas yra išdidumas, pasipūtimas. Jis kliudo atsipalaiduoti nuo senosios "aš" ir verčia sakyti: "Aš noriu ramybės, bet..." Negali būti, jokių "bet" individui, kuris siekia emocinio brendimo. Sėkmingas gyvenimas reikalauja daug kompromisų, bet žmogus nega-

li savęs kompromituoti, jeigu jieško vidinės ramybės. Čia tik jis pats gali pasirinkti. Niekas už jį negali to atlikti, niekas negali priversti. Tai bus tik jo sprendimas. Ir jeigu jis neapsispręs, gyvenimas jį prirems prie geležinės sienos. Jis bus pritrenktas jo paties sukurtų emocinių spaudimų. Jo problemos kas met auga, o jėgos kovoti su tikrove mažės. Gyvenimas neteikia jam kito pasirinkimo. Jis gali pasiekti dugną ir augti arba laikytis savo smulkių pretenzijų ir nykti.

Mes visados privalome atsiminti, kad turime neišgydomą, potencialiai neišvengiamą silpnę, vadinamą alkoholizmu. Ir nėra ko gėdytis, kad turime alkoholizmo ligą. Liga gėdos nedaro. Niekas nežino kodėl vieni pasidaro alkoholikai, kiti ne. Tai yra ne mūsų kaltė. Mes nenorėjome ir nesistengėme būti alkoholikai. Mes tapome alkoholikai ne dėl to, kad mums patiko alkoholis. Mes tapome alkoholikai dėl to, kad buvome labai sergantys, to nežinodami.

Mes taip pat patyrėme, kad nieko gero nebus iš bereikalingo gallesčio, kodėl mes tokiu pasidavėme. Pirmas žingsnis į pasveikimą iš tos ligos yra labai paprastas — NEGERTI ALKOHOLIO!

Pabandyk! Ar nenorėtum sužinoti, kad turi sveikatos sutrikimą kurį galima sėkmingai pagydyti, užuot visą laiką rūpinęsis, kad su tavimi kažkas netvarkoj? Toks žinojimas ir supratimas įgalina sveikėti požiūri ir jausmą bei galvojimą apie save.

Daug AA narių patyrė, kad neužtenka tvirtos valios ir gerų norų išlikti blaiviu. Reikia kreipti savo mintis ir jėgas į Kūrėją, į Gėrio jėgą, kuri mus stiprina ir atpalaiduoja nuo alkoholizmo, įgalina tapti laisvais žmonėmis.

Niekad nenustok melstis! Kai vieną dieną įsitikinsi, kad nelauktai tavo malda buvo išklausa, tada galiesi, jog taip mažai meldeisi.

Lietuvių AA grupė Toronte renkasi kiekvieną penktadienį Išganytojo parapijos salėje (Bloor ir Indian Rd. kam-pas, 7.30 v.v.).

Jauniausi pamaldų dalyviai Toronto Prisikėlimo patalpose Mišių aukojimo metu įteikia savo atnašas — žilvičio šakeles — "katinukus" kunigui

Pakeliui į realybę

Lietuvių patarlė sako: "Neįsikalbėk ligos sveikas būdamas", nes liga ateina ir nekviečia. Taip įvyko ir šį kartą. Susirgusiems sunkia Amerikos "tremtinio" liga į pagalbą atėjo visų sutrikimų gydytojai — pionieriai, pasirodę "tremtinis" išlaisvinti.

Vienas neaiškos kilmės asmuo, tarnaujantis dviem ponam kaip trečiojo pasaulio žurnalistas, Vladislav Golovorez, dalyvavo slyptame sągumiečių posėdyje Kremliuje. Pirminkavo generalinis sekretorius Kostas Černevičius. Buvo svarstomas užsieniuose gyvenančių veikliųjų išievių likvidavimas.

Generalinis sekretorius kaltino visus slyptuosius tarnybos agentus apsilėidimu savo pareigose, nes jie per 40 metų nesugebėjo likviduoti Amerikoje įsikūrusių karo nusikaltėlių, reaktorių, "fašistinių isperų". Visas šis elementas turįs būti likviduotas psichologiniais ir fiziniiais metodais. Šio įsakymo neįspildžius, visų kailiai būsią iškabinti ant medžio šakų.

Vyriausias gulagų ir šiaurės kacetų viršininkas Juri Kura-patkinas teisinosi:

— Mes darome visa, kas įmanoma; čia viduje, naikiname visokiomis priemonėmis, bendradarbiaujame su užsienyje įsikūrusiais mūsų agentais. Išduodame visas atvykstančiom ekskursijom ir pavieniam asmeniui. Kai jie lanko Sov. Sąjungą, džiaugiasi mūsų kultūra, santvarka ir geroje, neužmiršdami pasiskųsti sunkia tremtinio dalia Amerikoje. Mes juos užjaučiame, vaišiname ir įtikiname, kad pas mus visi lygūs, patenkinti gyvenimu, santvarka ir vyriausybe. Čia niekas nesiskundžia.

Aprodome Maskvą ir kitų respublikų miestus. Estradose pasodinam į garbingiausias vietas. Jie priima paradus. Gražiai padėkoja partijai per mūsų spaudą ir vėl išvažiuoja. Mat Amerikoje esą palikę puošnias aprangas ir medalius, o mums dar nėra leista juos rėdyti ir medaliais dekoruoti. Jei tik leisite, ir tai bus įvykdyta.

— Durakai! — sušunka generalinis sekretorius. — Likviduoti visas fašistines isperas, kurios tik pasirodo sovietų žemėje, o ne dekoruoti juos!

— Bet tai negalima, bus tarpautinis skandalas, — teisinosi J. Kurapatkinas. — Koks čia gali būti skandalas?! Mes paruošėm spastus tūkstančiam, dideliem veikėjams, kaip Masarykas, gen. Kubiliūnas, ir nė šuo nesuloko. Naikinti juos visokiomis priemonėmis Sov. Sąjungoje ir Amerikoje! O jei tose pareigose jums trūksta drąsos ir patyrimo, patys atsitūpsite į jų krėslus.

— Amerikoje mes turime šimtus agentų, — tarė Kurapatkinas. Mūsų įstaigai "Organizacija sovietinių istrebi-telių", sutrumpintai — OSI, vadovauja drg. Mečislovas Šerinskis.

— O kas jis toks iš profesijos? — pasiteiravo generalinis sekretorius. — Lietuvoje pas ūkininkus supirkinėdavo kiaulių šerius...

— Ar buvo gete? Kodėl vokiečiai jo nesušaude?! — griežtai paklausė K. Černevičius.

— Pabėgo iš geto, ir viena fašistinė šeima paslėpusi išlaikė, kol sovietinė armija išlaisvino.

— Aha, gal ir patikimas. Ar turite su juo telefoninį ryšį? — Turime, drauge sekretoriau.

— Tuojau jį iššaukite! Kurapatkinui išsukus numerį ir Vašingtone atsiliepus OSI įstaigos vedėjui drg. Šerinskiui, telefono ragelis buvo perduotas generaliniam sekretoriui.

— Alio, alio! Čia kalba Sovietų Sąjungos kompartijos generalinis sekretorius Kostas Černevičius. Pasakyk, ką ten esi

nuveikęs nacių kolaborantų reikalų?

M. Šerinskis paaiškino: — Mūsų įstaigoje dirba 50 tarnautojų, jų tarpe 20 advokatų. Visas tos įstaigos išlaidas apmoka Amerikos išdas. — Gerai! — atsakė gen. sekretorius.

Atsikosėjęs M. Šerinskis tęsė toliau: — Per ketverius metus ištyrėme 850 bylų. 400 bylų reikės nutraukti, nes trūksta pateisinančių dokumentų ir liudininkų. Negalime kaltės įrodyti.

Gen. sekretorius piktai pertraukė: — Nusikaltimų nesugebame įrodyti! Patyrinėkite praeitį — rasite. Liudininkai ir patikimi dokumentai bus paruošti!

Čia vėl prabilo M. Šerinskis: — Dabar mūsų tyrinėtojų rankose yra apie 300 bylų. Per 4 metus perdavėm deportacijai šešis nacių kolaborantus. — Tik šešis?! Visi turi būti čia pristatyti. Išplausim smegenėlius tiem žmogžudžiams, karo kurstytojams. Visame pasaulyje jų pilna. Peri teroristas, juos remia Pietų Amerikoje ir Afganistane. Kur tik pasisuk, Amerika su savo nacių žmogžudžiais finansuoja terorą mūsų išlaisvintuose kraštuose. Visi turi būti prisukti perauklėjimui arba likviduoti vietoje. Jei kitaip neįmanoma, kiškite į diplomatinį maišą ir siųskite mums. Mes čia visus priimsime.

Gen. sekretorius padėjo telefono ragelį, ir posėdis buvo baigtas.

Kęstutis R-nas

Sudbury, Ontario

BALTIEČIŲ FEDERACIJA Kanadoje, Sudburio skyrius (lietuviai, latviai, estai), rengia 1941 m. sibirinių tremimų minėjimą ir eukumenines pamaldas 1985 m. birželio 16, sekmadienį, 4 v.p.p., St. Andrews Place, 111 Larch St. Kvietiami visi lietuviai minėjime ir pamaldose dalyvauti.

APYLINKĖS VALDYBA surengė motinų pagerbimą — Motinos dienos minėjimą. Valgius palaimino kun. J. Staškus, Lietuvos kankinių parapijos klebonas. Po vakarienės LB apyl. pirm. Juozas Staškus pakvietė visus dalyvius sugiedoti Lietuvos himną. Trumpu žodžiu pradėjo mirusių motinų pagerbimą tylos minute. Puičiai paruošta paskaitą skaitė Rūta Petrenienė. Buvo malonu klausytis žodžio pačios motinos apie motiną šeimą, religiniame gyvenime, tautoje.

Paskaita palydėta gausiais dalyvių plojimais. Vėliau G. Petrenienė papasakojo apie motinas, moteris ir vyrus gražių ir linksmų anekdotų. Minėjimas baigtas Kanados himnu. Toliau vyko loterija ir šokiai.

Sekandieną dieną, sekmadienį, kun. J. Staškus Christ the King šventovėje klausė išpažinčių, laikė pamaldas lietuviams, Mišiose prisiminė mirusias ir gyvas motinas. Sudburio lietuviai džiaugiasi, kad Lietuvos kankinių parapijos kunigai aptarnaus Sudburio lietuvius ("TŽ" 1985 m. 20 nr.). J. Kr.

Norite susipažinti su savitaisiais "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

TORONTONT

Toronto mažlietuvis gegužės 13 d. buvo susirinkusios vaishguose M. Kybrancienės namuose šių metų "Šiupinio" aptarti bei gauto pelno paskirstyti. Šalia tradicinių aukų radijo valandėlei "Tėvynės prisiminimai", Tautos fondui, Vasario 16 gimnazijai ir "Lietuvos pajūriui", buvo nutarta paskirti \$100 mažlietuvių publicisto M. Gelzinio rengiamo veikalo "The Problem of Lithuania Minor" išleidimui paremti. Tikimasi, kad rankraštis bus paruoštas iki š. m. galo. Oficialiai leidinio fondas dar nesudarytas; numatoma jį įsteigti per š. m. Čikagoje įvyksiantį M. Lietuvos rezistencinio sąjūdžio suvažiavimą. Būsimo fondo sąskaiton sąjūdžio pirm. Kr. Kikutis (236 St. Louis Rd., Collinville, Ill. 62234) jau yra gavęs stambesnių aukų iš tautiečių, įvertinančių veikalo svarbą ir reikalingumą.

Veteranės mažlietuvis ypaci džiaugiasi, kad šį kartą susirinkime dalyvavo įvairaus amžiaus moterys ir kad pačias jauniausias pavyko įjungti net vadovybėn. Vienbalsiai buvo išrinktos: Jieva Adomavičienė — pirmininke, Asta Šernaitė — vicepirmininke, Kristina Dambaraitė — izdininke. A.

"The Catholic Register" 1985. V. 18 išspausdino informaciją apie vyskupą P. Baltakio lankymąsi Australijoje ir jo pareiškimus apie religijos persekijimą Lietuvoje. Pasak jo, vakariečiai turėtų pagelbėti Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje kalinaimams žmonėms savo maldomis, laiškais ir žinių skelbimu apie kalinių būklę. Toks pagalbos sąjūdis esąs pradėtas Australijoje kunigo Gregory Jordano, jėzuito, ir vadinasi "Friends of Prisoners". Adresas: P. O. Box 12, Sandy Bay, 7005 Tasmania, Australia. Lietuvių laisvajame pasaulyje esą apie du milijonus; pusę jų gyvena JAV-se.

"The Globe a. Mail" 1985. V. 13 laidoje išspausdino Helen Davis iš Jeruzalės straipsnį apie sovietinių partizanų veiklą vokiečių okupacijos metais Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje. Esą atvyko Jeruzalėn iš Toronto 24 asmenys paminėti savo laimėjimų prieš vokiečių kariuomenę. Jie priklausė "Spartako" brigadai ir kovojo ketverius metus. Šis būrelis esąs dalis 200 asmenų, atvykusių iš Kanados dalyvauti tarptautiniame kongrese, kuriame buvo paminėta pergalė prieš nacinę Vokietiją. Kongrese dalyvavo 2000 asmenų. Minėtoji korespondentė plačiai atpasakojė Petro Silvermano iš Willowdale, Ont., pergyvenimus, kurie prasidėjo Lietuvos miestelyje Jody (?). Jo gyvybė išgelbėjo dori žmonės, rizikuodami savo gyvybe. Prie straipsnio pridėta nuotrauka Pirčiupio paminklo, liudijančio kaimeio sunaikinimą, atliktą vokiečių kariuomenės.

Kas suorganizavo...

(Atkelta iš 6-to psl.)

tesinsy jokie choro, bet buvo naujai suorganizuotas dainos vietas, nieko bendro neturįs su anksčiau veikusiais choralais! Tai buvo labai griežta muz. Jonušo sąlyga: "Neperimti visiškai nieko!" Juo labiau, kad nebuvo daug ko ir perimti: nebuvo nei patalpų, nei lėšų, nei planų ateičiai — didesniems užsimojimams įvykdyti. Visą reikėjo pradėti nuo nulio. Tai kur tas tęstinumas, jei visiškai nieko neperimta?!

Bet kai pradėta tvirtinti, kad "Dainava" suorganizuota 1945 m., neliko jokios abejonės, ko siekiama. Ir štai O. Adomaitienės rašiny yla išlindo iš maišo. Garbin-gas ansamblis, bet istorijos iškraipymo tikrai negalima pavadinti garbinku. Kai žmogus suklusta — dovanotina, bet kai jis sąmoningai visuomenei nori įpiršti gryną melą, — nežinau, kaip tokį atvejį reiktų pavadinti. Rašyti į spaudą tokią netiesą, (kad Adomavičius suorganizavo didįjį ansamblį — "Dainava"), reikią iššaukti patikslinimą.

Skanėstai ir sumuštiniai, įvairių rūšių mėsa, sūriai, salotos, duona, bulskutės, kava, arbata, spurgos, pyragaičiai. Paruošiami baliams ir iškylosms užkandžiams.

Įvairių rūšių ledai — riešutiniai, tropiški, šokoladiniai ir kiti. Saldainiai, pagruzdinti kukurūzai (popcorn). Vaikams ir suaugusiems!

Atvykite arba skambinkite telefonu 1-705-429-5240. 1379 Mosley St. (prie 32-os gatvės) Wasaga Beach, Ontario Vasaros metu atidaryta 7 v.r. - 11 v.v. Savininkai L.R.S. Kaknevičiai

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303 Toronto, Ontario M6S 4W3 Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai: (416) 762-7393 namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200 prie Royal York Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai: (416) 231-4138 namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 10 v.r. - 2 v.p.p. Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS * GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited, 1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

Birutė Grigaitytė-Spudienė,

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos telefonas: 535-2500 Namų telefonas: 445-9469

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph) Norkus namų pirkimo ir pardavimo atstovas patarnauja lietuvių kalba Nemokamas namų įvertinimas

1614 Bloor Street West (priešais Toronto Lietuvių namus) Telefonas 535-2331, namų 532-5893

Maskell Insurance Brokers Ltd. (Savininkas Balys Maskeliūnas) Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814 2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403 Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1985 metų ekskursijos

į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

3. Liepos	11 - 24	\$1912.25
4. Rugpjūčio	21 - 29	\$1739.25
5. Rugsėjo	4 - 13	\$1612.25
6. Spalio	3 - 11	\$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. (Šias kainas įskaičius: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda.

Grupės 1, 3 ir 5 lydesiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239 1551 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČENAS tel. 533-3531 nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Pakrikštyta Derek ir Eglės (Jonaitytės) Vair dukrelė Audra-Elena.

— Wasagoje Gerojo Ganytojo koplyčioje nuo birželio 2, sekmadienio, Mišios bus laikomos kiekvieną sekmadienį, 10 ir 11 v.r., per visą vasarą.

— Gerojo Ganytojo misijos Wasagoje komiteto rinkimai bus birželio 9, sekmadienį, po 11 v. r. Mišiu.

— Okupuotos Lietuvos pavyzdžiu Vyt. Aušrotas organizuoja Eucharistijos bičiulių būrelį. Tel. 242-3648.

— Birželio 2 d. Romoje šventinamas kunigu dijakonas E. Putrimas. Ta proga prašoma prisiminti jį savo maldose. Pranicijos — birželio 16, sekmadienį, 4 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje.

— Sv. Jono lietuvių kapinėms paaukojo: \$100 — St. Dabkus, \$40 — A. Langas, \$20 — A. Andriulis; lietuvių klierikų fondui Romoje: \$50 — P. Gulbinskas; \$25 — E. S. Puvaskiai (a.a. Br. Norkaus atminimui); parapijai: \$65 — H. Drabato, \$50 — V. Kalendrienė.

— Mišios birželio 2, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Antaną Pinkviečių, 11 v.r. — už a.a. Joną Jokūbaitį, Robertą Majauską, a.a. Joną Paliulį ir šeimos mirusius; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Petrą Kirsutką, 11 v.r. — už Kasperavičių ir Mikšių mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

— Birželio 2 d., 9.45 v.r., pamaldas anglų kalba laikys kun. J. Calitis. Kun. P. Dilys tą dieną laikys pamaldas su Šv. vakariene. Laikys kun. P. Dilys.

— Moterų draugijos valdyba dėkoja parapijiečiams, aukojusiems daiktus, pyragus ir prisidėjusiems darbais prie sėkmingo parapijos bazaro gegužės 11 d.

— Moterų draugijos susirinkimas — birželio 2 d. po pamaldų, 22 Hewitt Ave.

— Parapijos tarybos posėdis — gegužės 29, trečiadienį, 7.30 v.v., parapijos salėje.

— V. Anyšienė po operacijos grįžo namo; vėliau išvyks poilsui pas dukterį prof. G. Slavėnienę, Buffalo, N. Y.

— Kun. P. Dilys birželio 10-17 bus Čikagoje, kur dalyvaus lietuvių ev. reformatų sinode. Grįš į Torontą birželio 17 d. Birželio 18-21 dalyvaus Eastern Canada Synod, Lutheran Church of America suvažiavime, Waterloo, Ont. Pastoraciniais reikalais kreipstis pas parapijos sekretorę M. Dambarienę tel. 536-1433.

Lietuvių namų žinios

— Gegužės 23 d. įvykusiam LN valdybos posėdyje buvo apzvelgti LN statybos, atnaujinimo, muziejus ir parengimų reikalai. Buvo diskutuota galimybė surengti "Wintario" loterijos traukimą Lietuvių namuose.

— LN knygynas vasaros metu bus atidarytas kiekvieną trečiadienį nuo 3 iki 5 v.p.p.

— Serga V. Anyšienė, A. Baltušaitytė, J. Bersėnas, K. Butienė, J. Draudvila, J. Šermukšnis, L. Palčiauskas ir V. Stankevičius. Lankė V. Jocas, A. Borkertas ir kiti. Žinantieji apie lankytnius ligonius malonėkite pranešti V. Kulnui tel. 769-1266.

— Rysium su Toronte įvykusiu KLB kultūrinės veiklos seminaru LN lankėsi daug svečių: A. Grigaras iš Warren, Mich., A. Šniraitė-Shubert iš Australijos, Ročių seima, B. ir J. Staniai iš Hamiltono, J. Kazlauskas iš Enfield, Conn., Y. Razmaite, D. Demereckaitė-Skolney ir A. Jančiukaitė iš Winnipego, Man., O. Druteikienė iš Edmontono, V. Piečaitis, J. Piečaitis, V. Lukoševičiūtė, R. Piečaitienė ir P. Lukoševičius iš Montrealio, G. Breichmanai iš Hamiltono, P. ir R. Kurai iš Guelph, Veronika Krausaitė iš Kalgario, Alta.

PADEKA

Nuoširdus aciū visoms rengėjoms ir viešnioms už man suruoštą puikų bei įspūdingą mergvakarį. Dėkoju už gražias ir vertingas dovanas.

Ypatingą padėką reiškiu vyriausiajai pamergei ir pobūvio vedėjai Ramonai Girdauskaitei, tetai Vilmai Gaputienei už sveikinimus ir malonius linkėjimus. Taip pat dėkoju p.p. Girdauskams už patalpą, Ramunei Stravinskaitėi, Ramunei Stravinskienei ir tetai Zulei Stravinskienei už taip skaniai paruoštą vakšes, Danai ir Audronei Danaitytėms už fotografavimą.

Už jūsų visų parodytą meilę ruošiant man mergvakarį ir už brangias dovanas mudu su Allanu jums visoms dėkojame.

Daiva Gaputytė-Hakala

Prisikėlimo parapijos žinios

— Birželio mėnesį Jėzaus Širdies litanija Prisikėlimo šventovėje skaitoma kasdien po 8 v.r. Mišiu, šeštadieniais — po 9 v.r., o sekmadieniais — po kiekvienieri Mišiu.

— Gegužės 23 d. palaidota a.a. Petronėlė Valiukienė, 67 m. amžiaus.

— Ruošiasi tuoktis: Vilija Gataveckaitė su Biagio Simonetta; Loretą Taseckaitė su Craig Devlin; Vikis Andrius Klupšas su Karen H. Bany.

— Susituokė: Adelė Čeponytė su Francis A. Horgan.

— Birželio 2, sekmadienį, per 11.30 v. Mišias vysk. Paulius Baltakis, OFM, teks Sutvirtinimo sakramentą.

— Kun. A. Simanavičius, OFM, šios parapijos klebonas ir pranicijų provincijolas, kuris dalyvaus viso pranicijų ordino suvažiavime, būdamas Romoje, gegužės 12 d. per Vatikano radiją laikė Mišias ir pasakė pamokslą, transliuojamą į Lietuvą.

— Vasaros stovyklos Wasagoje: liepos 7-20 vaikams 6-16 m. (kuriems sunku susikalbėti ar visai nemoka lietuvių kalbos), liepos 21 — rugpjūčio 3 — vaikams, laisvai kalbantiems lietuviškai. Jaunų šeimų stovykla rugpjūčio 3-10. LN poilsio stovykla rugpjūčio 10-18. Informaciją teikia L. namai.

— Paskutinė "Share Life" rinkliava — šį sekmadienį.

— Parapijai aukojo po \$100 — H. G. Chvedukai, V. A. Danaičiai; religinei Lietuvos šalpai — Prisikėlimo par. tretininkai \$100; sustiniamis į Suv. trikampį — S. M. Jakubauskai \$20, V. Lapaitienė \$5.

— Mišios birželio 2, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Teklę Šulcaitę, 9.30 v. r. — už a.a. Marijoną Siminkevičienę, 10.15 v. r. — už a.a. Juozą Atkočiūną, dij. E. Putrimo int., 11.30 v. r. — už parapiją ir primančius Sutvirtinimo sakramentą, 7 v.v. — už a.a. kun. Vincą Kizlaitį.

— Pagarbdamas prieš trejus metus automobilio nelaimėje žuvusią Lindą Petkus, Peter Petkus iš Barrie, Ont., vietoje gėlių paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$15.

— A. a. Petronėlė Valiukienė mirus, vietoje gėlių laidotuvių Birutė ir Viktoras Vaičiūnai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20, Uršulė Paliulytė — \$10.

— Vienna dosni "Tėviškės žiburių" skaitytoja bei rėmėja Montrealyje paaukojo šiam savaitraščiui \$100, prašydama neskelti jos pavardės. Ačiū už paramą.

— Dail. Dagui š. m. gruodžio mėnesį, sueis 80 metų amžiaus. Be to, šiais metais sueina 50 metų jo darbuotės dailės sriptyje (1935 m. pradėjo dalyvauti parodose Kaune). Tų sukakčių proga pasirodys dail. Dagio kūrybos leidinys, kuris jau yra spausdinamas. Gruodžio mėnesį per jo gimtadienį numatoma surengti jo skulptūrų parodą ir viešą pobūvį Toronto Lietuvių namuose.

— Dail. R. Žiūraitienės paveikslų parodą surengė Anapilio moterų būrelis gegužės 25-26 d.d. Parodų salėje. Buvo iškabinę 33 paveikslai, kurių pusę nupirko gausūs lankytojai, mėgstantys gamtos vaizdus. R. Žiūraitienė šioje srityje yra padariusi didelę pažangą. Jos paveikslai atneša Kanados šiaurės gamtą į daugelio lietuvių ir kitataučių namus. Ji beveik kasmet rengia savo paveikslų parodas Oakvillės meno galerijoje ir susilaukia gyvo vietos gyventojų dėmesio.

— Šiame "Tėviškės žiburių" numeryje pradėdame spausdinti prof. A. Maceinos straipsnius apie išlaisvinimo teologiją, kuri šiuo metu yra aktuali ir lietuviams, ir visam krikščionišajam pasauliui.

— Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas gegužės 26 d. buvo mažiau gausus dėl lietingo oro. Pamaldos buvo atlaikytos ne kapinėse, o Lietuvos kankinių šventovėje. Mišias už mirusių atnašavo klebonas kun. J. Staškus su kitais šešiais kunigais. Pamokslą pasakė kun. K. Butkus, OFM, iš St. Catharines. Solo giedojo sol. V. Verikaitis. Po pamaldų buvo pašventinti nauji paminklai kapinėse. Didžiojoje Anapilio salėje kat. moterų draugijos skyrius paruošė pietus, kuriais daug kas pasinaudojo.

Š. m. birželio 2, sekmadienį, 3 valandą po pietų, Toronto Lietuvių namuose bus rodomas filmas

"LIETUVOS TRAGEDIJA"

filme rodoma Neringa, Nemunas, Kaunas, Vilnius, pamaldos Aušros Vartų koplyčioje, Lietuvos kariuomenė, valdžios atstovai, 1941 m. birželio mėnesio kankiniai. Kviečiame visus dalyvauti.

Įėjimas — \$4.00, studentams ir moksleiviams — \$2.00.

Rengia Lietuvių namų kultūrinė komisija

Toronto Lietuvių namų poilsio STOVYKLA

Tėvų pranicijų vasarvietėje Wasagoje atidaroma rugpjūčio 10, šeštadienį, 12 valandą, uždaroma rugpjūčio 18, sekmadienį, 12 valandą

PATALPŲ KAINOS:

- Stovyklos laikotarpiui — 8 dienom, bet kokio dydžio šeimai — \$65, vienam asmeniui — \$35.
- Vienai dienai šeimai — \$9, vienam asmeniui — \$6.

Stovyklos metu veiks virtuvė V. Biršto priežiūroje be to, stovyklautojai galės naudoti savo primusines krosneles arba stovykloje esantį "bar-b-q".

Informaciją teikia ir stovyklos registraciją tvarko V. Kulnys, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ontario M6P 1A6. Tel 1-416-769-1266

Stovyklą rengia LN vyrų būrelis

Kviečiame visus atsilankyti į

informacinį susirinkimą

- apie: 1. "Office of Special Investigations" veiklą JAV-se
2. Deschenes komisijos veiklą Kanadoje
3. Jų reikšmę Kanadoje gyvenantiems lietuviams

1985 m. birželio 4, antradienį, 7.30 v.v., Toronto lietuvių namuose

Rengia — Kanados Lietuvių Bendruomenės visuomeninė komisija

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas

įvyks š.m. birželio 11, antradienį, 7.30 v.v., Toronto Lietuvių namuose

Kviečiami dalyvauti visi tarybos nariai, organizacijų atstovai ir kiti asmenys, besidomintys KLB Toronto apylinkės veikla.

Apylinkės valdyba

Dr. Jonas Yčas

perkelia savo kabinetą nuo 1985 metų birželio 1 dienos į 17 High Park Ave. Telefonas 769-8276

Geras pirkinys

Prie pat Toronto lietuvių namų, Alhambra g-vėje, skubiai parduodamas gražiai įrengtas 9 kambarių namas. Dvi modernios virtuvės, dvi prausyklos, pilnai įrengtas poilsio (recreation) kambarys. Naujas mūrinis dvigubas garažas. Nebrangus — geras pirkinys. Teirautis pas St. Jokubaitį tel. 535-2331 arba namuose 537-2869.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD. • REALTOR

"Gintaro" trisdešimtmetis gegužės 25 d. paminėtas labai šauniu koncertu erdvioje ir puošnioje salėje Metro Toronto Convention Centre Theatre. Dalyvavo per 1000 žiūrovų. Sceninę programą atliko 200 šokėjų, dainininkų, muzikantų. Po koncerto įvyko pobūvis Lietuvių namų salėje su vaizdais rėmėjams bei kvietiniams svečiams, šokiais jaunimui ir kitiem. Plačiau — kitame "TŽ" nr.

"Darbininkas" 1985 m. 18 nr. išspausdino muzikės D. Viskontienės recenziją apie solistų — D. Stankaitytės ir A. Grigo koncertą Torontės-Mississaugoje š. m. kovo 31 d. Autorė gražiai įvertino

koncertą, pridėdama ir kritiškų pastabų. Pabaigoje įnai mini koncerto rengėjus — Kankinių parapijos kultūros komisiją-sekciją. Tokios parapijos Torontės-Mississaugoje nėra. Yra tik Lietuvos kankinių parapija.

Kultūrinės veiklos seminaras, rengtas KLB kultūros komisijos gegužės 25-26 d.d. Lietuvių vaikų namuose Torontėje, susilaukė 70-100 dalyvių. Buvo suvažiavę tos srities veikėjai net iš tolimųjų Kanados vakarų. Paskaitomis ir diskusiniais būreliais apsvarsė dabartinę Kanados lietuvių kultūrinę veiklą ir numatė ateities veiklos gaires. Aprašymas — kitame "TŽ" nr.

MONTREALQUE

Rasai Lukoševičiūtei-Kurienei, belaukiančiai kūdikio, gegužės 10 d. pas S. Staškevičienę St. John, Que., buvo surengtos staigmeninės vaišės. Sekančią dieną panašios vaišės buvo suruoštos vyresnio amžiaus moterų jos tėvų namuose. Rasa gavo gražių dovanų.

Algio ir Romos Lapinų dukrelė gegužės 11 d. pakrikštyta Kristinos-Angelės vardu. Krikšto tėvais buvo Ramona Lapinaite ir Aleksandras Stankevičius. Liana džiaugiasi sesute, o seneliai Stasė ir Jonas Naruševičiai bei Hilda ir Zigmas Lapinai antrąją dukraitę.

Kun. St. Kulbis, pailsėjęs grįžo į savo darbą parapijoje.

Motinos dienos minėjimas, įvykęs gegužės 12 d. AV salėje, pradėtas Jaunimo sąjungos Montrealio skyriaus pirm. D. Piečaitytės sklandžiu žodeliu. Mirusios motinos pagerbtos vienos minutės susikaupimu. Dr. J. Cipijauskaitė-Tanner savo paskaitoje apzvelgė lietuves motinas, vaizduojamas mūsų pasakose, padavimuose bei dainose. Meninėje dalyje pasirodė lituanistinės mokyklos mokiniai su deklamacijomis, dainomis, tautiniais šokiais ir skuduciu muzika. Galiausiai seselės Palmiros sekmadieniais globojami priešmokyklinio amžiaus vaikai mamos pasveikino ir inscenizuodami padainavo tris dainas. Po to KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. A. Staškevičius pasveikino motinas ir padėjo Jaunimo sąjungai už šio minėjimo suorganizavimą, paskaitininkei ir programą atlikusiems

vaikams bei jų mokytojams. Taip pat jis drauge su lituanistinės mokyklos vedėju L. Staškevičium mokiniams įteikė premijas, gautas iš KLB švietimo komisijos už gražų dalyvavimą "Šeimos istorijos rašymo" konkurse. Premijas gavo: O. Beniūtė, L. Celteriūtė, A. McVicar, R. Otto, A. Valkauskas, A. Šablauškas, R. Verbyla, G. Zabielaite, E. Išganaitytė ir V. Rutkauskaitė. Minėjimas baigtas giesme "Marija, Marija". Pastebėtina, kad minėjime dalyvavo gausūs būrys jaunų šeimų su savo priaugliu.

Kun. Ant. Saulaitis, jėzuitų provincijolas, gegužės 13-14 d.d. lankėsi Montrealyje.

Sibirinių trėmimų prisiminimas bus prie paminklo Dominion Sq. birželio 13, ketvirtadienį, 7 v.v. Kalbės parlamento narys iš Otavos. Vėliau bus pamaldos čia pat esančioje katedroje. Minėjimą rengia Kanados baltiečių federacijos Montrealio skyrius. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Sunkiai serga Ona Bobinaite, vyriausia Bobinų šeimos duklė, Lake Shore generalinėje ligoninėje, Kirkland, Que. — Br. Bunys atliko dažymo darbus klebonijoje. — Lilijos Gabrusevičiūtės ir Viktoro Alinausko antras sūnus pakrikštytas Aleksandro-Viktoro vardais. — Mokyt. Juozas Benius iš Waskganish — (Rupert House), Que., gavęs atotogų "grįžtančių žąsų medžioklės" proga, jas praleido savo šeimoje; dalyvavo chore vyskupo P. Baltakio atsilankymo grupą. Jis dirba Kvebeko šiaurėje indėnų (cree) mokykloje. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. \$1,000.00		
1 metų 9.25%		Nekilnojamo turto,
Terminuotus indėlius:		asmenines ir
1 metų 9 %		prekybines.
180 - 364 d. 8.75%		Paskolos
120 - 179 d. 8.50%		mirties
30 - 119 d. 8.25%		atveju
Trumpalaikius indėlius		draudžiamos
už \$20,000 ar daugiau		iki \$10,000
Taupomosios sąskaitos:		
specialios 6.50%		
su draudimu 6.25%		
kasdieninis % 6 %		
Čekių sąsk. 5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

1475 De Seve	3907A Rosemont	
Pirm. antr. treč. 9.00 - 3.00		
Ketvirtadieniais 12.00 - 8.00		4.00 - 8.00
Penktadieniais 10.00 - 6.00		2.00 - 6.00

BE ŠEIMOS PROBLEMŲ ir švelniaus būdo moteris reikalinga dienos metu prižiūrėti senyvas moterį, aptvarkyti nedidelį butą, pasigaminti sau ir dviem senjoram maistą. Norinčiai yra kambarys gyventi. Tel. 763-6498 Torontė.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA medicininės kooperacinės gydymas. Patariamai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Torontė.

MYKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Torontė.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Torontė — J. Baliūnas.

JONAS KRIPAS suplanuoja, parūpina leidimus, įveda langus lubose ar stoguose, stato namų priestatus, garažus, prie namo grįstas aikštelės (patio) ir atlieka kitokius statybos darbus. Skambinti tel. (416) 537-8140 Torontė.

PIANO PAMOKOS. Leokadija Paulauskaitė-Kanovičienė, M.A. buvusi Vilniaus konservatorijos dėstytoja. Tel. 225-8428 Torontė.

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 5 metų mergaitę ir 7 mėnesių berniuką Kipling ir Eglinton rajone. Teirautis angliškai tel. 233-2668 Torontė.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė savininke V. SIMINKEVIČIENĖ. MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Torontė.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom proga, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Torontė.